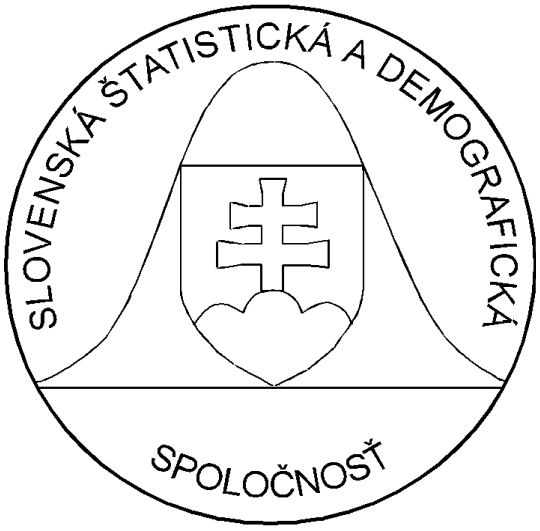
SLOVENSKÁ ŠTATISTICKÁ A DEMOGRAFICKÁ SPOLOČNOSŤ
Miletičova 3, 824 67 BRATISLAVA 26
www.ssds.sk

POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2008

BRATISLAVA
2008

SLOVENSKÁ ŠTATISTICKÁ A DEMOGRAFICKÁ SPOLOČNOSŤ
Miletičova 3, 824 67 BRATISLAVA 26
www.ssds.sk

KONFERENCIA

POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2008

pod záštitou podpredsedu vlády Slovenskej republiky Dušana Čaploviča

BRATISLAVA
15. 4. 2008

ISBN 978 - 80 - 88946 - 47 – 2
© SLOVENSKÁ ŠTATISTICKÁ A DEMOGRAFICKÁ SPOLOČNOSŤ

Konferencia
POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2008

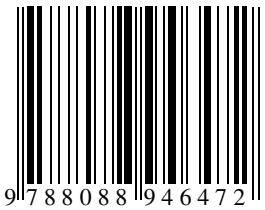
Programový a organizačný výbor:
Doc. Ing. Jozef Chajdiak, CSc. – predseda
RNDr. Ján Luha, CSc. – tajomník
RNDr. Peter Mach
Ing. Michal Olexa, PhD.
Mgr. Daniel Országh
Doc. RNDr. Viliam Páleník, PhD.
Ing. Magdaléna Šipková

Vydala SŠDS

Zostavili: Doc. Ing. Jozef Chajdiak, CSc.
RNDr. Ján Luha, CSc.
Recenzovali: Doc. Ing. Jozef Chajdiak, CSc.
RNDr. Peter Mach
RNDr. Ján Luha, CSc.

Odovzdané do tlače: apríl 2008
Vyšlo: apríl 2008

ISBN 978 - 80 - 88946 - 47 - 2

Konferenciu Pohľady na ekonomiku Slovenska začala organizovať Slovenská štatistická a demografická spoločnosť v roku 2001. Konferencia sa stala súčasťou hlavnej náplne činnosti Spoločnosti.

Tento rok sa koná už 8. ročník konferencie. Predchádzajúce ročníky potvrdili, že konferencia vzbudila záujem u odbornej verejnosti a vytvorila si tradíciu ako významné odborné podujatie.

Cieľom konferencie v tomto roku je prezentovať výsledky aktuálnych prognóz vývoja HDP a dlhodobej nezamestnanosti na Slovensku. Pozvanie na konferenciu prijali predstavitelia významných slovenských pracovísk, ktoré tvoria ekonomické prognózy. Programový a organizačný výbor konferencie je presvedčený, že konferencia bude naďalej vhodnou príležitosťou na podnetnú výmenu odborných názorov.

Programový a organizačný výbor konferencie ďakuje podpredsedovi vlády Slovenskej republiky doc. PhDr. Dušanovi Čaplovičovi DrSc. a predsedníčke Štatistického úradu PhDr. Ľudmile Benkovičovej, CSc. za ich podporu pri zabezpečení priebehu konfrencie a autorom za odborné príspevky, ktoré sú podstatným príspevkom ku kvalite tohoto podujatia. Zároveň vyslovujeme presvedčenie, že konferencia Pohľady na ekonomiku Slovenska 2008 prinesie zaujímavé podnety a tak prispeje k rozvíjaniu nielen vedeckého poslania Slovenskej a štatistickej a demografickej spoločnosti ale aj ekonomického rozvoja celej Slovenskej republiky.

Programový a organizačný výbor
konferencie

Experné hodnotenie stavu a vývoja ekonomiky Slovenska za rok 2007 a oproti roku 2006

Na hodnotenie ekonomiky boli použité názory expertov (účastníkov konferencie Pohľady na ekonomiku Slovenska 2008) na stav a vývoj piatich ukazovateľov charakterizujúcich stav a vývoj ekonomiky SR ako celku.

Boli použité ukazovatele:

X1 – hrubý domáci produkt na obyvateľa,
X2 – inflácia,
X3 – miera nezamestnanosti,
X4 – saldo štátneho rozpočtu k HDP,
X5 – saldo zahraničného obchodu k HDP.

Na hodnotenie stavu a vývoja jednotlivých ukazovateľov bola použitá bodová stupnica s hodnotami od –2 (veľmi zle) cez 0 (neutrálny, stredný, priemerný stav alebo vývoj) po +2 (veľmi dobre), s krokom po pol bode. Intenzita počtu bodov sa pridelovala v porovnaní SR so stavom a vývojom v EÚ. Ďalej sa za každého experta určilo celkové hodnotenie stavu a vývoja ekonomiky SR ako priemer z bodov pridelených jednotlivým ukazovateľom (resp. pojmom).

Na celkové hodnotenie stavu resp. vývoja ekonomiky SR sme použili medián z hodnotení jednotlivých expertov (prostrednú hodnotu).

stav 2007	x1	x2	x3	x4	x5	priemer
EÚ SAV	-1,0	+2,0	-1,0	+1,0	+1,0	+0,4
Haluška Infostat	-1,0	-1,0	-2,0	+1,0	+0,5	-0,5
Chajdiak UM STU	-1,5	+1,0	-2,0	+0,5	+0,5	-0,3
Šilan IFP MF SR	+2,0	+1,0	0,0	+1,0	+1,0	+1,0
Olexa Infostat	-1,0	-1,0	-2,0	+1,0	+0,5	-0,5
Konečná NBS	-1,0	+1,5	-1,0	-1,0	-0,5	-0,4
Tóth ING Bank	-1,0	+1,0	0,0	+1,0	+2,0	+0,6
Spolu (Medián)						-0,3

vyvoj 2007/2006	x1	x2	x3	x4	x5	priemer
EÚ SAV	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Haluška Infostat	2,0	2,0	1,5	2,0	2,0	1,9
Chajdiak UM STU	2,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6
Šilan IFP MF SR	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Olexa Infostat	2,0	2,0	1,5	2,0	2,0	1,9
Konečná NBS	2,0	1,0	1,5	1,5	2,0	1,6
Tóth ING Bank	2,0	1,0	2,0	1,0	2,0	1,6
Spolu (Medián)						+1,9

Stav ekonomiky SR v roku 2007 hodnotia experti priemernými známkami od –0,5 po +1,0 pri výslednej prostrednej hodnote **–0,3** (slabší stred). V minulých ročníkoch za rok 2005 bolo výsledné hodnotenie **–1,2** a za rok 2006 **-1.1**, t.j. stav sa podľa expertov zlepšuje.

Vývoj ekonomiky SR v roku 2007 oproti roku 2006 hodnotia experti priemernými známkami od +1,6 po +2,0 pri výslednej prostrednej hodnote **+1,9** (skoro veľmi dobre). V hodnotení vývoja roku 2005 oproti 2004 bol výsledok **+0,9**, v hodnotení vývoja roku 2006 oproti 2005 bol výsledok **+0,5**, t.j. pozitívny vývoj sa po spomalení v roku 2006 sa v roku 2007 výrazne zrýchlil.

Príhovor podpredsedu vlády Slovenskej republiky

Dušan Čaplovič

Vážené dámy, vážení páni,

som veľmi rád, že sa môžem zúčastniť na dnešnej konferencii venovanej mimoriadne aktuálnej téme súvisiacej s ekonomickou situáciou Slovenskej republiky a perspektívami jej ďalšieho rozvoja. Zároveň dovoľte aby som konštatoval, že som veľmi poctený a som rád, že môžem pri tejto príležitosti úprimne zablahoželať usporiadateľskej organizácii, Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti k 40. výročiu jej založenia, ktoré sa udialo dňa 28. marca 1968 na jej ustanovujúcom zhromaždení.

Predpokladám, že detailnejšie hodnotenie činnosti Vašej významnej organizácie bude ešte počas dnešnej konferencie viackrát spomenuté. Ja by som si dovolil len konštatovanie, že bez činnosti inštitúcií v ktorých názvoch sa objavuje štatistika a ktoré podávajú informácie o stave spoločnosti v rôznych oblastiach spoločenského a ekonomického života, by sa vývoj ľudstva nemohol uberať pozitívnym smerom, ak by nerešpektova1 jej poznatky a. odporúčania.

Ako historika ma zaujalo, že pojem "status" (štát - stav), odvodený od latinského názvu, od ktorého bol výraz pre štatistiku neskôr odvodený, sa objavil už v 3. tisícročí pred naším letopočtom a už vtedy súvisel v významnými demografickými a ekonomickými údajmi, aj keď tieto slúžili viac na popis a mapovanie vtedajšieho stavu a iba v obmedzenej miere ako návod na prehodnotenie používaných postupov pri riadení vtedajších spoločností.

Ak by som mal spomenúť niektoré ďalšie medzníky vo vývoji štatistiky, určite by som nezabudol na 17. storočie, kedy sa na základe poznatkov a postupov rozpracovaných matematikmi, začala táto oblasť zaslúžene považovať za vednú disciplínu, ktorej rozvoj veľmi rýchle napredoval aj v ďalších desaťročiach a storočiach spolu s rozvojom a zdokonaľovaním procesov skúmania na vedeckej báze.

Teraz žijeme v období, keď najmä ekonomická štatistika využíva nielen postupy jej všeobecnej teórie, ale skúmaním hospodárstva štátu, jeho odvetví, situácie v nižších

územných celkoch a v jednotlivých ekonomických subjektoch, pri využití vedeckých metód merania, analýzy a vyhodnotenia, poskytuje neoceniteľný zdroj informácii pre rozhodovanie v citlivých otázkach nielen na štátnej, regionálnej a lokálnej, ale aj na medzinárodnej úrovni.

Aj vo vývoji Vašej Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti prišlo najmä v posledných rokoch (ako uvádzate na Vašej internetovej stránke) odo dňa Vašich 22. narodenín 28. marca 1990, k významným zmenám. Členská zák1adňa sa rozšírila o významnú časť štatistickej obce - o matematických štatistikov, k tradičným aktivitám pribudli oblasti aplikovanej štatistiky, výpočtovej štatistiky, demografie a štatistického riadenia kvality. Za Váš cenný príspevok k zvyšovaniu pozitívneho povedomia o výsledkoch slovenskej ekonomiky a prestíže Slovenska v medzinárodnom meradle pokladám tiež organizáciu domácich a medzinárodných vedeckých konferencií, úspešných škôl štatistiky a prehliadok prác mladých štatistikov a demografov.

Za záslužnú pokladám tiež aktivitu Vašej spoločnosti pri organizovaní konferencií venovaných aktuálnym otázkam slovenskej ekonomiky s názvom "Pohľady na ekonomiku Slovenska". Dnes sa stretávame na 8. ročníku tejto konferencie, ktorej cieľom je prezentovať výsledky aktuálnych prognóz vývoja HDP a návrhov na zabezpečenie jeho rastu.

Ekonomický rast Slovenskej republiky v súčasnom období dosahuje rekordné parametre nielen z hľadiska histórie Slovenska, ale je unikátny aj v kontexte vývoja v celej Európskej únii. Sme si vedomí skutočnosti, že vysokú hladinu rastu HDP nebude možné v nasledujúcich rokoch udržať, na druhej strane však môžeme s uspokojením konštatovať, že reálny vývoj slovenskej ekonomiky je dynamický, ale zároveň udržateľný bez náznakov prehrievania. Za pozitívnu je možné pokladať skutočnosť, že vysoký a zdravý rast ekonomiky je dobrým základom pre konsolidáciu verejných financií. V tejto súvislosti by som rád uviedol, že v marci 2008 prijaté východiská rozpočtu verejnej správy (ktoré sú v súlade s Konvergenčným programom Slovenska) umožňujú reálne predpokladať postupné znižovanie deficitu rozpočtu verejnej správy z 1,7% HDP v r. 2009 na úroveň 0,8 % v r. 2010 a dosiahnutie vyrovnaného rozpočtu v r.2011.

Aj v súvislosti s priaznivým vývojom slovenskej ekonomiky o ktorom budete v rôznych súvislostiach na dnešnej konferencii rokovať, by som rád uviedol ešte jednu skutočnosť. V minulých dňoch bola predstaviteľom Európskej komisie a Európskej centrálnej banky odovzdaná žiadosť Slovenskej vlády o hodnotenie pripravenosti našej krajiny na vstup do eurozóny od januára budúceho roka. Analýzy Ministerstva financií SR a Národnej banky Slovenska naznačujú, že všetky požadované Maastrichtské kritériá Slovenská republika plní a je pripravená aj na aktívne reakcie ešte pred prijatím štátneho rozpočtu na r. 2009.

Vy ako štatistici viete, že presne o necelý mesiac, 7. mája 2008, by sme už mali definitívne vedieť, či nás Európska komisia a Európska centrálna banka odporučia ako 16. krajinu eurozóny. Predtým, spolu s Vami očakávame konečné dáta týkajúce sa inflácie, verejného dlhu a rozpočtového deficitu Slovenskej republiky a tiež dôležitú prognózu Európskej komisie o raste a inflácii v ekonomickom priestore EÚ.

Vážené dámy, vážení páni,

som presvedčený, že dnešné rokovanie Vašej konferencie, ktoré sa venuje významným ekonomickým i spoločenským témam prispeje k budovaniu Slovenskej republiky ako vyspelej európskej spoločnosti, v ktorej sa v plnej miere uplatnia vedecké prístupy, kritériá a demokratické princípy. Aj preto sa na spoluprácu s Vami sa teším i v budúcnosti.

Dovoľte mi, aby som na záver môjho prejavu ešte raz poďakoval organizátorom konferencie za pozvanie a zaželal Vášmu dnešnému rokovaniu úspešný priebeh.

ŠTATISTICKÁ SPRÁVA O ZÁKLADNÝCH VÝVOJOVÝCH TENDENCIÁCH V HOSPODÁRSTVE SR V ROKU 2007 A PROGNÓZA VÝVOJA NA 1. POLROK 2008 (1)

1. ZÁKLADNÉ MAKROEKONOMICKÉ TENDENCIE

1.1 Súhrnné hodnotenie

Tempo reálneho rastu hrubého domáceho produktu sa oproti roku 2006 zrýchlilo na 10,4 %.

V roku 2007 sa podľa spresneného odhadu vytvoril **hrubý domáci produkt** (2) v objeme 1 851,8 mld. Sk. V porovnaní s rokom 2006 sa jeho rast zrýchlil reálne o 1,9 p. b. na 10,4 % (v bežných cenách o 11,6 %). Tempo vývoja v priebehu roka akcelerovalo z 8,3 % v 1. štvrťroku na 14,3 % vo 4. štvrťroku.

Na celkovej tvorbe HDP sa podieľal rast produktivity práce a zároveň sa zvýšila aj zamestnanosť. Celková zamestnanosť (3) v roku 2007 dosiahla 2 177 tis. osôb, z toho bolo 1 890,5 tis. zamestnancov. V porovnaní s rokom 2006 vzrástla o 2,1 % pri zvýšení počtu zamestnancov o 1,9 %.

Hospodárska aktivita bola podporená rastom pridanej hodnoty v priemysle (o 19,7 %), vo verejnej správe, školstve, zdravotníctve a ostatných službách (o 15,2 %), obchode, hoteloch a reštauráciách a doprave (o 9,4 %), stavebníctve (o 4 %) a vo finančnom sprostredkovaní a nehnuteľnostiach (o 1,5 %). Úroveň roka 2006 nedosiahla pridaná hodnota vytvorená v pôdohospodárstve a rybolove (o 20,2 %). Tvorbu hrubého domáceho produktu ovplyvnil aj vyšší výber daní z produktov znížených o subvencie na produkty o 11,8 %.

Medziročné zvýšenie hrubého domáceho produktu ovplyvnil pokračujúci rast zahraničného dopytu o 16 % (o 5 p. b. nižší prírastok). V rámci domáceho dopytu vzrástla tvorba hrubého fixného kapitálu o 7,9 %, konečná spotreba domácností o 7,1 % a konečná spotreba verejnej správy o 0,7 %. Vyššia bola aj spotreba neziskových inštitúcií slúžiacich prevažne domácnostiam o 6,8 % (tvorila 0,9 % HDP).

Celková tvorba hrubého kapitálu dosiahla 503,6 mld. Sk, v tom tvorba hrubého fixného kapitálu 476,3 mld. Sk a zmena stavu zásob 27,3 mld. Sk.

Tvorba hrubého fixného kapitálu medziročne vzrástla o 7,9 %, konečná spotreba domácností o 7,1 % a konečná spotreba verejnej správy o 0,7 %.

Štvrtý rok po sebe rástla *tvorba hrubého fixného kapitálu*. Podľa predbežných výsledkov sa jej objem oproti roku 2006 zvýšil o 7,9 %. Vo vývoji sa prejavil hlavne rast tvorby nových fixných aktív o 4,4 % (na 475,1 mld. Sk), pokles objemu nadobudnutého použitého dlhodobého majetku o 26,3 % (na 104,6 mld. Sk) a pokles úbytku použitého dlhodobého majetku o 34,2 % (na 102,9 mld. Sk).

Do rozvoja technického potenciálu vo forme strojov smerovalo 201,1 mld. Sk (z toho do kovových výrobkov a strojov 148,5 mld. Sk). Tvorba hrubého fixného kapitálu v oblasti stavieb dosiahla 247,9 mld. Sk (z toho budov na bývanie 43,9 mld. Sk). Na získanie ostatných produktov dlhodobej spotreby sa vynaložilo 24,9 mld. Sk a produktov pôdohospodárstva a rybolovu 2,4 mld. Sk. Vývoj v oblasti strojov ovplyvnili vyššie kapitálové výdavky do dopravných zariadení o 18,9 % a do kovových výrobkov a strojov o 6,8 %. Objem investícií do stavieb vzrástol o 5,7 % pri raste investičných prostriedkov do budov na bývanie o 11,9 % a do ostatných stavieb o 4,4 %. Viac financií sa vynaložilo aj na zaobstaranie ostatných dlhodobých výrobkov tvoriacich fixné aktíva o 14,9 %.

Stav zásob k 31. decembru sa oproti stavu na začiatku roka 2007 zvýšil o 27,3 mld. Sk. V ich zmene v bežných cenách sa premietol rast zásob tovaru (o 26,1 %), materiálu (o 15,9 %), nedokončenej výroby (o 8,3 %) a stavu zvierat (o 7,3 %).

Spotrebiteľský dopyt oproti roku 2006 vzrástol v bežných cenách o 9,9 %. Vývoj súvisel najmä s vyššou tvorbou úspor (o 17 %), čo ovplyvnil rýchlejší rast bežných príjmov (o 10,4 %) ako bežných výdavkov (o 9,1 %). Disponibilné zdroje domácností vzrástli o 10,9 % v dôsledku zvýšenia odmien zamestnancov o 9,8 % (pri raste hrubých miezd a platov o 10,5 %). Na reálny rast konečnej spotreby domácností pôsobil priaznivo vývoj inflácie, ktorá dosiahla 2,8 % (bola o 1,7 p. b. nižšia ako v roku 2006).

Na celkovej konečnej spotrebe domácností sa najviac podieľali výdavky na bývanie 26,1 %, nákupy potravinárskeho tovaru tvorili 18,9 %, výdavky na nábytok, bytové vybavenie a bežnú údržbu domu 5,5 % a na odievanie a obuv 4,2 %. Najrýchlejšie rástli výdavky na zdravie o 23,8 %, na rekreáciu a kultúru o 13,4 % a na dopravu o 11,3 %.

Konečná spotreba verejnej správy podľa predbežného odhadu medziročne vzrástla v bežných cenách o 3,3 % na 325,9 mld. Sk. Jej podiel na HDP sa medziročne znížil o 1,4 p. b. na 17,6 %.

V štruktúre konečnej spotreby verejnej správy tvorili najväčší podiel výdavky na odmeny zamestnancov 39,5 %, naturálne sociálne dávky 25,4 % a medzispotrebu 25,2 %. Z celkových výdavkov smerovalo na individuálnu spotrebu 42,5 % a na kolektívnu spotrebu 57,5 %.

Pasívne saldo zahraničného obchodu tovarov a služieb bolo 8,7 mld. Sk.

Saldo zahraničného obchodu tovarov a služieb bolo podľa predbežných výsledkov [(4)] pasívne v objeme 8,7 mld. Sk. Jeho úroveň ovplyvnilo pasívne saldo zahraničného obchodu tovarov (21,7 mld. Sk) a aktívne saldo vývozu a dovozu služieb (13 mld. Sk).

Exportná výkonnosť ekonomiky (meraná podielom vývozu výrobkov a služieb na HDP) vzrástla v bežných cenách na 86,4 % (o 2 p. b.). Dovozná náročnosť (meraná podielom dovozu výrobkov a služieb na HDP) sa znížila na 86,8 % (o 1,4 p. b.).

Z hľadiska základných agregátov tvorby dôchodkov medziročný prírastok hrubého domáceho produktu súvisel hlavne s rastom vybraných daní na produkciu znížených o subvencie na produkciu o 15,2 %, hrubého prevádzkového prebytku a zmiešaných dôchodkov o 11,8 % a odmien zamestnancov [(5)] o 10,4 %.

Bežné príjmy domácností podľa predbežného odhadu medziročne vzrástli o 10,4 % (reálne o 7,4 %). Z celkového objemu 1 458,5 mld. Sk najväčšiu časť tvorili odmeny zamestnancov (49,4 %). Hrubý zmiešaný dôchodok sa podieľal 29,3 %, sociálne dávky 15,5 %, ostatné bežné transfery 3,1 % a dôchodky z majetku 2,6 %. Vo vývoji sa premietlo najmä zvýšenie objemu hrubého zmiešaného dôchodku o 11,2 % a odmien zamestnancov o 9,8 %. Vyššie boli aj príjmy z dôchodkov z majetku o 21,4 %, zo sociálnych dávok o 9,9 % a z ostatných bežných transferov o 7,9 %.

V oblasti dôchodkov podnikateľských sektorov vytvorili korporácie *nefinančného sektora* podľa predbežných výsledkov zisk v objeme 308,6 mld. Sk. [6] Vo väčšine odvetví bol úhrnný hospodársky výsledok kladný. Rozhodujúca časť vytvoreného zisku bola výsledkom hospodárskej činnosti podnikateľských subjektov v priemyselnej výrobe 95,5 mld. Sk, obchode 67,1 mld. Sk, vo výrobe a rozvode elektriny, plynu a vody 53,6 mld. Sk, v doprave, poštách a telekomunikáciách 40,3 mld. Sk. Nehnuteľnosti a prenájom hospodárili so ziskom 28 mld. Sk, stavebníctvo 15,4 mld. Sk, ostatné spoločenské služby 3,7 mld. Sk, ťažba nerastných surovín 3,1 mld. Sk, hotely a reštaurácie 1,7 mld. Sk, pôdohospodárstvo a rybolov 1,2 mld. Sk. Kvalitatívna zmena hospodárskeho výsledku bola v zdravotníctve a sociálnej pomoci so stratou 1,1 mld. Sk (v roku 2006 sa dosiahol zisk 2,8 mld. Sk) a v školstve 0,02 mld. Sk (vlani bol zisk 0,01 mld. Sk).

Korporácie nefinančného sektora vytvorili podľa predbežných výsledkov zisk v hodnote 308,6 mld. Sk, korporácie finančného sektora 19,4 mld. Sk.

Tvorba zisku *nefinančných korporácií* sa oproti roku 2006 zvýšila o 28,3 mld. Sk (o 10,1 %). Najvýraznejší medziročný prírastok zisku bol v obchode (12 mld. Sk). V doprave, poštách a telekomunikáciách vzrástol o 8,5 mld. Sk, nehnuteľnostiach a prenájme o 6,3 mld. Sk, priemyselnej výrobe o 4 mld. Sk, vo výrobe a rozvode elektriny, plynu a vody o 1,1 mld. Sk, stavebníctve o 1 mld. Sk, hoteloch a reštauráciách o 0,7 mld. Sk a v ostatných spoločenských službách o 0,4 mld. Sk. Znížil sa v pôdohospodárstve a rybolove (o 1,1 mld. Sk) a v ťažbe nerastných surovín (o 0,6 mld. Sk).

V hospodárení *finančných korporácií* bol zisk 19,4 mld. Sk (v roku 2006 bola strata 12 mld. Sk). Kladný hospodársky výsledok bol dôsledkom zisku najmä poisťovacích korporácií a penzijných fondov v objeme 9,4 mld. Sk (o 5 mld. Sk vyššom ako v roku 2006) a ostatných finančných sprostredkovateľov 8,1 mld. Sk (o 1 mld. Sk nižšom). Výrazne sa zlepšilo aj hospodárenie finančných inštitúcií, ktoré na rozdiel od predchádzajúceho roka (strata 25,4 mld. Sk) vykázali v roku 2007 zisk 1,9 mld. Sk.

Rozpočtové hospodárenie Slovenskej republiky [7] skončilo k 31. decembru 2007 schodkom 23,5 mld. Sk (oproti plánu menej o 14,9 mld. Sk). Príjmy štátneho rozpočtu dosiahli 322,2 mld. Sk a výdavky sa čerpali v objeme 345,7 mld. Sk.

V rozpočtovom hospodárení SR sa ku koncu decembra 2007 dosiahol schodok 23,5 mld. Sk, oproti plánu bol nižší o 14,9 mld. Sk.

Príjmy štátneho rozpočtu sa medziročne zvýšili o 30,2 mld. Sk (o 10,4 %). K rastu prispeli hlavne vyššie daňové výnosy o 22 mld. Sk (najvyššie prírastky dosiahli daň z pridanej hodnoty a spotrebné dane zhodne 7,5 mld. Sk, daň z príjmov právnických osôb 5,2 mld. Sk). Objem prijatých grantov a transferov vzrástol o 4,2 mld. Sk a nedaňových príjmov o 4,1 mld. Sk.

Celkové výdavky štátneho rozpočtu sa medziročne zvýšili o 22,1 mld. Sk (o 6,8 %) na 345,7 mld. Sk. Bežné výdavky vzrástli o 14,1 mld. Sk a kapitálové výdavky o 8 mld. Sk.

Príjmy štátneho rozpočtu boli oproti plánovanému objemu ročného rozpočtu vyššie o 11,7 mld. Sk a výdavky nižšie o 3,1 mld. Sk.

Medziročný rast inflácie sa v 4. štvrťroku 2007 v porovnaní s predchádzajúcimi tromi štvrťrokmi zrýchlil na 3,3 %. Na zvýšení úhrnnej cenovej hladiny mal rozhodujúci vplyv vývoj cien potravín a nealkoholických nápojov a za bývanie, vodu, elektrinu, plyn a iné palivá. V priemere za rok 2007 dosiahla medziročná inflácia 2,8 % (o 1,7 p. b. nižšia

Medziročný rast inflácie sa v roku 2007 spomalil na 2,8 %.

ako v roku 2006) hlavne v dôsledku spomalenia dynamiky regulovaných cien na 1,7 % (o 8,8 p. b.). Rast jadrovej inflácie sa zrýchlil na 2,9 % (o 0,4 p. b.).

Pozitívne trendy vo vývoji inflácie dokumentovalo aj začatie plnenia nominálneho inflačného kritéria pre prijatie eura. Priemerná inflácia za posledných 12 mesiacov, meraná podľa harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien, dosahovala od augusta úroveň, ktorá bola pod aktuálnou referenčnou hodnotou príslušného mesiaca. V priemere za rok 2007 bola na úrovni 1,9 % oproti referenčnej hodnote 2,8 %.

Menové agregáty naďalej rástli.

Menový agregát M3 ku koncu decembra 2007 dosiahol 1 082,3 mld. Sk a v porovnaní s rovnakým obdobím roka 2006 bol vyšší o 12,9 %. Objem peňažného subagregátu M2 vzrástol o 11,8 % (vklady a prijaté úvery s dohodnutou splatnosťou do dvoch rokov o 9,2 %). Peňažný subagregát M1 sa zvýšil o 14 % v dôsledku prírastku vkladov a prijatých úverov splatných na požiadanie (15,9 %) a hodnoty obeživa (8 %). [8]

Celkový prírastok obyvateľstva bol vyšší ako v roku 2006.

Podľa predbežných ***demografických*** údajov sa v roku 2007 v Slovenskej republike narodilo 54 424 živých detí (o 520 viac ako v roku 2006) a zomrelo 53 856 osôb (o 555 viac). Prirodzený prírastok obyvateľstva dosiahol 568 osôb (o 35 menej ako v roku 2006). Zahraničnou migráciou získala Slovenská republika 6 793 osôb (prisťahovalo sa 8 624 a vysťahovalo sa 1 831 osôb). Celkový prírastok obyvateľstva medziročne vzrástol na 7 361 osôb (o 2 904 osôb).

K 31. decembru 2007 mala Slovenská republika 5 400 998 obyvateľov. Podiel žien na celkovom počte obyvateľstva tvoril 51,4 %.

V roku 2007 vzrástla zamestnanosť hospodárstva medziročne o 2,4 %.

Silný rast ekonomiky napomohol aj udržaniu pozitívnych trendov na trhu práce. V priemere za rok 2007 ***pracovalo*** v hospodárstve (podľa výberového zisťovania pracovných síl) [9] 2 357,3 tis. osôb. V pozícii zamestnancov bolo 2 043,6 tis. osôb, podnikateľov bez zamestnancov 227,9 tis., podnikateľov so zamestnancami 73,5 tis. a vypomáhajúcich členov domácností podnikateľov 2,2 tisíc.

Dynamika odchodu za prácou do zahraničia sa v priemere za rok 2007 medziročne zmiernila o 14 p. b. na 12,1 %. V absolútnom vyjadrení sa počet pracujúcich v zahraničí zvýšil o 19,1 tis. na 177,2 tis. osôb (tvoril 7,5 % z celkového počtu pracujúcich). Najviac zamestnaných v zahraničí bolo z Prešovského, Nitrianskeho a Žilinského kraja.

Z európskych krajín pracovali Slováci hlavne v Českej republike, Veľkej Británii, Maďarsku, Rakúsku, Írsku, Nemecku a Taliansku a to najmä v priemyselných odvetviach (29,3 %) a v stavebníctve (28,7 %).

Miera zamestnanosti (vo vekovej skupine 15-64 ročných) [10] sa medziročne zvýšila o 1,3 p. b. na 60,7 %.

Trend vývoja ***zamestnanosti*** potvrdzujú aj výsledky zo štatistického výkazníctva. V priemere za rok 2007 sa zvýšil počet zamestnaných osôb v hospodárstve o 2,5 % (o 54 tis.) na 2 222,7 tis. (o 0,3 p. b. vyššie tempo rastu ako v roku 2006).

K zvýšeniu zamestnanosti prispela hlavne priemyselná výroba, kde pracovalo o 17,8 tis. osôb viac ako v roku 2006. Vzrástol aj počet zamestnancov v odvetviach obchod (o 12,4 tis.), nehnuteľnosti a prenájom (o 9,9 tis.) a stavebníctvo (o 9,4 tis.). Pokles pretrvával v pôdohospodárstve a rybolove, vo výrobe a rozvode elektriny, plynu a vody a v školstve, znížil sa aj vo verejnej správe a obrane.

K 31. decembru 2007 bolo v hospodárstve k dispozícii 21 039 ***voľných pracovných miest***. [(11)] Oproti rovnakému obdobiu roka 2006 sa zvýšil ich počet o 17,8 %, najviac v pôdohospodárstve a rybolove (o 52,4 %) a vo verejnej správe a obrane (o 52 %). Vyšší prírastok ako v priemere bol aj vo finančnom sprostredkovaní (41,8 %), obchode (37,2 %), v nehnuteľnostiach a prenájme (33,2 %). Znížil sa v doprave, poštách a telekomunikáciách o 26,7 %, školstve o 2,2 %, vo výrobe a rozvode elektriny, plynu a vody o 0,9 %.

Počet nezamestnaných klesol medziročne o 61,5 tis. osôb, miera nezamestnanosti sa znížila na 11 %.

Nezamestnanosť (podľa výberového zisťovania pracovných síl [(12)] tretí rok po sebe klesala. V priemere za rok 2007 dosiahla 291,9 tis., čo bola najnižšia úroveň od roku 1996. Oproti roku 2006 sa počet nezamestnaných znížil o 61,5 tis. osôb (o 17,4 %). Miera nezamestnanosti klesla o 2,3 p. b. na 11 % (v 4. štvrťroku na 10,3 %). Harmonizovaná miera nezamestnanosti (podľa Eurostatu) za EÚ 27 dosiahla v roku 2007 priemer 7,3 % a za SR 11,3 %.

Počet nezamestnaných sa medziročne znížil (s výnimkou školstva pri prírastku 0,8 tis. osôb) vo všetkých ostatných odvetviach. Najviac klesol u osôb, ktoré nemali ešte zamestnanie (o 18,9 tis.), naposledy pracovali v priemysle (o 11,1 tis.), pôdohospodárstve a rybolove (o 7,6 tis.), stavebníctve (o 5,1 tis.) a s nezisteným predchádzajúcim zamestnaním (o 4,9 tis.).

Priemerná mesačná mzda vzrástla reálne o 4,3 %.

Priemerná nominálna mesačná **mzda** [(13)] zamestnanca v hospodárstve dosiahla 20 146 Sk pri medziročnom zvýšení o 7,2 %. Po zohľadnení vývoja spotrebiteľských cien sa rast reálnej mzdy zrýchlil na 4,3 % (o 1 p. b.).

Najvyššia úroveň priemernej mesačnej mzdy pretrvávala vo finančnom sprostredkovaní (40 871 Sk) a vo výrobe a rozvode elektriny, plynu a vody (29 769 Sk). V ôsmych odvetviach bola mzda nižšia ako v priemere za hospodárstvo SR. Najnižšiu priemernú nominálnu mzdu mali zamestnanci v hoteloch a reštauráciách (15 045 Sk), ostatných spoločenských službách (15 442 Sk), stavebníctve (15 561 Sk), v pôdohospodárstve a rybolove (15 766 Sk, z toho v poľnohospodárstve 15 103 Sk).

V porovnaní s rokom 2006 vzrástla priemerná nominálna mesačná mzda vo všetkých odvetviach. Relatívne najrýchlejšie v zdravotníctve a sociálnej pomoci (o 15,6 %), ťažbe nerastných surovín (o 10,6 %), v pôdohospodárstve a rybolove (o 10,3 %). Najnižší prírastok mzdy bol v nehnuteľnostiach a prenájme (5,7 %) a v hoteloch a reštauráciách (6,2 %). Po zohľadnení vývoja spotrebiteľských cien sa mzda reálne zvýšila vo všetkých odvetviach.

Podľa právnej formy subjektov vzrástla priemerná nominálna mesačná mzda v podnikateľskej sfére (podniky s 20 a viac zamestnancami) o 8,3 % na 22 876 Sk, v rozpočtových organizáciách o 8,1 % na 19 731 Sk, v príspevkových organizáciách o 8 % na 17 355 Sk a v malých podnikoch do 19 zamestnancov o 1 % na 17 640 Sk.

V 1. polroku 2008 sa prognózuje prírastok HDP v stálych cenách vo výške 7,5 %.

V 1. polroku 2008 Štatistický úrad SR prognózuje rast hrubého domáceho produktu v stálych cenách o 7,5 %. Miera inflácie v júni 2008 oproti júnu 2007 sa očakáva vo výške 4,3 %. Na trhu práce (podľa výberového zisťovania pracovných síl) by zamestnanosť hospodárstva mala vzrásť medziročne o 1,7 % pri poklese počtu nezamestnaných o 6,4 % na 278 tis. osôb. Miera nezamestnanosti sa očakáva v priemere za 1. polrok 2008 vo výške 10,5 %. Priemerná nominálna mesačná mzda by mala dosiahnuť 20 360 Sk s medziročným prírastkom 6,8 %. Po zohľadnení prognózovaného vývoja spotrebiteľských cien reálna mzda medziročne vzrastie o 2,5 %.

Vysvetlivky:

(1) Prípadné odchýlky na poslednom mieste v súčtoch a podieloch vznikajú zaokrúhľovaním údajov. Počet pracovných dní bol v roku 2007 o 3 dni vyšší ako v roku 2006.

(2) Údaje o HDP sú podľa metódy ESNÚ 95 a sú predbežné. Údaje sú zostavené a revidované na základe implementácie nových metodických princípov vyplývajúcich z nariadení EÚ a Eurostatu v porovnateľnom časovom rade. Pre údaje z produkčného pohľadu, z hľadiska spotreby (aj jej jednotlivých zložiek) a z pohľadu tvorby dôchodkov pokiaľ nie je uvedené inak, platí, že absolútne hodnoty a štruktúra sú v bežných cenách, údaje o medziročnom vývoji sú zo stálych cien vypočítaných reťazením objemov s použitím referenčného roka 2000.

(3) Zamestnanosť podľa ESNÚ 95 - zamestnanosť vyjadrená počtom osôb (zamestnancov a samozamestnávateľov), ktorí sú zapojení do výrobnej činnosti spadajúcej do rámca výroby v systéme národných účtov. Pri konštrukcii ukazovateľov účtov práce sa používa metóda bilancovania, t.j. bilancuje sa ponuka pracovných síl s dopytom. Ide o porovnávanie a harmonizovanie dát získaných z podnikových zisťovaní s dátami z výberového zisťovania pracovných síl v domácnostiach tak, aby zodpovedali definíciám ILO a ESNÚ 95. Podľa ESNÚ je zamestnanosť vyjadrená v domácom koncepte. V tomto koncepte sa získavajú dáta z podnikových zisťovaní. V záujme porovnateľnosti sa dáta z výberových zisťovaní pracovných síl upravujú o počet rezidentov pracujúcich v zahraničí, nerezidentov prichádzajúcich zo zahraničia, zamestnancov v kolektívnych domácnostiach, žien na materskej dovolenke a podobne.

(4) Údaje sú z Platobnej bilancie Národnej banky Slovenska a upravené o štatistický odhad neevidovanej ekonomiky.

(5) Odmeny zamestnancov vyplatené rezidentskými zamestnávateľmi.

(6) Podľa podnikovej metódy. Absolútne hodnoty aj indexy sú v bežných cenách. Korporácie sú podniky vo vlastníctve skupiny subjektov. Údaje sú vrátane kvázikorporácií (podniky vo vlastníctve jedného subjektu) a neobsahujú výsledky živnostníkov, ktoré sú zahrnuté v dôchodkoch domácností. Výsledok hospodárenia je pred zdanením.

(7) Údaje Ministerstva financií SR, zahrnuté sú iba údaje štátnej správy.

(8) Údaje Národnej banky Slovenska podľa metodiky Európskej centrálnej banky.

(9) Metodika VZPS je v súlade s medzinárodnými definíciami a odporúčaniami ILO a Eurostatu; vrátane osôb na riadnej materskej dovolenke, profesionálnych príslušníkov ozbrojených zložiek a pracujúcich v zahraničí.

(10) V percentách vyjadrený podiel počtu pracujúcich vo veku 15-64 rokov z obyvateľstva v rovnakom veku.

(11) Počet voľných pracovných miest - uvádza sa počet novovytvorených, neobsadených alebo uvoľnených pracovných miest k poslednému dňu štvrťroka, pri ktorých zamestnávateľ podniká aktívne kroky nájsť vhodného kandidáta mimo podniku a je pripravený podniknúť ďalšie kroky, aby voľné miesto obsadil bezprostredne alebo v priebehu 3 mesiacov. Voľným pracovným miestom je tiež pracovné miesto, ktoré sa uvoľní z dôvodu dlhodobej absencie (materská, rodičovská dovolenka) a dlhodobej práceneschopnosti (viac ako 4 týždne). V prípade rezervovania voľného pracovného miesta pre konkrétneho kandidáta, ktorý nastúpi do zamestnania neskôr, toto pracovné miesto prestane byť voľným pracovným miestom. Podľa štvrťročného štatistického výkazníctva vrátane odhadu za živnostníkov.

(12) Definícia nezamestnanosti je v súlade s Nariadením komisie (ES) č. 1897/2000.

(13) Podľa štvrťročného štatistického výkazníctva; bez podnikateľských príjmov, od roku 2006 sú do súboru zahrnuté ozbrojené zložky, od roku 2007 aj profesionálni vojaci (týka sa to aj údajov o zamestnanosti); údaje sú upravené o štatistický odhad neevidovanej mzdy.

p. b. - percentuálny bod

Makroekonomický vývoj SR do marca 2008

Jozef Chajdiak

Celkovo možno náš makroekonomický vývoj charakterizovať ako trochu lepší než ešte stále zlý stav s prevažne dobrou tendenciou vývoja.

Vo vývoji HDP s stálych cenách 2000 na obr. 1 môžeme konštatovať dve etapy: do roku 1998 a po roku 1999. Úroveň konca druhej etapy (10 percentný rast v roku 2007) prekonala začiatok prvej etapy. Na obr. 2 je znázornený analogický rast HDP v bežných cenách. Keďže jeho objem je formovaný okrem zmeny naturálnych objemov produkcie aj zmenou cien, sú hodnoty indexov trochu vyššie a variabilnejšie.

Hospodárenie so štátnym rozpočtom je zobrazené na obr. 3 až obr. 5. Najhoršie bolo obdobie okolo roku 2004. V poslednom roku sa zlepšila veľkosť schodku štátneho rozpočtu.

Na obr. 6 je vývoj medziročnej inflácie. Ku koncu obdobia možno sledovať zlepšovanie vývoja, hoci od leta 2007 inflácia opäť rastie.

Kurz slovenskej koruny voči euru (obr. 7) sa v súčasnosti spevňuje a kurz slovenskej koruny voči českej korune (obr. 8) sa v súčasnosti zhoršuje.

Mzdový vývoj je na obr. 9 a obr. 10. Vidíme, že oproti roku 1989 (s platmi pod 3000 korún sa v súčasnosti už dostávame na úroveň mierne nad dvadsaťtisíc korún. V reálnej mzde sa už podarilo jasne prekročiť mzdovú úroveň roku 1989.

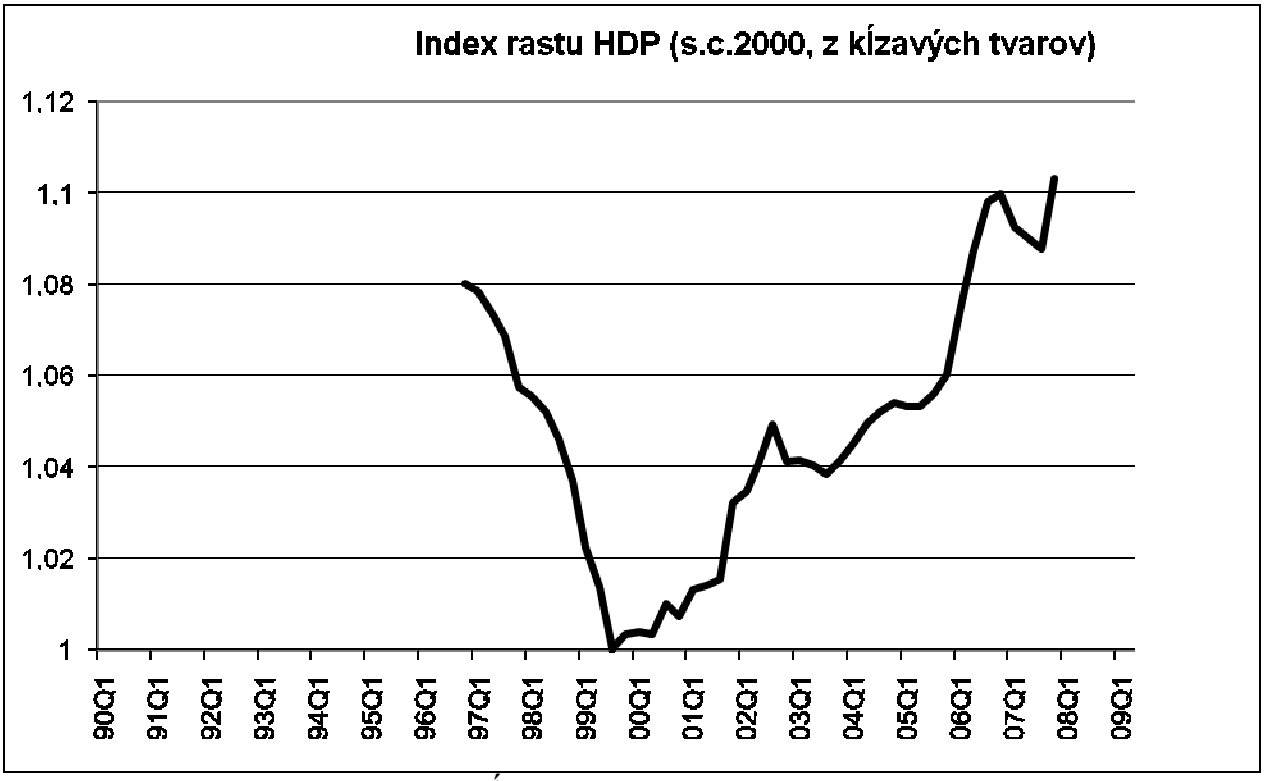
Na obr. 11 je znázornený vývoj celkového počtu nezamestnaných. Oproti vrcholom v rokoch 2000 až 2002 ich počet postupne klesá a a blíži sa k úrovni 200 tisíc nezamestnaných.

Vývoj zahraničného obchodu je na obr. 12 a obr. 13. V konce obdobia máme etapu zlepšovania salda zahraničného obchodu. Momentálne sme v bode, ktorý môže pokračovať %ďalším zlepšením alebo otočením smeru vývoja.

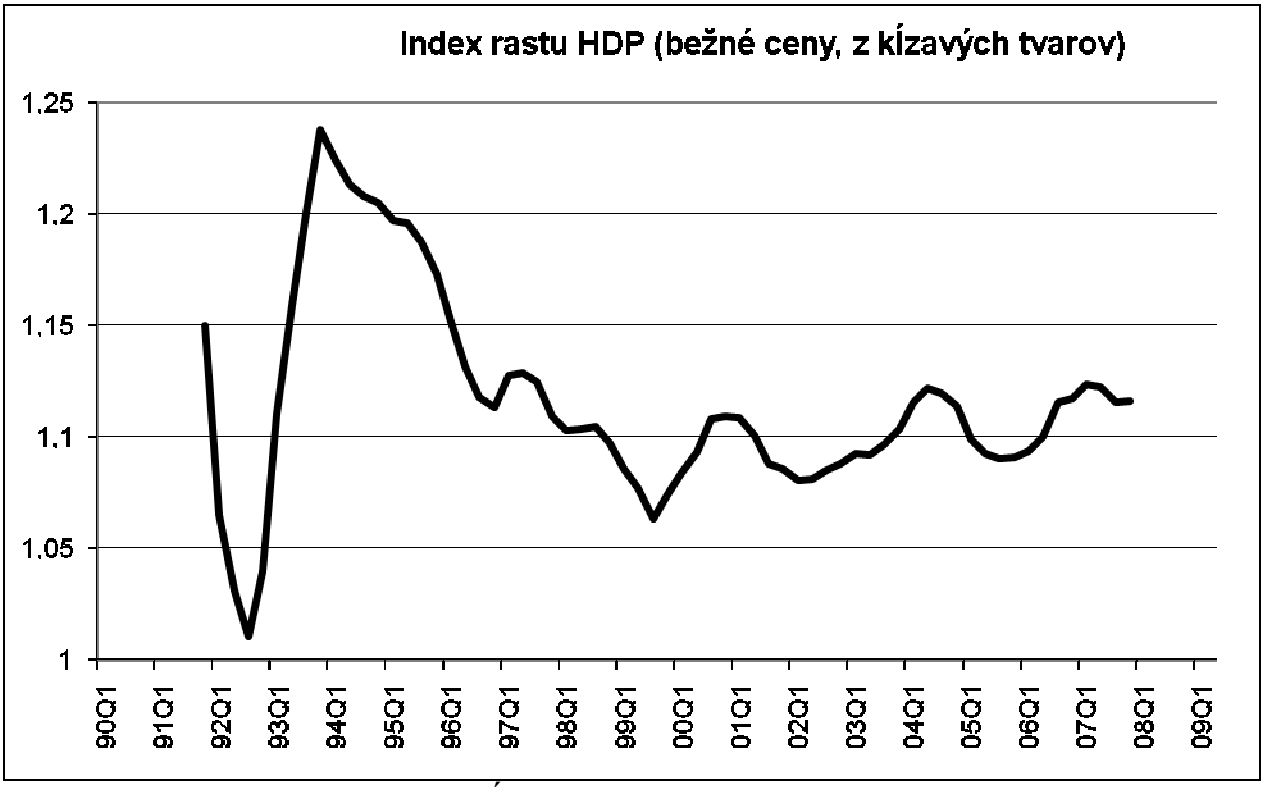
Vývoj kĺzavých ročných objemov príjmov štátneho rozpočtu z dane z pridanej hodnoty v prepočte na objem HDP je na (obr. 14). V posledných obdobiach tento podiel klesá, čo znamená, že objem HDP raste a daň z pridanej hodnoty stagnuje.

Na obr. 15 je vývoj podielu dlhu (maastrichtský) ústrednej vlády na HDP v percentách. Po dramatickom vývoji v 1. štvrťroku 2001 sa tento podiel znižuje.

Na obr. 16 je vývoj počtu zamestnaných podľa Výberového zisťovania pracovných síl. Môžeme sledovať rast tohto počtu.

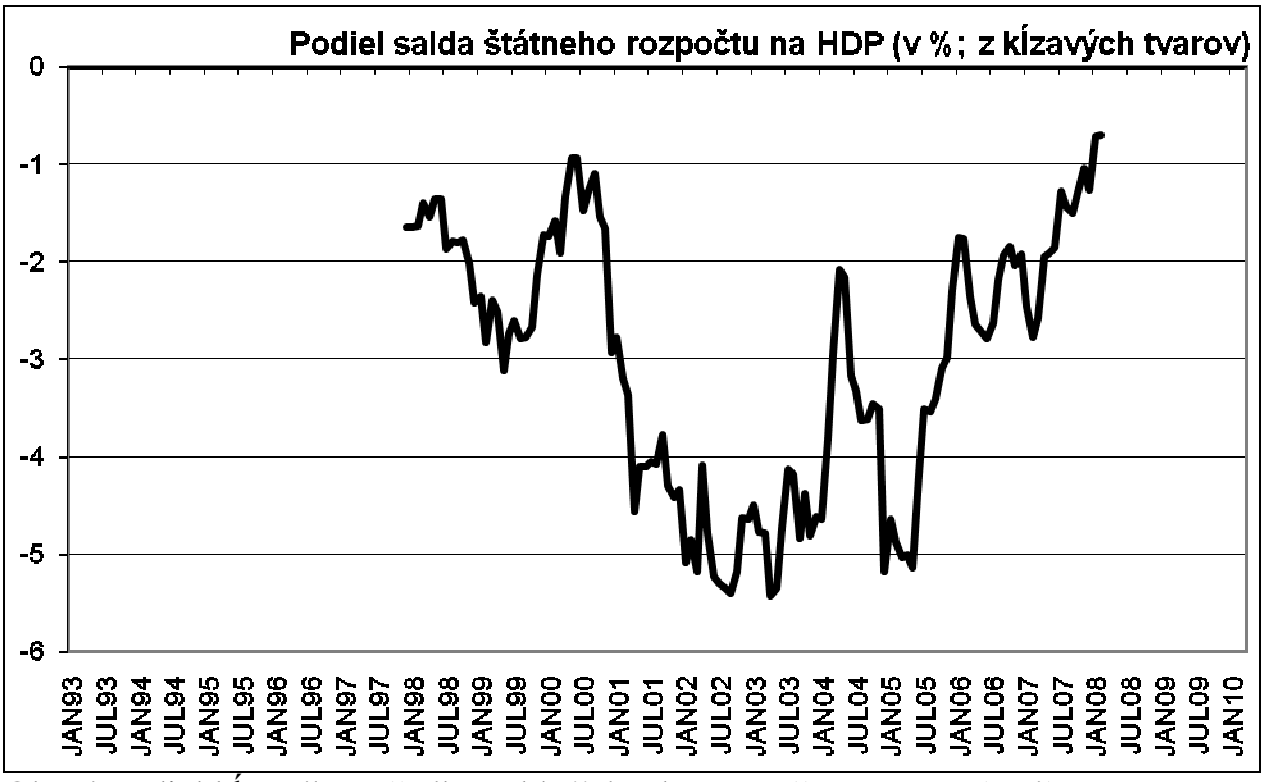
Obr. 1 Medziročný index rastu kĺzavého ročného objemu HDP v s.c. 2000

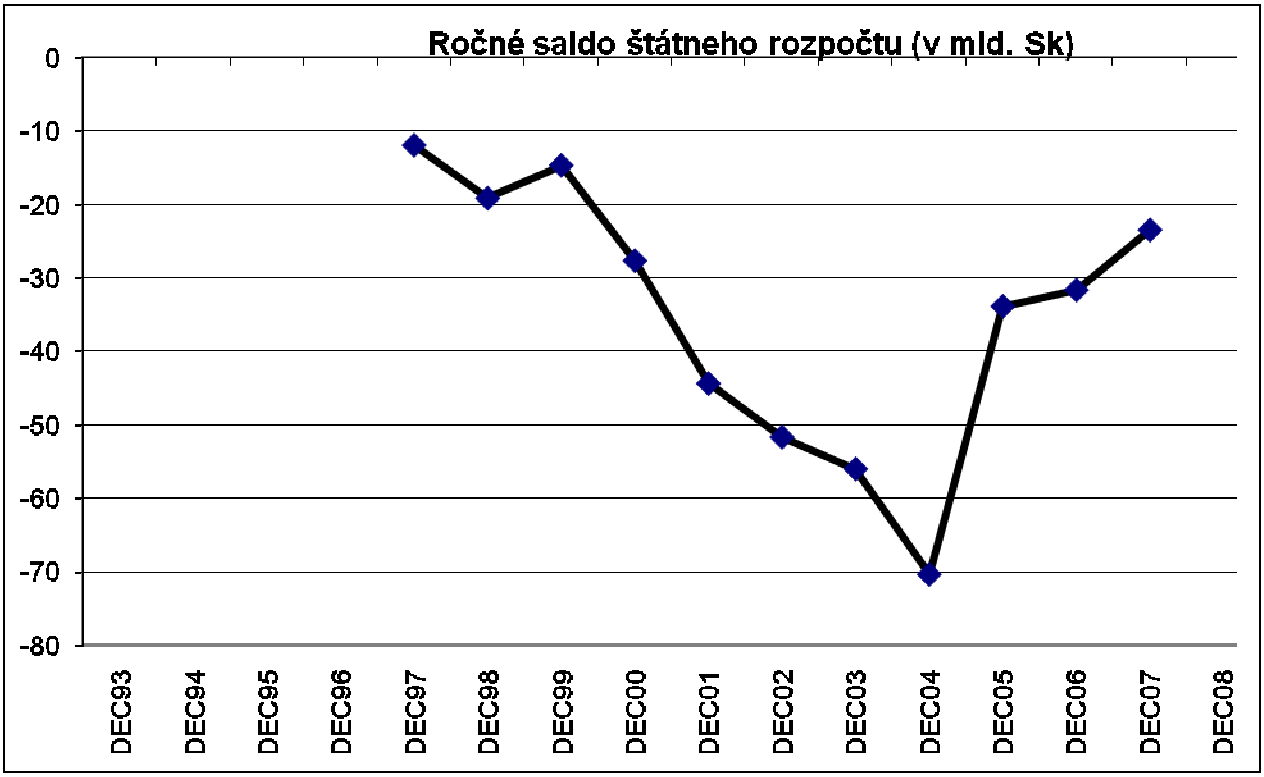
Obr. 2 Medziročný index rastu kĺzavého ročného objemu HDP v bežných cenách

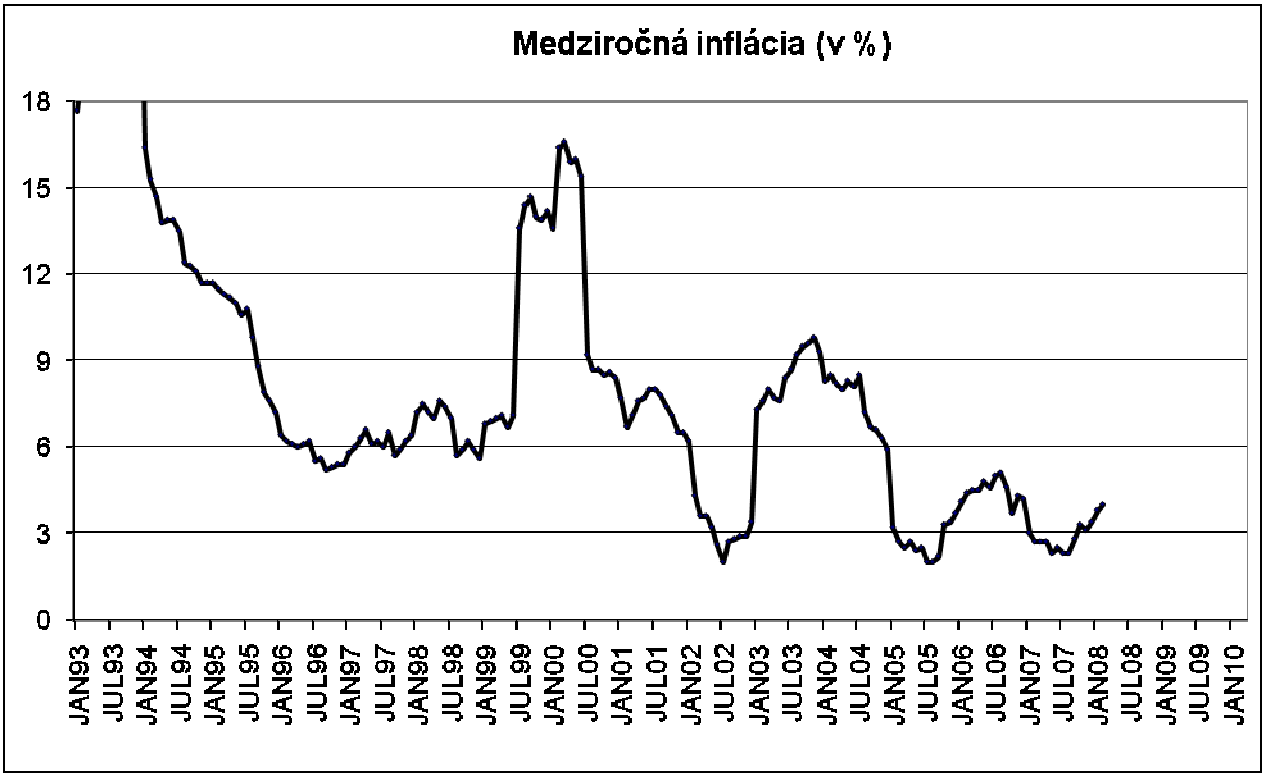
Obr. 3 Mesačné a kĺzavé ročné saldo štátneho rozpočtu (v mil. Sk)

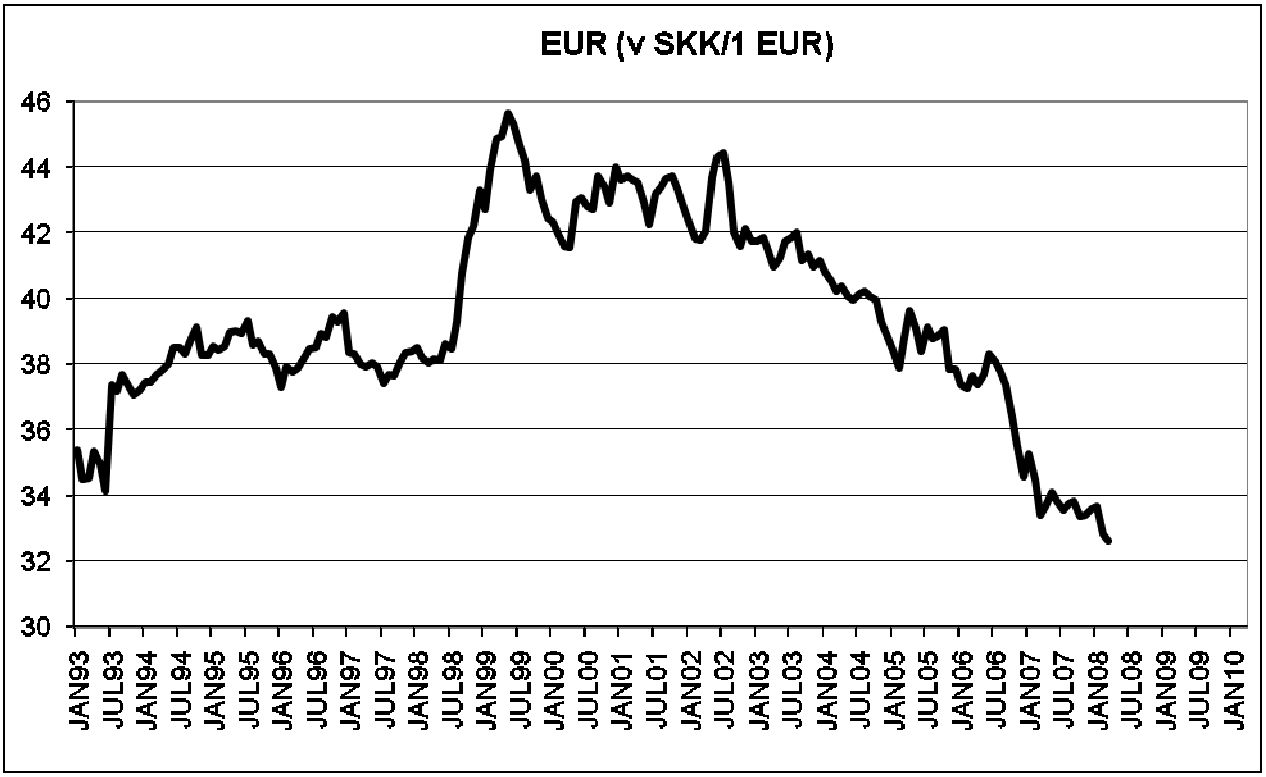
Obr. 4 Podiel kĺzavého ročného salda štátneho rozpočtu na HDP (v %)

Obr. 5 Ročný objem salda štátneho rozpočtu (v mld. Sk)

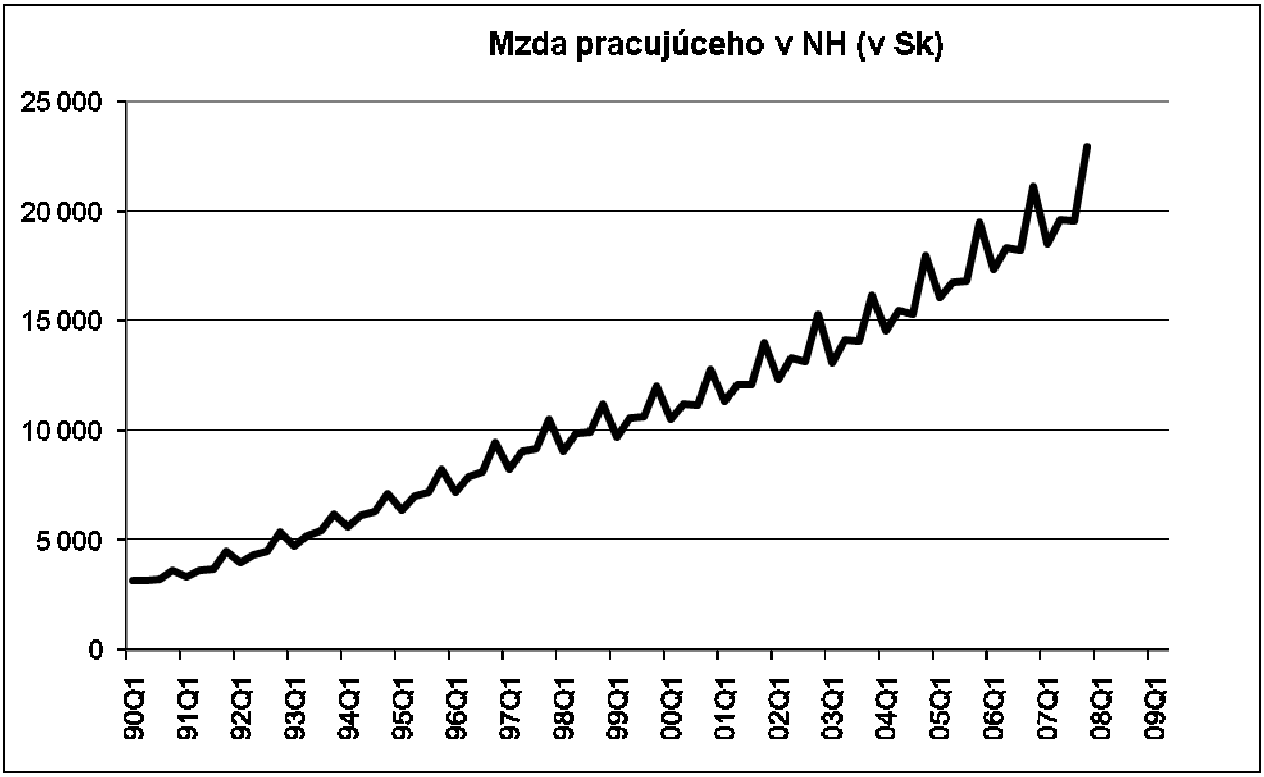
Obr. 6 Medziročná inflácia (v %)

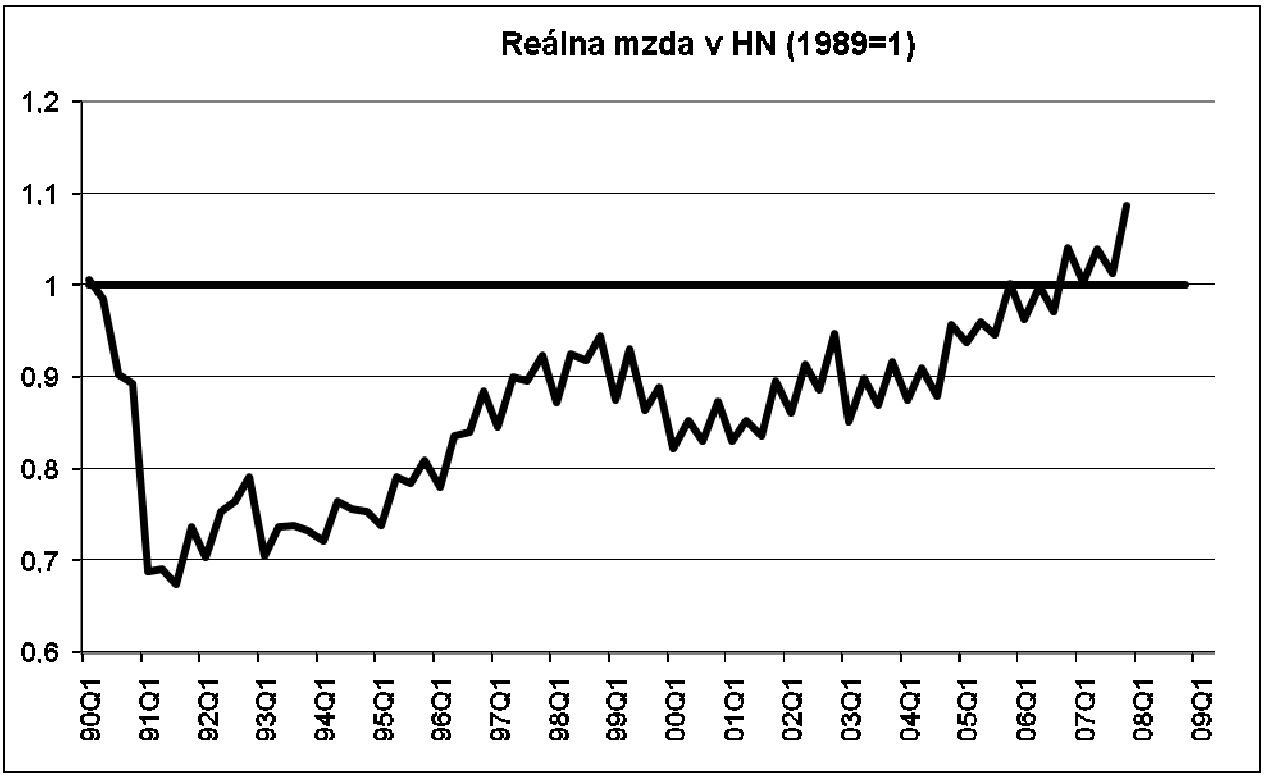
Obr. 7 Kurz eura

Obr. 8 Kurz českej koruny

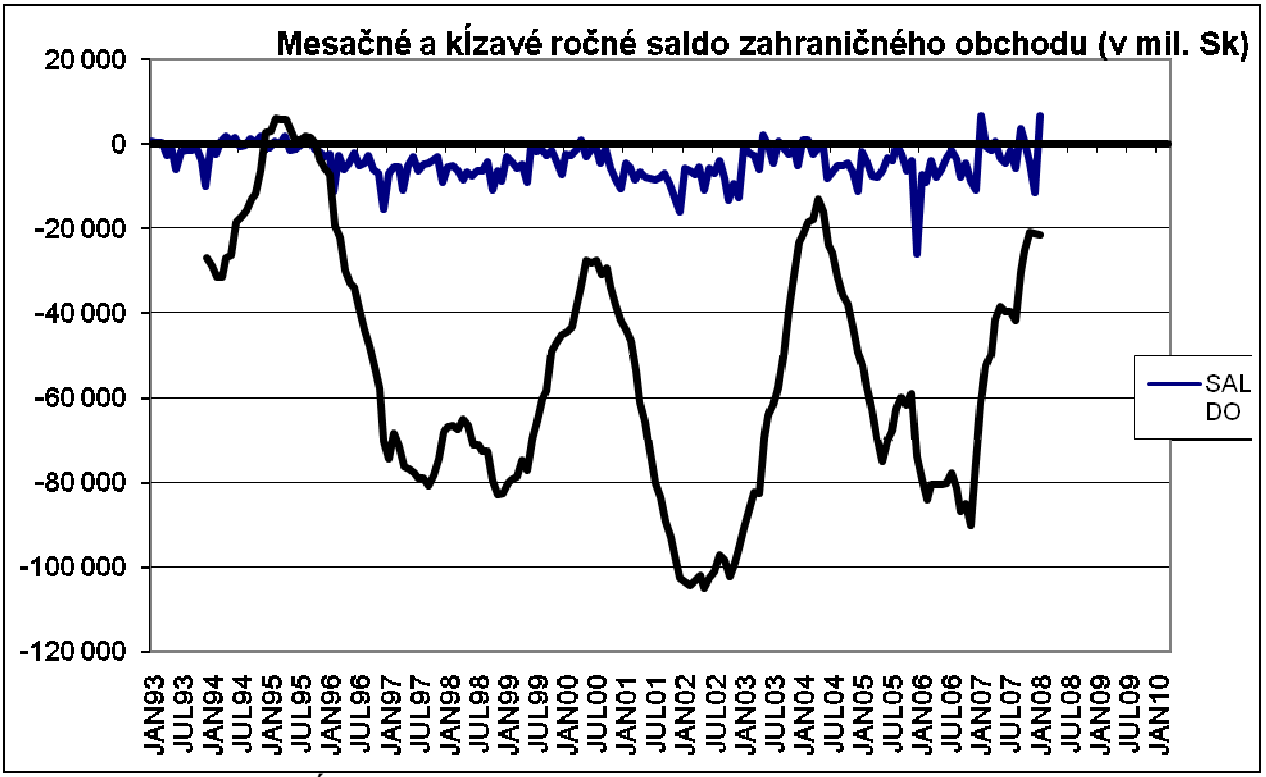
Obr. 9 Priemerná mesačná mzda pracujúceho v národnom hospodárstve

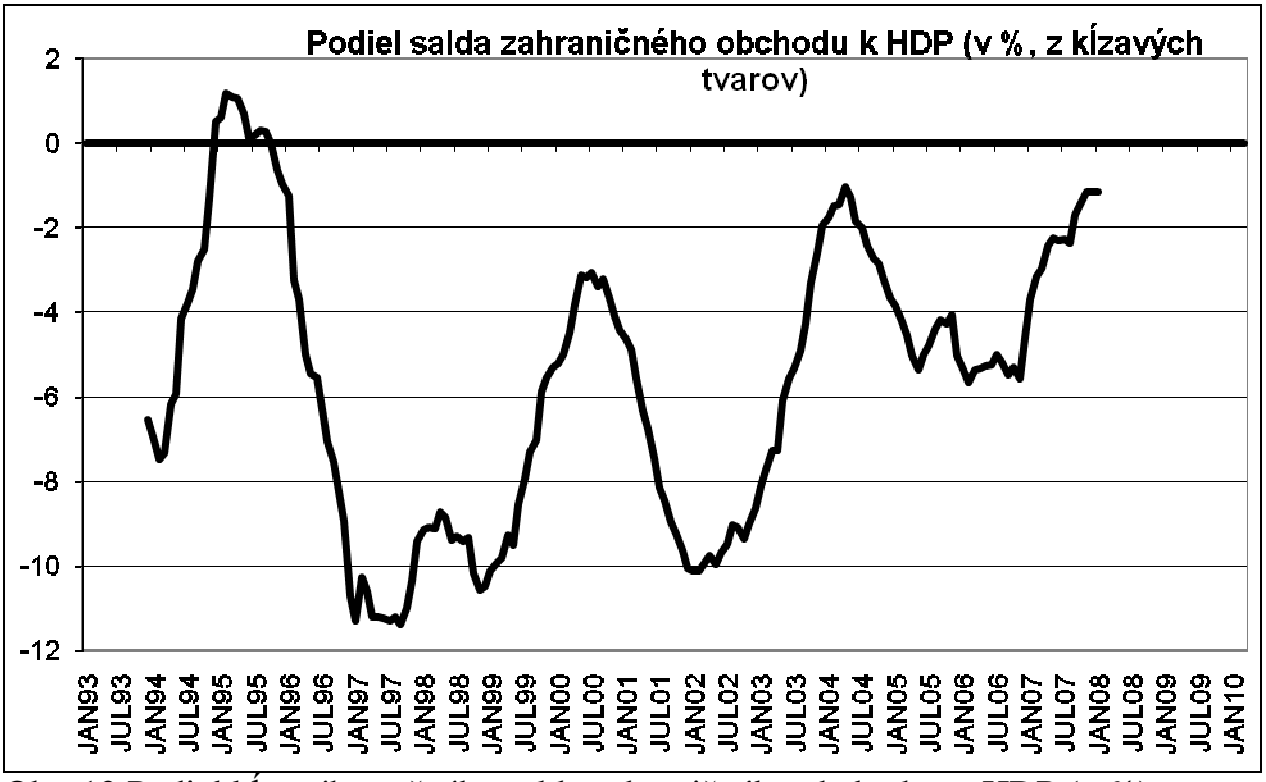
Obr. 10 Bázický index reálnej mzdy pracujúceho v národnom hospodárstve
(štvrťroky 1989 sa rovnajú 1)

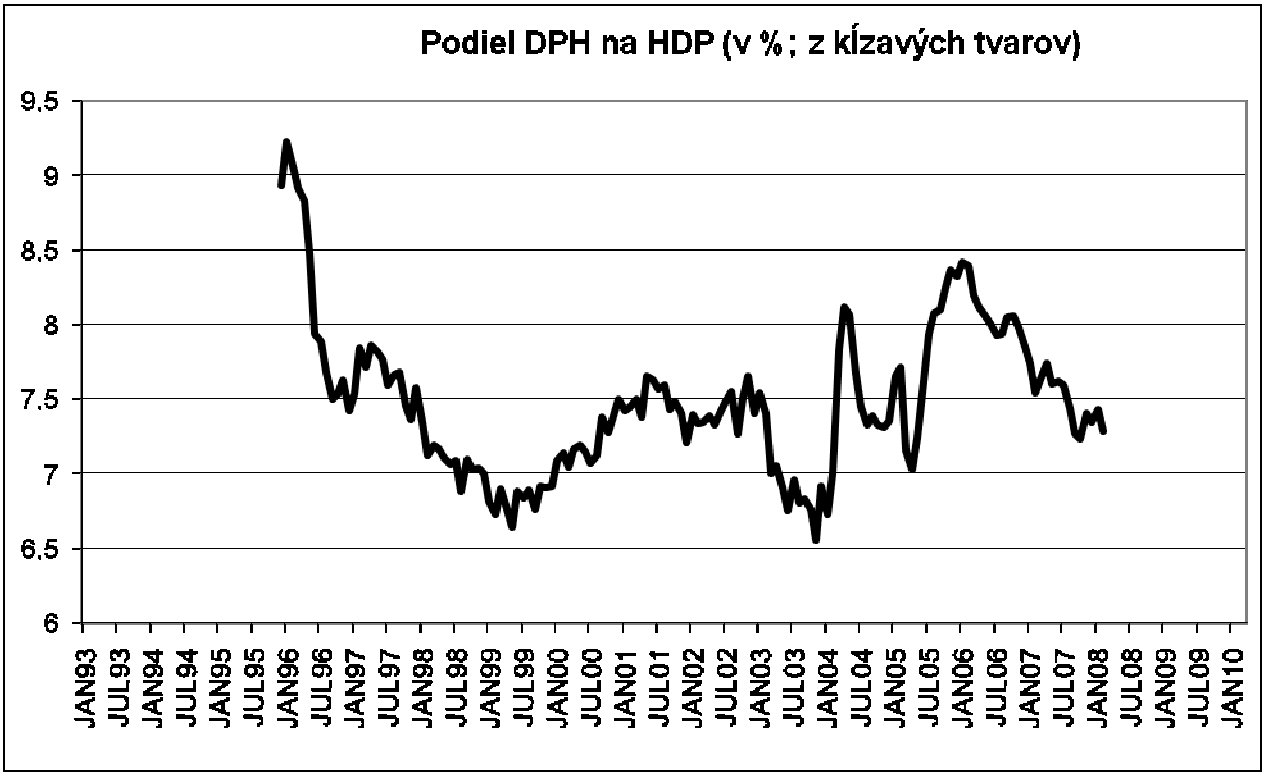
Obr. 11 Celkový počet nezamestnaných

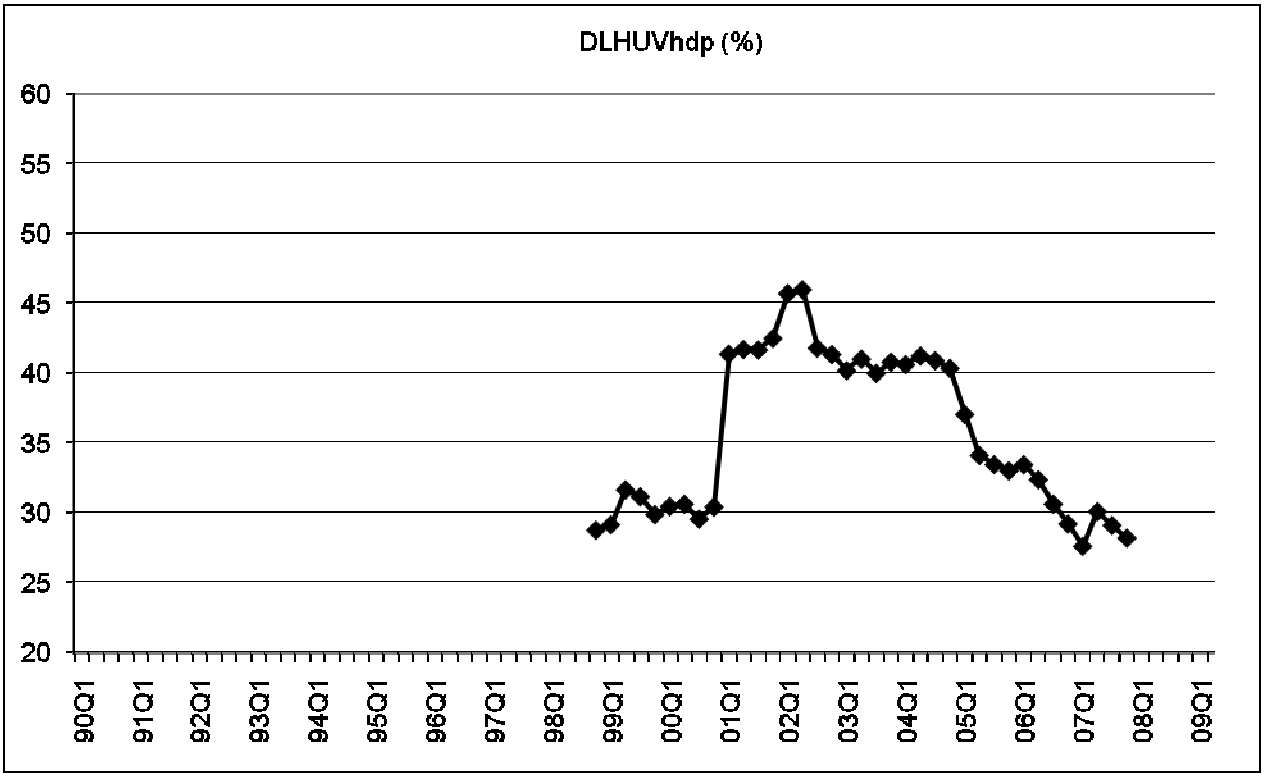
Obr. 12 Mesačné a kĺzavé ročné saldo zahraničného obchodu (v mil. Sk)

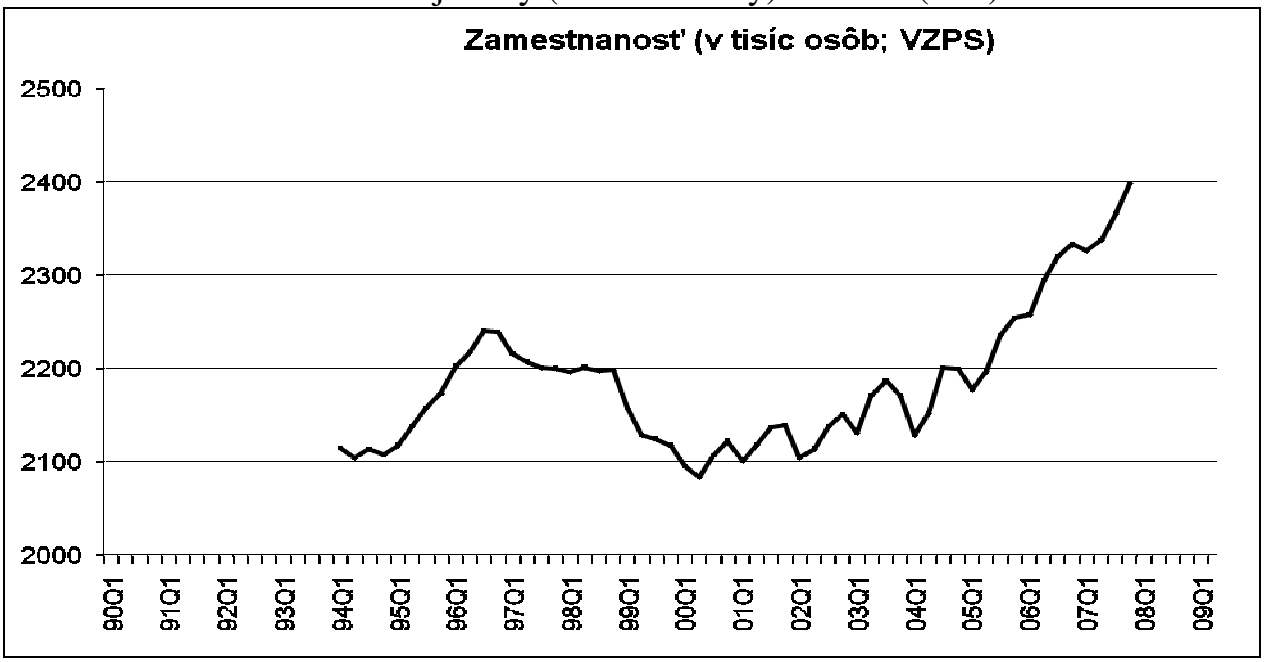
Obr. 13 Podiel kĺzavého ročného salda zahraničného obchodu na HDP (v %)

❖ Obr. 14 Podiel kĺzavého ročného objemu dane z pridanej hodnoty na HDP (v %)

Obr. 15 Podiel dlhu ústrednej vlády (maastrichtský) na HDP (v %)

Obr. 16 Počet zamestnaných (v tisíc osôb; podľa VZPS)

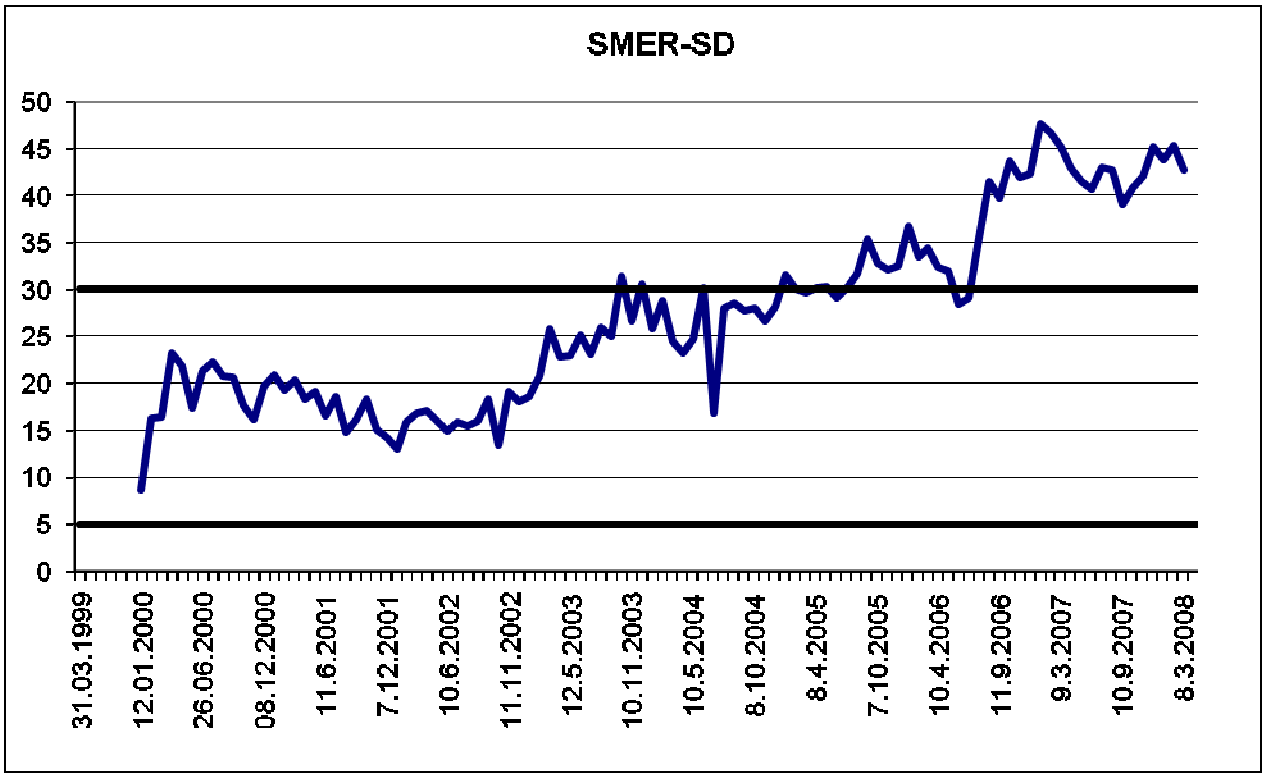
Zdroj údajov:
EIS Slovensko, Statis, Bratislava
www.statistics.sk
www.nbs.sk
www.finance.gov.sk
www.upsvar.sk
Kontakt na autora: chajdiak@statis.biz

Vývoj predvolebných preferencií – základ odhadu zloženia ďalšej vlády a z toho vyplývajúci odhad makroekonomickej politiky

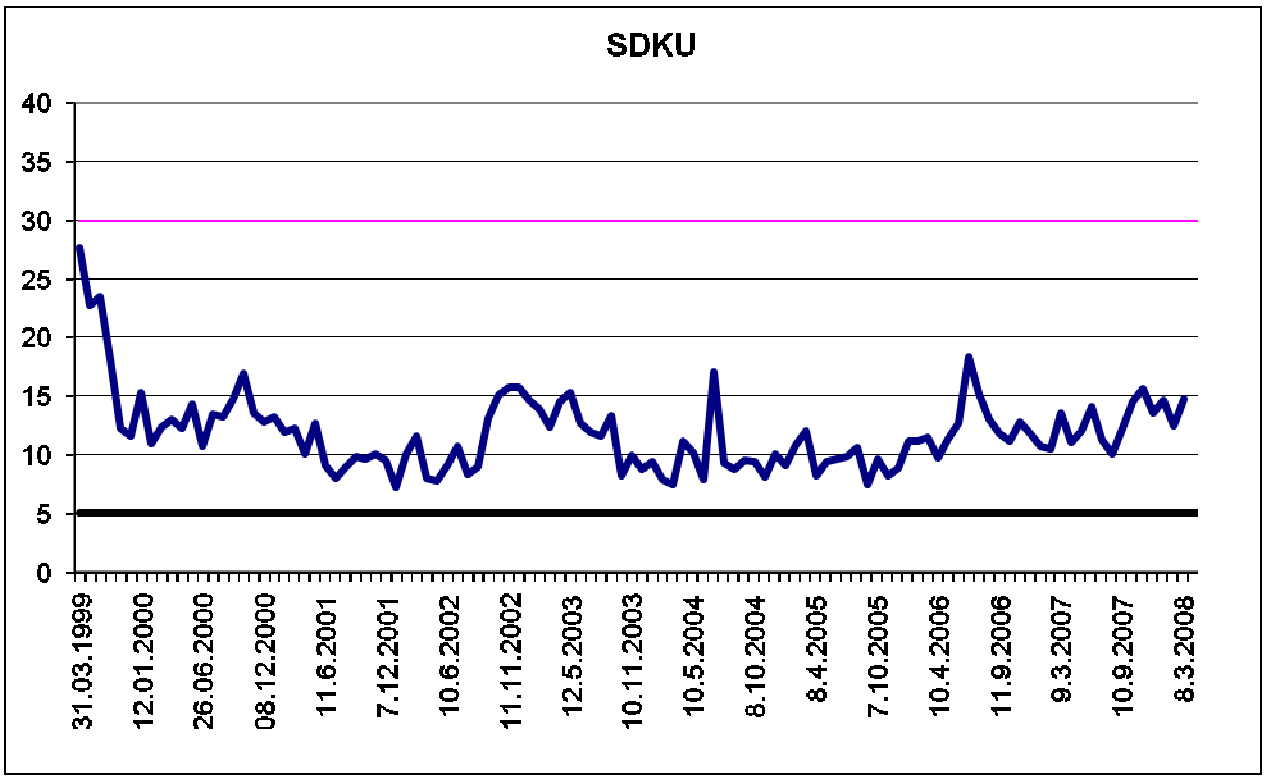
Jozef Chajdiak

V období začiatku roka 2008 možno za relevantné politické strany a hnutia považovať len strany a hnutia zastúpené v parlamente – SMER, SDKU, SNS, SMK, ĽS-HZDS a KDH. Politická scéna sa zmenila a z pomerne roztrieštenej v predchádzajúcom volebnom období máme scénu s dominantným postavením strany SMER-SD – jeho preferencie sú prakticky tri krát vyššie ako ďalších strán. Aj keď sú určité diferencie vo zvyšku strán, z pohľadu predvolebných preferencií možno tieto strany považovať za skoro rovnaké. Vývoj preferencií ÚVVM pri ŠÚ SR je na obr. 1 až obr. 6.

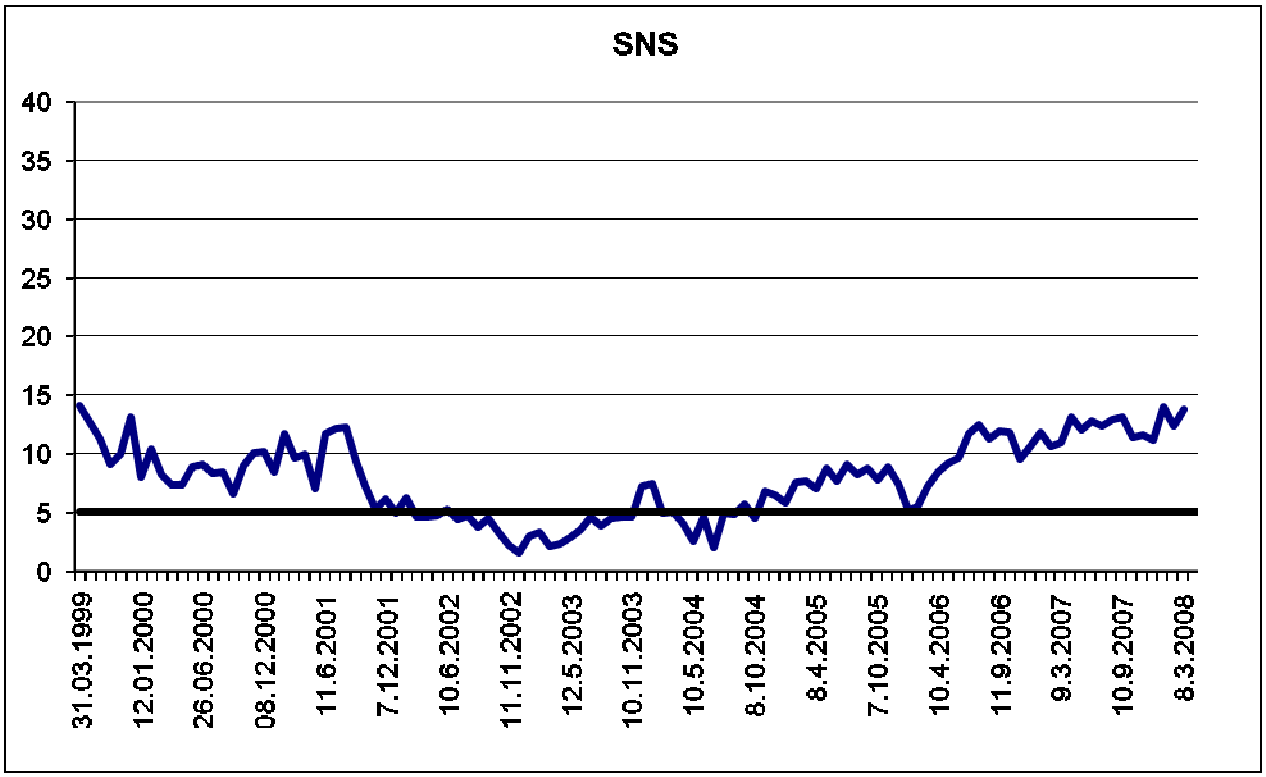
Budúce voľby vyhrá SMER. Pravdepodobne zostaví vládu so SNS. Možno predpokladať doterajší vývoj makroekonomickej politiky. Jej viditeľným prejavom bude dobudovanie diaľničnej siete, práce na energetickej bezpečnosti krajiny a riešenie problému trvale rastúceho deficitu Sociálnej poisťovne.

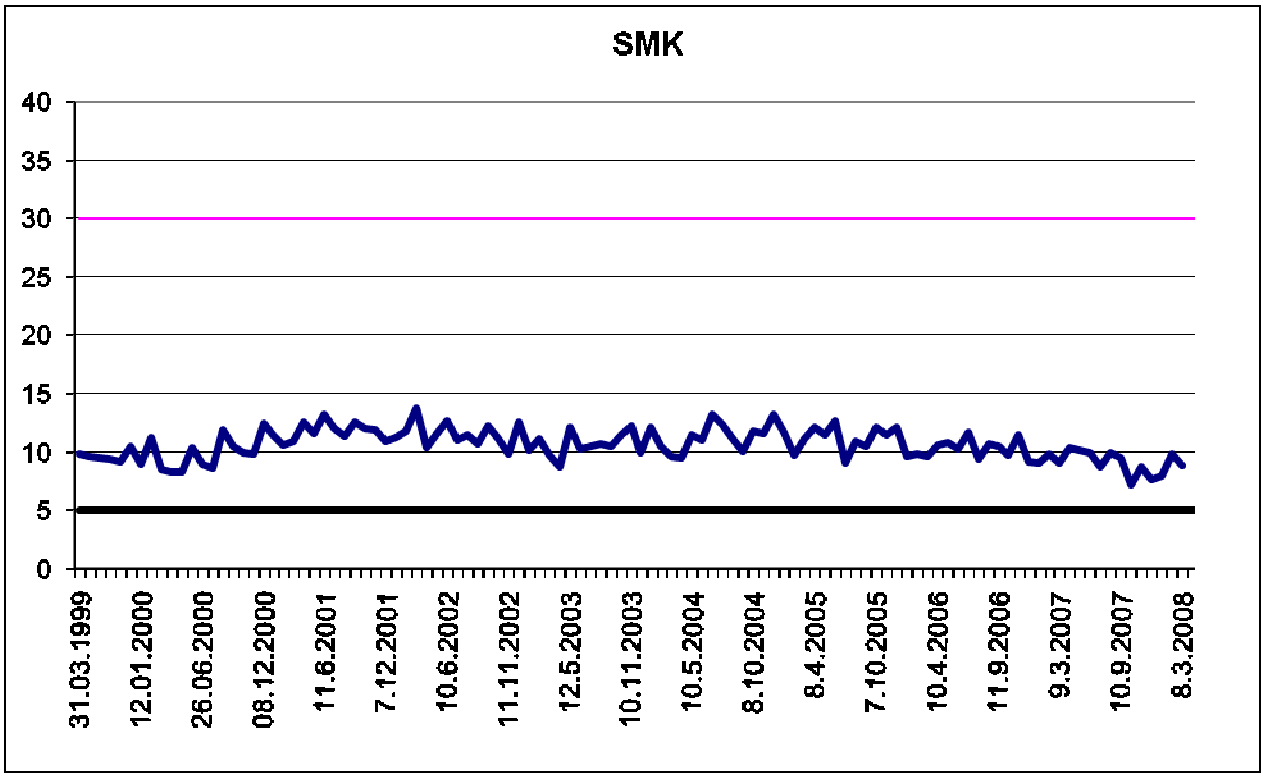
Obr.1 Vývoj preferencií SMER-SD

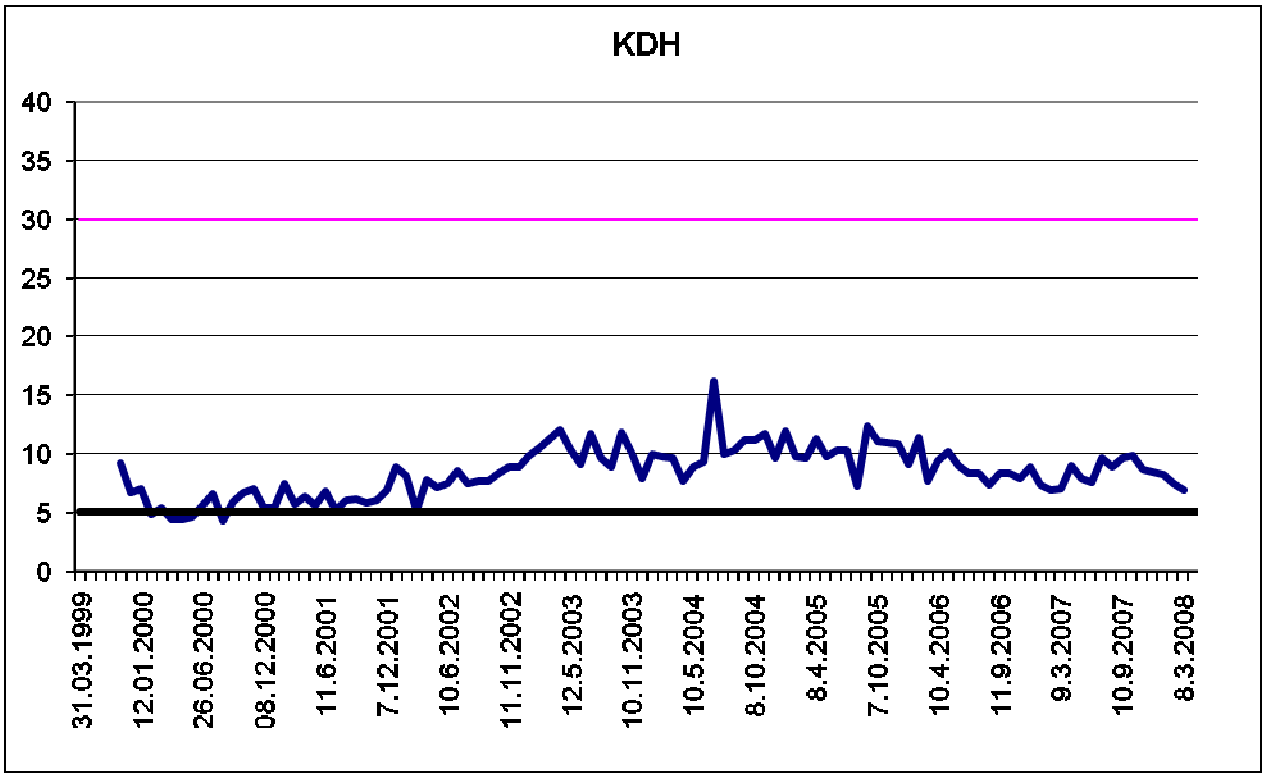
Obr.2 Vývoj preferencií SDKU

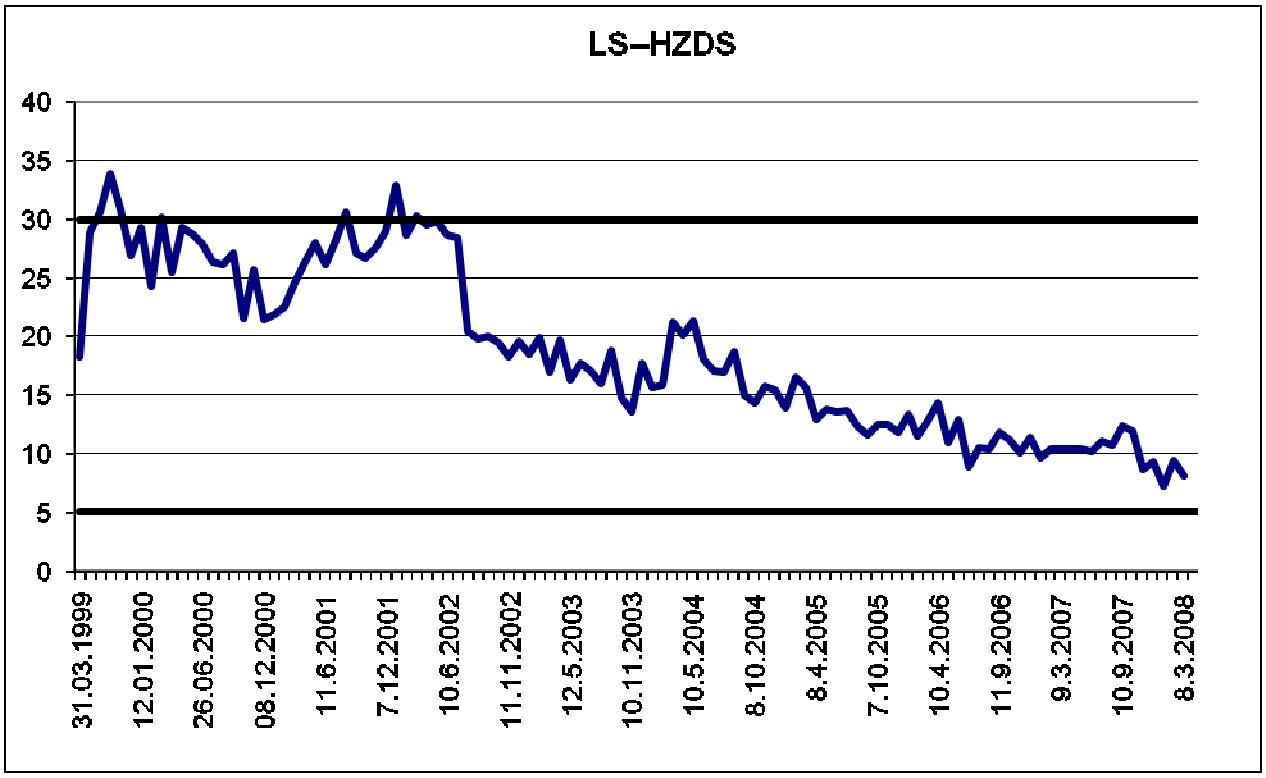
Obr.3 Vývoj preferencií SNS

Obr.4 Vývoj preferencií SMK

Obr.5 Vývoj preferencií KDH

Obr. 6 Vývoj preferencií ĽS-HZDS

Analýza vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2007 a prognóza jej vývoja v roku 2008 (s výhľadom do roku 2011)

Ján Haluška - Michal Olexa
INFOSTAT Bratislava

V príspevku sú analyzované vývojové tendencie vybraných makroekonomických ukazovateľov slovenskej ekonomiky v roku 2007 a na začiatku tohto roka. Zároveň sú v ňom prezentované a stručne interpretované výsledky prognózy ich vývoja v roku 2008 s výhľadom do roku 2011 (tab. 1 a 2). Prezentované odhady zohľadňujú skutočný vývoj základných makroekonomických proporcií slovenskej ekonomiky v roku 2007 a prihliadajú aj na aktuálne vývojové tendencie v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí.

Hrubý domáci produkt

Rast makroekonomickej výkonnosti slovenskej ekonomiky vo 4. štvrťroku minulého roka prekonal očakávania. Medziročný prírastok tvorby reálneho HDP predstavoval 9.8%, ale po zohľadnení vplyvu predzásobenia cigaretami a s tým súvisiaceho mimoriadneho zvýšenia objemu daní na produkty, bol HDP reálne vyšší až o 14.3%. V obidvoch prípadoch to znamená, že na medziročnej báze sa dynamika rastu slovenskej ekonomiky zrýchlila aj vo 4. štvrťroku minulého roka. Celoročne to predstavuje rast o 10.4% (vrátane vplyvu predzásobenia). V doterajšej histórii samostatnej SR sa jedná o najvyšší prírastok makroekonomickej výkonnosti jej hospodárstva, a to tak zo štvrťročného pohľadu, ako aj z hľadiska celého roka.

K vyššiemu prírastku reálneho HDP prispel rast domáceho dopytu (o 5.9%) aj vonkajšieho dopytu (o 16%). Zdrojom rastu domáceho dopytu, ktorý sa v priebehu minulého roka zrýchlil zo 4.2% v 1. polroku na 7.3% v 2. polroku, bol hlavne rastúci investičný a spotrebiteľský dopyt, zatiaľ čo konečná spotreba verejnej správy zostala na zhruba rovnakej úrovni ako v roku 2006. Keďže domáci efektívny dopyt (bez vplyvu zmeny stavu zásob) sa vlani zvyšoval veľmi rovnomerne, pretože v 1. aj 2. polroku zaznamenal prírastok zhodne o 5.5%, možno konštatovať, že k uvedenej akcelerácii rastu domáceho dopytu, a tým aj k rastu reálneho HDP, prispela najviac zmena stavu zásob. Stav zásob - v bežných i stálych cenách - sa totiž vlani netradične zvýšil aj vo 4. štvrťroku, zatiaľ čo v predchádzajúcich rokoch sa vždy vplyvom sezónnosti znižoval.

Kým rast domáceho dopytu sa v priebehu minulého roka zrýchľoval, rast vonkajšieho dopytu sa naopak spomaľoval - z vyše 20% v 1. polroku na cca 12% v 2. polroku. Hoci celkový vývoz v stálych cenách zaznamenal v 2. polroku nižší medziročný prírastok ako v 1. polroku, čistý vývoz napriek tomu prispel významnou mierou k zrýchleniu rastu reálneho HDP. Dôvodom bola skutočnosť, že v 2. polroku sa spomalil aj rast celkového dovozu - v stálych cenách stúpol medziročne (len) o 7.3%, čo je podstatne menší prírastok ako v prípade celkového vývozu. Celoročne zaznamenal vlani celkový vývoz aj celkový dovoz v stálych cenách opäť vysoký (dvojciferný)

medziročný prírastok (o 16% resp. o 10.4%), ale oproti roku 2006 ide o prírastky menšie o 5 resp. 7 percentuálnych bodov[1].

Všeobecne sa predpokladá, že vysoký ekonomický rast v minulom roku bol kulmináciou viac rokov trvajúceho trendu zvyšovania makroekonomickej výkonnosti slovenskej ekonomiky. Zvyšovanie jej výkonnosti bude pokračovať aj tohto roku, ale ekonomický rast sa s veľkou pravdepodobnosťou spomalí, primárne v dôsledku nižšieho príspevku čistého vývozu k rastu reálneho HDP. To znamená, že hlavným faktorom ekonomického rastu bude rast domáceho dopytu, v rámci ktorého by sa mal najrýchlejšie zvyšovať investičný dopyt, ale spotrebiteľský dopyt by si mal tiež udržať relatívne vysoký rast. Podľa nášho odhadu by mal domáci dopyt v roku 2008 medziročne vzrásť o viac ako 5.5% a agregátny dopyt takmer o 11%. Vplyvom ich rastu by sa mal HDP v tomto roku zvýšiť reálne o 7.2%, čo je prírastok o viac ako 3 percentuálne body menší ako roku 2007. V nominálnom vyjadrení by mal byť HDP medziročne vyšší o 10.6%, čiže zhruba o 200 mld Sk, a dosiahnuť okolo 2 050 mld Sk. V ďalších troch rokoch by sa mal reálny HDP zvyšovať v priemere cca o 5.7% ročne.

Spotrebiteľské ceny

Dynamika rastu cien na spotrebiteľskom trhu sa vlani aj napriek akcelerácii tempa ekonomického rastu spomalila (oproti roku 2006). Ich úhrnná hladina stúpla v priemere o 2.8%, čo je o 1.7 percentuálneho bodu menej ako predvlani. Keďže jadrová inflácia mierne vzrástla, o pokles celkovej inflácie sa "postaralo" hlavne spomalenie rastu regulovaných cien, ktoré bolo naopak veľmi výrazné[2]. Kým v roku 2006 tieto ceny stúpli až o 10.6%, v minulom roku iba o 1.7% (v priemere). Na druhej strane, nárast jadrovej inflácie - z 2.5% v roku 2006 na 2.9% v roku 2007 - ide predovšetkým na vrub rastu cien potravín, ktorého dynamika sa v rovnakom období zvýšila z 1.5% na 4.0% (v priemere). Jedná sa o najvyšší rast cien potravín za posledných 6 rokov, za ktorý môže hlavne globálny rast cien potravinárskych komodít.

Koncoročná úroveň inflácie v minulom roku bola nad úrovňou priemernej inflácie (2.8%), pretože v decembri 2007 celková inflácia stúpla na 3.4%, čo bolo mimochodom jej minuloročné maximum. Celková inflácia má rastúci trend už od septembra 2007 a odzrkadľuje sa v ňom hlavne vplyv zvyšujúcich sa cien potravín. Kým v septembri 2007 boli ceny potravín medziročne vyššie o 3.8%, v decembri to bolo už o 8%. Vlani v decembri bol teda rast cien potravín takmer trikrát rýchlejší ako v decembri 2006. Vplyvom akcelerácie ich rastu sa zvýšila tiež jadrová inflácia, a to z 3.0% v septembri na 4.2% v decembri 2007.

Rastúci trend vykazuje od septembra 2007 aj harmonizovaný index spotrebiteľských cien, ktorý je smerodajný z hľadiska posudzovania plnenia inflačného kritéria pre vstup do EMÚ a prijatie eura. Toto kritérium splnila SR prvýkrát v auguste minulého roka. Napriek tomu, že podľa tohto indexu sa medziročná inflácia zvýšila z 1.2% v auguste na 1.7% v septembri a v decembri 2007 až na 2.5%, plnenie inflačného kritéria to neohrozilo. V decembri dosiahla totiž priemerná miera harmonizova-

[1] Dôsledkom ich vysokých (v posledných troch rokoch až dvojciferných) medziročných prírastkov je fakt, že objem celkového vývozu bol vlani už dokonca vyšší ako reálny HDP (o vyše 3%) a objem celkového dovozu dosiahol takmer úroveň reálneho HDP.

[2] V tejto súvislosti je však potrebné spomenúť aj vplyv posilňovania výmenného kurzu, a to tak voči americkému doláru ako aj oproti euru. Nominálny výmenný kurz SKK/USD sa v minulom roku posilnil takmer o 17%, kurz SKK/EUR o vyše 9%. Posilňovanie výmenného kurzu viedlo aj k revalvácii centrálnej parity koruny voči euru o 7.8% v ERM II. Nová centrálna parita koruny voči euru bola v marci 2007 stanovená na úrovni 1 euro = 35.4424 Sk.

nej inflácie za predchádzajúcich 12 mesiacov úroveň 1.9%, pričom referenčná hodnota inflačného kritéria predstavovala 2.8%[3].

Nárast medziročnej miery inflácie pokračuje aj od začiatku tohto roka. V januári stúpla na 3.8% a vo februári na 4.0%, čo je jej najvyššia úroveň od decembra 2006. Príčin je viac, ale dominoval vplyv rastu cien v kategórii "Bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá"[4] a vplyv pokračujúceho rastu cien potravín. Ceny potravín boli vo februári medziročne vyššie až o 8.2%, teda podstatne viac ako vo februári 2007, kedy stúpli o 3.3%.

Očakávame, že tlak na rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien bude v najbližších mesiacoch súvisieť predovšetkým s pokračujúcim rastom cien potravín, s rastom cien v doprave (vzhľadom na vývoj cien ropy na svetových trhoch), ako aj s už ohláseným zvýšením cien tepla v marci (o 3.5%). Na druhej strane, zvýšená spotrebná daň z tabaku by v 1. polroku tohto roku nemala - vzhľadom na veľké zásoby cigariet u predajcov súvisiace s predzásobením - generovať rast inflácie a posilňovanie výmenného kurzu by malo mať na rast úhrnnej hladiny tlmiaci účinok. Vzhľadom na uvedené predpoklady očakávame, že medziročná inflácia bude na vzostupe až do mája, kedy by mal jej rast kulminovať na úrovni 4.5%. V ďalších mesiacoch by mala síce mierne klesnúť, ale až do októbra (vrátane) zostane s veľkou pravdepodobnosťou nad 4%, pričom v decembri by mala dosiahnuť 3.6%. V tom prípade by priemerná miera inflácie v roku 2008 dosiahla 4.1%, čo je o 1.3 percentuálneho bodu viac ako v roku 2007.

Nominálna a reálna mzda v hospodárstve

Rast produktivity práce v odvetviach a tým aj v celom hospodárstve, ktorý bol v minulom roku rozhodujúcim faktorom zvyšovania makroekonomickej výkonnosti slovenskej ekonomiky, vytvoril dostatočný priestor na rast miezd. Dynamika rastu produktivity práce bola (aj) vlani vyššia ako dynamika rastu miezd, a to v nominálnom i reálnom vyjadrení. Pokiaľ ide o priemernú mesačnú nominálnu mzdu v 9 odvetviach, ktorej vývoj sa sleduje s mesačnou periodicitou, jej úroveň sa dostala vlani tesne nad 19 000 Sk. Medziročne stúpla o 1 200 Sk resp. o 6.5%, pričom v relatívnom vyjadrení ide o rovnaký nárast aký dosiahla v roku 2006.

V celom hospodárstve bol rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy vlani o necelý percentuálny bod vyšší ako v 9 vybraných odvetviach. Mzda na makroúrovni stúpla oproti roku 2006 o 7.2% a dosiahla cca 20 150 Sk (v priemere). Hranicu 20 tisíc Sk prekročila až vďaka zrýchleniu jej rastu vo 4. štvrťroku, vplyvom ktorého dosiahla vyše 22 900 Sk, čo medziročne predstavuje prírastok zhruba o 1700 Sk resp. o 8.0%. V konečnom dôsledku však bol vlani celoročný rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy na makroúrovni nižší ako predvlani (o 0.8 percentuálneho bodu). Rast reálnej mzdy v celom hospodárstve sa napriek tomu zrýchlil - z 3.4% v roku 2006 na 4.3% v roku 2007 - o čo sa zaslúžil pokles miery inflácie.

Očakávaný rast súhrnnej produktivity práce v bežných a stálych cenách (o 8.8% resp. o 5.4%) by mal vytvoriť v tomto roku takmer porovnateľný priestor na rast miezd ako v vlani. Zároveň predpokladáme, že mzdy budú aj tohto roku rásť v porovnaní s produktivitou práce pomalšie a rozdiel v dynamike ich rastu sa oproti minulé-

[3] Rast cien v krajinách s najnižšou infláciou (hlavne Malta, Fínsko, Holandsko, Francúzsko, Švédsko) naznačuje, že v máji - pri posudzovaní SR z hľadiska plnenia maastrichtských kritérií - bude úroveň inflačného kritéria s veľkou pravdepodobnosťou vyššia ako 2.8%.

[4] Ide o dôsledok zvýšenia regulovaných cien elektriny (o 4%) a vody (o 3%) v januári tohto roka. Okrem toho bola od začiatku roka zvýšená aj spotrebná daň na cigarety.

mu roku výrazne nezmení. Vychádzajúc z týchto predpokladov odhadujeme, že priemerná mesačná nominálna mzda v celom hospodárstve dosiahne tohto roku zhruba 21 500 Sk a medziročne vzrastie o 7.0%. Po zohľadnení očakávanej úrovne priemernej inflácie (4.1%) to vedie k rastu reálnej mzdy o 2.7%. Kým rast nominálnej mzdy zostáva medziročne takmer nezmenený, rast reálnej mzdy sa vplyvom vyššej inflácie spomaľuje.

Trh práce - zamestnanosť a nezamestnanosť

Vysoký ekonomický rast a jeho akcelerácia v závere minulého roka sa markantne prejavili aj na trhu práce. Svedčí o tom silný rast zamestnanosti, ktorý na odvetvovej úrovni i na úrovni celého hospodárstva pokračoval aj vo 4. štvrťroku 2007. V deviatich odvetviach, v ktorých sa vývoj zamestnanosti sleduje s mesačnou periodicitou, stúpla jej súhrnná úroveň vo 4. štvrťroku medziročne o 3.2%, ale celoročne oproti roku 2006 až o 4.1%. Dynamika rastu odvetvovej zamestnanosti bola teda vlani o viac ako 1 percentuálny bod vyššia ako v roku 2006.

K uvedenému rastu zamestnanosti prispelo diferencovanou mierou - s výnimkou odvetvia pôšt a telekomunikácií - všetkých ostávajúcich osem odvetví. Odvetvie pôšt a telekomunikácií je výnimkou preto, lebo opätovne zaznamenalo pokles zamestnanosti, ktorý pretrváva súvisle už od roku 2002. Vlani sa v ňom zamestnanosť znížila o 2.4%, čo oproti roku 2006 predstavuje úbytok zhruba 600 osôb (v priemere). Na druhej strane, spomedzi tých odvetví, v ktorých sa zamestnanosť vlani zvýšila, treba spomenúť predovšetkým odvetvie "Predaj a údržba vozidiel". Toto odvetvie dosiahlo totiž až dvojciferný relatívny prírastok zamestnanosti prevyšujúci 20%, čo absolútne predstavuje medziročný nárast v priemere takmer o 5 tisíc osôb. Veľmi vysoké relatívne prírastky zamestnanosti však vlani dosiahol aj "Maloobchod" (o 6.8%) a "Stavebníctvo" (o 6%). V priemysle spolu sa zamestnanosť zvýšila o 2.9%, ale v samotnom spracovateľskom priemysle stúpla výraznejšie (o 3.4%).

S vysokým prírastkom odvetvovej zamestnanosti - v 4. štvrťroku 2007 i súhrnne za celý minulý rok - dobre korešponduje nárast zamestnanosti na makroúrovni. Zo štvrťročného štatistického výkazníctva (ŠV) totiž vyplýva, že celková zamestnanosť v 4. štvrťroku medziročne stúpla o 2.2%, podľa metodiky VZPS sa počet pracujúcich zvýšil dokonca až o 2.8%[5]. V porovnaní so 4. štvrťrokom 2006 pracovalo teda v ekonomike cca o 50 tisíc (ŠV) resp. o vyše 60 tisíc (VZPS) osôb viac. V dôsledku toho zaznamenala celková zamestnanosť vysoký prírastok aj celoročne - podľa metodiky ŠV o 2.5%, podľa VZPS o 2.4%.

Rast zamestnanosti vytvoril predpoklady pre ďalší posun smerom k zmierneniu nerovnováhy na trhu práce. Počet nezamestnaných osôb sa vo 4. štvrťroku znížil a dosiahol zhruba 275 tisíc (v priemere), čo v metodike VZPS zodpovedá poklesu miery nezamestnanosti na 10.3%. Na medziročnej báze to z hľadiska počtu nezamestnaných predstavuje úbytok o vyše 43 tisíc osôb (v priemere), z hľadiska miery nezamestnanosti ide o pokles o 1.7 percentuálneho bodu. Uvedený počet nezamestnaných je najnižší od 4. štvrťroka 1996, ale v úrovni miery nezamestnanosti ide o pokles na historické minimum. Na historické minimum však vlani poklesla aj priemerná miera nezamestnanosti - za celý minulý rok dosiahla 11%, čo oproti roku 2006 predstavuje pokles o 2.3 percentuálneho bodu.

[5] Vyšší relatívny prírastok v metodike VZPS súvisí primárne s nárastom počtu tých osôb, ktorí odišli za prácou do zahraničia - vo 4. štvrťroku 2007 ich bolo takmer 186 tisíc (v priemere), čo je medziročne viac o 10% resp. o 17 tisíc osôb.

Pokles počtu nezamestnaných súvisel aj vo 4. štvrťroku s poklesom počtu dlhodobo nezamestnaných (bez práce viac ako 1 rok). Pokles počtu dlhodobo nezamestnaných už možno nazvať trendom, pretože trvá takmer 3 roky. Nárast počtu dlhodobo nezamestnaných totiž kulminoval v 1. štvrťroku 2005, kedy ich bolo vyše 300 tisíc (v priemere). Vo 4. štvrťroku 2007 ich počet klesol cca na 196 tisíc (z tohto mužov bolo zhruba 100 tisíc a žien cca 95 tisíc), čo je najnižšia úroveň od 2. štvrťroka 1999. Medziročne to predstavuje úbytok cca 40 dlhodobo nezamestnaných osôb. Podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných sa vlani síce tiež znížil, ale len minimálne. Dlhodobo nezamestnaní tvorili aj v minulom roku viac ako 70% všetkých nezamestnaných osôb (v metodike VZPS).

Priaznivý vývoj situácie na trhu práce očakávame aj v roku 2008[6], avšak rast celkovej zamestnanosti by sa mal - vplyvom očakávaného spomalenia ekonomického rastu - tiež mierne spomaliť. Jej medziročný prírastok v tomto roku by mal predstavovať 1.7% v metodike štatistických výkazov resp. 1.8% v metodike VZPS, pričom vyšší rast zamestnanosti v metodike VZPS je spôsobený vplyvom odchodov za prácou do zahraničia (bez ich vplyvu by mala zamestnanosť vzrásť o 1.5%). V dôsledku toho sa pribrzdí aj dynamika znižovania počtu nezamestnaných - ich odhadovaný medziročný úbytok o 7.5% v tomto roku by mal viesť k poklesu miery nezamestnanosti na 10.1% (v priemere).

[6] Podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny predstavoval počet evidovaných nezamestnaných z disponibilného počtu ku koncu februára tohto roka 204.6 tisíc osôb a medziročne bol nižší zhruba o 35 tisíc osôb. Miera nezamestnanosti z disponibilného počtu klesla vo februári na 7.8%, čo je o 1.4 percentuálneho bodu menej ako vo februári 2007.

INFOSTAT BRATISLAVA Tabuľka 1

	2004	%chg	2005	%chg	2006	%chg	2007	%chg	2008	%chg	2009	%chg	2010	%chg	2011	%chg
A G R E G O V A N Ý D O P Y T (mld Sk, bežné ceny)																
Konečná spotreba domácností (CP)	764,9	11,9	836,1	9,3	928,5	11,0	1020,1	9,9	1115,2	9,3	1215,4	9,0	1318,2	8,5	1422,8	7,9
Konečná spotreba nezisk.inštit. slúž.domácnostiam (NISDP)	14,5	35,5	15,5	7,2	14,6	-6,1	16,0	9,4	17,1	6,9	17,9	4,6	18,7	4,6	19,5	4,6
Konečná spotreba verejnej správy (GP)	260,5	4,4	272,8	4,7	315,3	15,6	325,8	3,3	344,3	5,7	364,6	5,9	386,8	6,1	407,5	5,4
Tvorba hrubého fixného kapitálu (IP)	326,4	7,8	394,3	20,8	436,2	10,6	476,3	9,2	522,9	9,8	571,9	9,4	621,3	8,6	673,0	8,3
Zmena stavu zásob (DJP)	32,0	*	34,6	*	28,5	*	27,3	*	23,0	*	35,0	*	35,0	*	35,0	*
Vývoz výrobkov a služieb (EGSP)	1014,2	9,3	1132,8	11,7	1400,7	23,6	1599,0	14,2	1885,5	17,9	2082,2	10,4	2276,2	9,3	2485,9	9,2
Dovoz výrobkov a služieb (MGSP)	1050,9	10,6	1201,0	14,3	1464,1	21,9	1607,7	9,8	1885,5	17,3	2078,4	10,2	2267,8	9,1	2476,7	9,2
Hrubý domáci produkt (YP)	1361,7	11,4	1485,3	9,1	1659,6	11,7	1851,8	11,6	2048,5	10,6	2232,1	9,0	2418,4	8,3	2615,2	8,1
A G R E G O V A N Ý D O P Y T (mld Sk, stále ceny roku 2000)																
Konečná spotreba domácností (C)	615,6	4,2	655,8	6,5	694,3	5,9	743,3	7,1	784,9	5,6	828,1	5,5	872,0	5,3	915,6	5,0
Konečná spotreba nezisk.inštit. slúž.domácnostiam (NISD)	11,6	26,9	12,2	4,6	10,9	-10,4	11,7	6,8	12,1	3,6	12,3	2,0	12,6	2,0	12,8	2,0
Konečná spotreba verejnej správy (G)	209,6	-2,0	217,0	3,5	238,8	10,1	240,5	0,7	245,7	2,2	251,8	2,5	259,4	3,0	265,9	2,5
Tvorba hrubého fixného kapitálu (I)	279,5	4,8	328,8	17,6	356,5	8,4	384,7	7,9	413,6	7,5	441,7	6,8	469,6	6,3	497,7	6,0
Zmena stavu zásob+ štatistický rozdiel (DJ)	22,2	*	22,8	*	18,3	*	16,6	*	18,0	*	20,0	*	20,0	*	20,0	*
Vývoz výrobkov a služieb (EGS)	927,3	7,4	1056,0	13,9	1277,9	21,0	1482,4	16,0	1714,2	15,6	1865,1	8,8	2008,7	7,7	2161,3	7,6
Dovoz výrobkov a služieb (MGS)	944,2	8,3	1096,5	16,1	1290,6	17,7	1424,6	10,4	1673,2	17,5	1817,1	8,6	1953,4	7,5	2101,8	7,6
Hrubý domáci produkt (Y)	1119,9	5,2	1193,4	6,6	1295,3	8,5	1429,5	10,4	1532,0	7,2	1625,5	6,1	1718,1	5,7	1812,6	5,5

INFOSTAT BRATISLAVA Tabuľka 2

	2004	%chg	2005	%chg	2006	%chg	2007	%chg	2008	%chg	2009	%chg	2010	%chg	2011	%chg
V Y B R A N É M A K R O E K O N O M I C K É U K A Z O V A T E L E																
Deflátor HDP (2000=1) (PY)	1,216	5,9	1,245	2,4	1,281	2,9	1,295	1,1	1,337	3,2	1,373	2,7	1,408	2,5	1,443	2,5
Index spotrebiteľských cien priemer, (dec.2000=1),(CPI)	1,270	7,5	1,305	2,7	1,363	4,5	1,401	2,8	1,458	4,1	1,508	3,5	1,561	3,5	1,615	3,5
Priemerná nominálna mesačná mzda, Sk (W)	15 927	10,2	17 392	9,2	18 783	8,0	20 137	7,2	21 545	7,0	22 982	6,7	24 470	6,5	26 007	6,3
Priemerná reálna mesačná mzda, SKK (W/CPI)	12 538	2,4	13 328	6,3	13 778	3,4	14 374	4,3	14 777	2,8	15 247	3,1	15 675	2,8	16 103	2,7
Priemerný počet zamestnaných osôb v NH spolu, mil. osôb (L)	2,077	0,3	2,123	2,2	2,170	2,2	2,223	2,4	2,261	1,7	2,290	1,3	2,315	1,1	2,338	1,0
Počet pracujúcich, mil. osôb, priemer (L_ILO)	2,170	0,3	2,216	2,1	2,301	3,8	2,357	2,4	2,399	1,8	2,430	1,3	2,455	1,0	2,478	0,9
Počet nezamestnaných mil. osôb, priemer (LU_ILO)	0,481	4,7	0,427	-11,1	0,353	-17,3	0,292	-17,4	0,270	-7,5	0,267	-1,1	0,261	-2,2	0,260	-0,6
Miera nezamestnanosti v %, (RU_ILO)	18,1	*	16,2	*	13,3	*	11,0	*	10,1	*	9,9	*	9,6	*	9,5	*
Počet dlhodobo nezamestnaných, mil. osôb (ILO)	0,291	3,7	0,291	0,0	0,258	-11,3	0,207	-19,9	0,189	-8,6	0,177	-6,4	0,166	-6,2	0,159	-4,2
Reálna produktivita práce (Y/L)	539,19	3,9	562,1	4,3	597,0	6,2	643,2	7,7	677,7	5,4	709,8	4,7	742,1	4,5	775,2	4,5
Nominálna produktivita práce (YP/L)	655,6	10,0	699,7	6,7	764,9	9,3	833,1	8,9	906,2	8,8	974,8	7,6	1044,6	7,2	1118,4	7,1

Prognóza vývoja ekonomiky SR na roky 2007 – 2015

PÁLENÍK, V. – KVETAN, V. – RADVANSKÝ, M[1].

1 Použitá metóda prognózovania

Na prognózu budúceho makroekonomického vývoja Slovenska a bol vytvorený na Ekonomickom ústave SAV ekonometrický model *SR BIER_ECM_07q4*. Je založený na štvrťročných dátach od prvého štvrťroku 1995 po štvrtý štvrťrok roku 2007, teda 52 pozorovaní. Prognóza je strednodobá do roku 2015. Zdrojmi údajov sú Štatistický úrad SR, Národná banka Slovenska a Ministerstvo financií SR. Model má makroekonomické základy, je dopytovo orientovaný, rozdelený na 5 blokov (blok trhu práce, blok štátneho rozpočtu, blok cien, blok zahraničného obchodu a blok HDP). Bloky sú primárne počítané nominálne a jednotlivé zložky HDP sú následne deflované cez cenové indexy. Model obsahuje 47 rovníc, z toho je 29 stochastických a 18 identít. V rovniciach je použitých 47 endogénnych a 18 exogénnych premenných (umelé premenné do modelu nezarátavame). Stochastické rovnice sú tvaru ECM (error-correction). V jednotlivých rovniciach sú použité integrované časové rady rovnakého rádu na základe testu na jednotkové korene (unit-root) a dlhodobá rovnováha je v rovniciach vyjadrená pomocou kointegračných vzťahov.

Model vychádza z predpokladov o stabilnom vývoji vonkajšieho aj vnútorného prostredia. Predpokladá prijatie eura v plánovanom termíne k 1. 1. 2009 v parite 31,7 Sk/Eur. Zároveň sa neočakáva v roku 2008 dobiehanie meškajúceho čerpania prostriedkov z NSRR. Pri príleve PZI očakávame ich spomalenie na mierne nižších úrovniach oproti predchádzajúcim obdobiam.

2 Predpoklady prognózy

Vo vývoji vonkajšieho prostredia predpokladáme dlhodobo stabilný rast HDP EÚ15 na úrovni 2,2 % ročne a zahraničný rast cien na úrovniach okolo 1,8 %. Zároveň po dramatickom vývoji cien ropy a medziročnom raste presahujúcom 35 % očakávame stabilný vývoj s rastom cien 4 % ročne.

Vo vývoji vnútorného prostredia neočakávame výrazné zmeny vývoja hospodárskej politiky, ani výrazný rast regulovaných cien, či výrazné zmeny daňových sadzieb v priebehu prognózovaného obdobia. Pri prognóze výdavkov štátneho rozpočtu vychádzame z postupného znižovania podielu deficitu štátneho rozpočtu na HDP smerom k 1,2 % v horizonte prognózy.

[1] Pracovisko autorov: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied. Šancová 56, 811 06 Bratislava

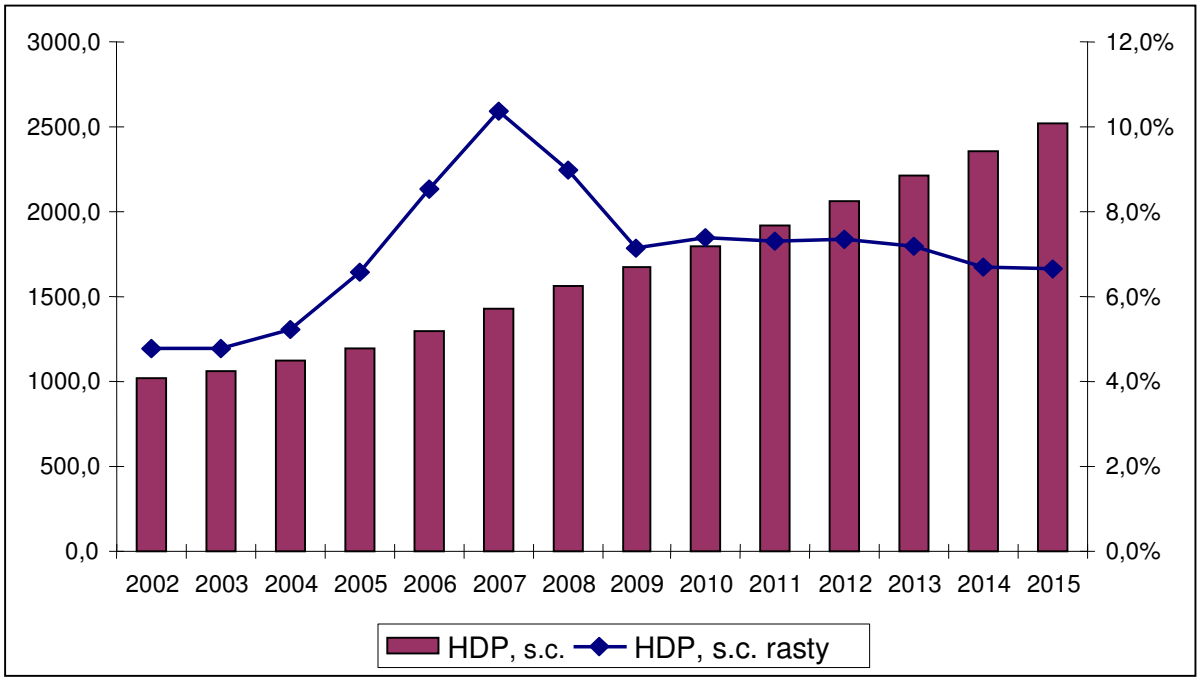
Prognóza ekonomicky aktívneho obyvateľstva vychádza z predpokladov stabilného demografického vývoja podľa stredného variantu prognózy Výskumného demografického centra[2] a z mierneho rastu miery participácie obyvateľstva. V horizonte prognózy nepredpokladáme zásadné zvýšenie objemu alebo efektívnosti vynakladania prostriedkov na aktívu politiku trhu práce, ale len jej pozvoľné zlepšovanie.

V sektore domácností a podnikov očakávame rasty úverov poskytnutých podnikom na úrovniach medziročných rastov nepresahujúcich výrazne 10 % a rast úverov domácnostiam na medziročných rastoch vyšších ako 20 % s klesajúcou tendenciou.

3 Makroekonomická prognóza

V roku 2007 dosiahla slovenská ekonomika veľmi vysoké tempo rastu presahujúce 10%[3]. Podľa predloženej prognózy si ekonomika strednodobo udrží vysoké tempá rastu, avšak už nie na takejto úrovni[4]. Dynamiku očakávaného vývoja reálneho hrubého domáceho produktu zobrazuje *Graf 1*.

Graf 1: Hrubý domáci produkt a jeho medziročné tempá rastu

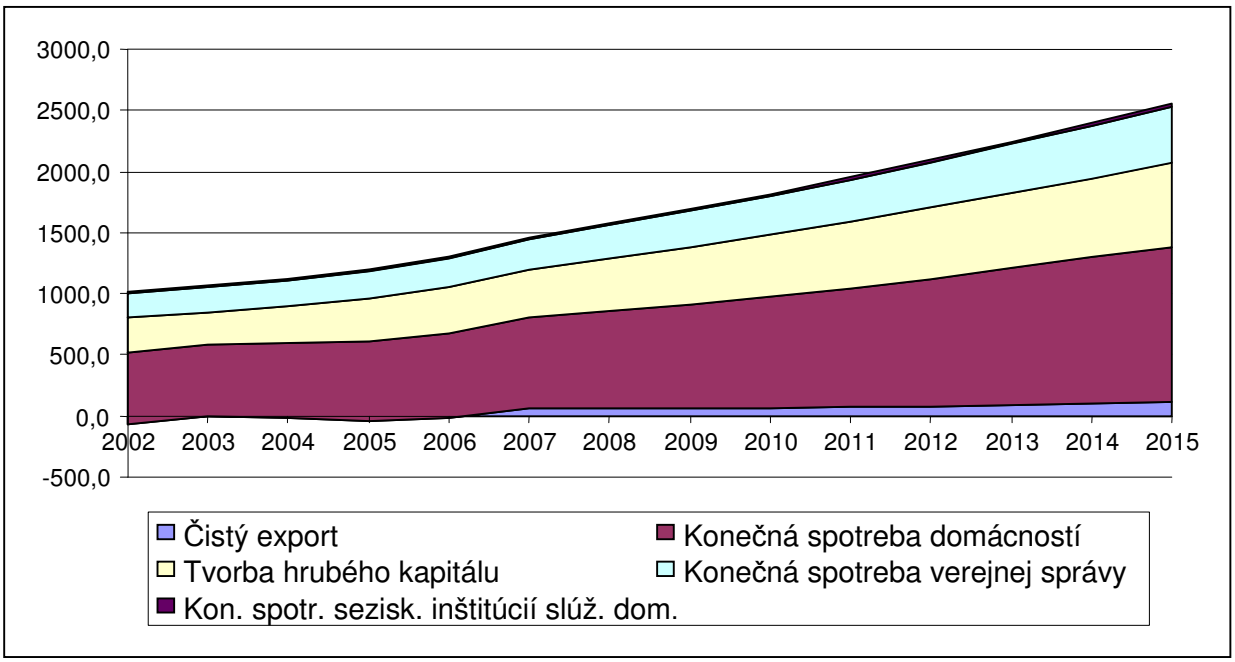

Vývoj hrubého domáceho produktu a zložiek jeho užitia je zobrazený na *Grafe 2.* Je v ňom zobrazená priaznivá tendencie čistého exportu, ktorý od roku 2007 prestal znižovať HDP a podľa prognózy sa tento priaznivý vývoj strednodobo nezvráti. Pri vizuálnej analýze vidieť, že rastú všetky ďalšie základné zložky HDP,

[2] Pozri: VAŇO B. 2004, Prognóza vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025, Bratislava, Infostat, 2004
[3] Výsledky makroekonomickej prognózy sú zhrnuté v *Tabuľke č. 1*
[4] viď. [2], [4], [5]

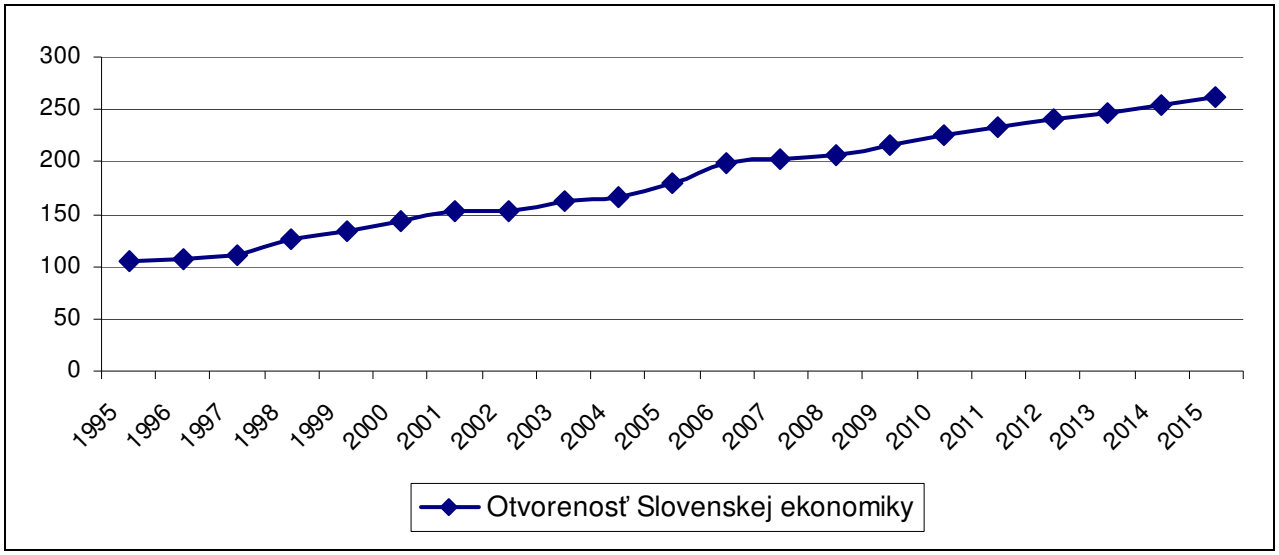
konečná spotreba domácností, verejnej správy a aj tvorba hrubého fixného kapitálu. Analýza dynamiky zložiek HDP, uvedená v *Tabuľke 1* ukazuje, že rast konečnej spotreby domácností v horizonte prognózy nepresiahne rast HDP.

Graf 2: Vývoj hrubého domáceho produktu a zložiek jeho užitia

Otvorenosť našej ekonomiky meraná ako podiel súčtu dovozu a vývozu na HDP neustále rastie. V roku 2007 prekročila 200 %, čo je na európske pomery veľmi vysoká úroveň. V horizonte prognózy vzrastie na 250%. Pri takejto otvorenosti aj malé výkyvy zahraničného obchodu vedú k výrazným zmenám domáceho makroekonomického vývoja.

Graf 3: Vývoj otvorenosti slovenskej ekonomiky

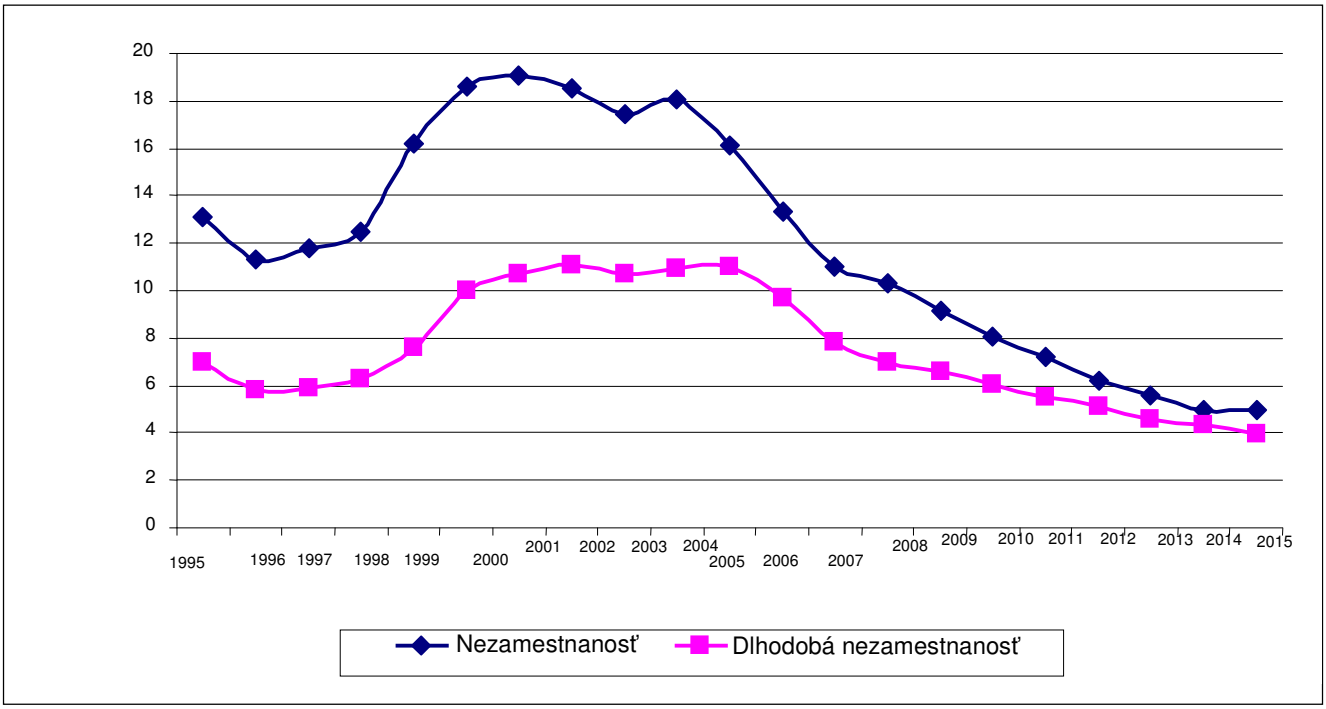

4 Dlhodobá nezamestnanosť

Podľa výberového zisťovania pracovných síl bolo na Slovensku v roku 2007 292 tisíc nezamestnaných z toho 207 tisíc dlhodobo, tj dve tretiny. Očakávame, že počet nezamestnaných bude ďalej klesať, počet dlhodobo nezamestnaných však bude klesať oveľa pomalšie. Je to dané ich nízkou zamestnanosťou a aktívnou politikou trhu práce, ktorá zďaleka nezodpovedá potrebám Slovenska ako krajiny s neohrozene najvyššou mierou dlhodobej nezamestnanosti v EÚ27[5].

Pre rok 2008 očakávame pokles počtu nezamestnaných, ktorý odpovedá poklesu miery nezamestnanosti o o skoro jeden percentuálny bod. Dlhodobejšie tendencia vývoja miery nezamestnanosti všeobecnej a aj dlhodobej je zobrazená na *grafe 4*. Vidieť z neho, že už v strednodobom horizonte sa krátkodobá nezamestnanosť vyčerpá na úroveň odpovedajúcu 1 %, tj veľmi nízkej úrovni frikčnej nezamestnanosti. Tým vzniká obmedzenie pre dynamický hospodársky rast spočívajúci v nedostatku zamestnateľnej pracovnej sily.

Graf 4: Prognóza dlhodobej nezamestnanosti

Pri prognózovanom vývoji HDP tomu zodpovedá postupné stagnovanie zamestnanosti. Kým v roku 2007 bol medziročný rast zamestnanosti podľa VZPS 2,4 %, pre rok 2008 očakávame už len 1,8 %, s postupnou tendenciou k stagnácii. Zodpovedá tomu medziročný rast produktivity práce o 5 až 8%.

[5] Bližšie k vplyvu demografického vývoja viď [1], [3].

Použitá literatúra:

[1] BLEHA, B. – VAŇO, B.: Očakávaný demografický vývoj – príčiny, dôsledky, opatrenia. Forum Statisticum Slovacum 1/2008,s. 24-30

[2] HALUŠKA, J. – OLEXA, M.: Analýzy vývoja slovenskej ekonomiky a prognóza jej vývoja do roku 2017. Forum Statisticum Slovacum 1/2007, s. 139-148.

[3] CHAJDIAK, J.: Východiská pri špecifikácii migrácii. Forum Statisticum Slovacum 3/2007, s. 119-123

[4] KVETAN, V. – MLÝNEK, M. – RADVANSKÝ, M. – PÁLENÍK, V. : Hlavné trendy vo vývoji ekonomiky SR. Forum Statisticum Slovacum 1/2007, s. 91-99

[5] PÁLENÍK, V. – MLÝNEK, M.: Miera zamestnanosti ako štruktúrny ukazovateľ lisabonskej stratégie. Forum Statisticum Slovacum 1/2007, s. 100-114

Kontakt na autorov:

Doc. RNDr. Viliam Páleník, PhD. viliam.palenik@savba.sk
Ing. Vladimír Kvetan vladimir.kvetna@savba.sk
Ing. Marek Radvanský marek.radvansky@savba.sk
Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied.
Šancová 56, 811 06 Bratislava
web:ekonom.sav.sk
tel: +4214 2 52 49 70 53 fax: + 421 2 52 49 51 06

Tabuľka č. 1: Prognóza vývoja ekonomiky SR na roky 2007 – 2015

	Skutočnosť				2007	Prognóza, tempá rastu								
	2004	**2005**	**2006**	**2007**	**tempo rastu**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**Priemer 2008-15**
HDP, s.c.	1119.9	1193.4	1295.3	1429.5	10.4	9.0	7.1	7.4	7.3	7.3	7.2	6.7	6.7	7.3
Konečná spotreba domácností, s.c.	615.6	655.8	694.3	743.3	7.1	7.1	6.5	7.2	7.1	7.3	7.1	6.7	6.0	6.9
Konečná spotreba verejnej správy, s.c.	209.6	217.0	238.8	240.5	0.7	13.2	8.6	8.0	7.8	7.7	7.2	6.8	6.6	8.2
Tvorba hrubého fixného kapitálu, s.c.	281.0	329.9	356.1	384.7	8.0	7.3	8.0	7.1	8.3	7.5	6.5	5.4	6.8	7.1
Vývoz výrobkov a služieb, s.c.	927.3	1056.0	1277.9	1482.4	16.0	10.1	11.9	12.4	10.9	10.5	10.2	9.8	9.7	10.7
Dovoz výrobkov a služieb, s.c.	944.2	1096.5	1290.6	1424.6	10.4	10.4	12.4	12.3	11.2	10.5	10.1	9.6	9.5	10.7
Index cien priemyselných výrobcov, rast	3.37	3.93	8.00	2.78	x	3.4	2.9	2.9	3.0	3.1	3.0	2.9	2.5	2.96
Index spotrebiteľských cien, rast	7.54	2.72	4.48	2.76	x	3.4	4.2	3.2	3.2	3.1	3.1	3.0	2.9	3.29
Priemerná mesačná mzda, nominálna, Sk	15817	17260	18746	20137	7.4	9.3	9.0	8.6	8.9	9.2	8.8	8.7	7.4	8.73
Priemerná mesačná mzda, reálna, Sk	12174	11919	12212	12971	4.5	5.7	4.6	5.2	5.5	5.9	5.6	5.5	4.3	5.28
Zamestnanosť, tis. osôb, VZPS	2170	2216	2301	2357	2.4	1.8	1.9	1.8	1.4	1.2	0.8	0.7	0.0	1.19
						absolútne hodnoty								
Saldo zahraničného obchodu, b.c.	-36.69	-68.14	-63.48	-8.66	x	-4.5	2.5	12.5	14.7	18.4	24.2	33.6	37.1	
Nezamestnanosť, v %, VZPS	18.1	16.2	13.3	11.0	x	10.3	9.2	8.1	7.2	6.2	5.6	5.0	5.0	
Dlhodobá nezamestnanosť, v %, VZPS	11.0	11.0	9.7	7.8	x	7.0	6.6	6.1	5.5	5.1	4.6	4.3	4.0	
Nezamestnanosť, tis. osôb, VZPS	481.2	427.3	353.1	292.1		275.6	247	218	194.8	169.6	151.5	135.8	135.1	
Dlhodobá nezamestnanosť, tis., VZPS	291.2	291.2	258.2	206.9		187.1	177.1	164.1	150	138.3	124.9	117.9	107.8	
Príjmy z DPH, b.c	99.6	122.4	128.5	136.0	x	147.8	160.0	172.3	186.0	200.5	215.2	230.1	245.4	
Príjmy štátneho rozpočtu	242.4	258.7	272.0	322.2	x	367.8	405.5	444.3	486.8	532.7	581.4	632.2	685.5	

Vývoj HDP a nezamestnanosti v SR a prognóza na roky 2008-2009

Renáta Konečná, NBS

Východiskovým predpokladom strednodobej predikcie NBS je konvergujúca ekonomika, čomu zodpovedajú rovnovážne trendy hlavných makroekonomických ukazovateľov.

Podľa revidovaných údajov Štatistického úradu SR hrubý domáci produkt za rok 2007 zvýšil tempo rastu o 10,4% (o 1,9 percentuálneho bodu viac ako v roku 2006). Skutočný rast HDP bol v súlade s očakávaniami tvorený tak zahraničným, ako aj domácim dopytom. V rámci domáceho dopytu to bolo najmä v dôsledku pokračujúceho rastu investícií a tiež konečnej spotreby domácností.

Prognóza vývoja HDP na roky 2008-2009 zohľadňuje zverejnené údaje o vývoji reálnej ekonomiky za rok 2007, ako aj očakávania vývoja externého prostredia, indexu spotrebiteľských cien, indexu cien výrobcov, trhu práce, kurzového vývoja i zahraničného obchodu.

Na roky 2008 a 2009 dochádza v strednodobej predikcii reálnej ekonomiky k postupnému spomaľovaniu dynamiky reálneho rastu HDP na 7,7% resp. 6,9%. Z hľadiska štruktúry domáceho dopytu je v prognózovanom období predpoklad prorastového pôsobenia všetkých jeho hlavných komponentov.

V prognóze vývoja konečnej spotreby domácností, ktorej dynamika sa v strednodobom horizonte postupne spomaľuje, je premietnutý vývoj na trhu práce, charakteristický spomaľujúcim sa trendom vo vývoji reálnych miezd a zamestnanosti.

Vývoj konečnej spotreby verejnej správy bude v najbližšom období súvisieť s napĺňaním rozpočtových zámerov verejnej správy, s celkovým vývojom ekonomiky, ako aj čerpaním prostriedkov zo štrukturálnych fondov. Čerpaním prostriedkov zo štrukturálnych fondov bude ovplyvnený aj vývoj tvorby hrubého fixného kapitálu. K rastu fixných investícií by mal taktiež prispievať vývoj ziskovosti podnikov, stabilné podnikateľské prostredie ako aj vstup SR do eurozóny.

Z hľadiska vývoja čistého exportu NBS predpokladá od roku 2007 postupné znižovanie príspevku čistého exportu. Pozitívny vývoj obchodnej bilancie však bude pokračovať aj naďalej, avšak v menšej miere ako v roku 2007.

Riziko prognózy reálnej ekonomiky smerom nahor predstavujú nové investície, najmä v odvetví energetiky (plynová elektráreň v Malženiciach, dostavba 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne v Mochovciach, tepelná elektráreň v Trebišove, resp. investície do obnoviteľných zdrojov energie). Determinantom očakávaného rýchleho rastu ekonomiky by naďalej mala byť zvyšujúca sa exportná výkonnosť ekonomiky pri absencii dopytových tlakov. Ekonomika by sa mala nachádzať blízko svojho potenciálu s mierne prorastovým impulzom spojeným s predpokladaným vstupom do eurozóny v roku 2009.

Rýchly ekonomický vývoj v 4. štvrťroku 2007 sa premietol aj do vývoja zamestnanosti a nezamestnanosti. Podľa výberového zisťovania pracovných síl (VZPS) sa počet nezamestnaných v 4. štvrťroku 2007 medziročne znížil o 13,7%. Pokles počtu

nezamestnaných sa premietol do miery nezamestnanosti, ktorá v 4. štvrťroku 2007 predstavovala 10,3% a v porovnaní so 4. štvrťrokom 2006 poklesla o 1,7 percentuálneho bodu.

Na základe aktuálneho priaznivého ekonomického vývoja NBS predpokladá, že miera nezamestnanosti (podľa VZPS) by mala naďalej pokračovať v pozvoľne klesajúcom trende a dosiahnuť v roku 2008 10,0% a v roku 2009 9,8%. Rovnako priaznivý vývoj sa očakáva aj v znižovaní počtu dlhodobo nezamestnaných.

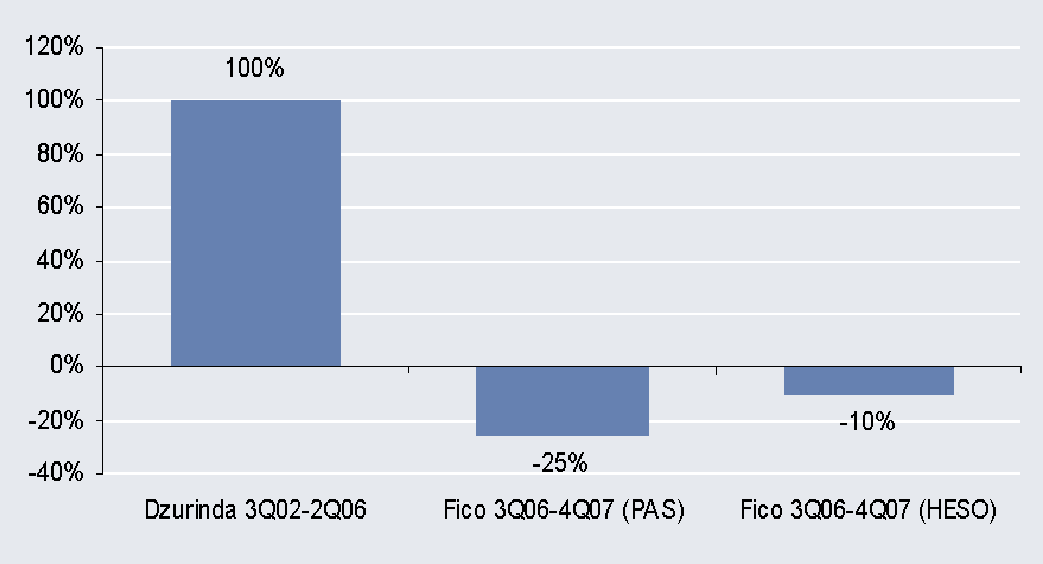
Prognóza rastu ekonomiky v najbližších rokoch

Ján Tóth, hlavný ekonóm ING Bank

Po volebnom roku, ktorý prekvapilo nemal črty politického cyklu (produktivita vytvorila priestor pre skoro 6 percentný nárast miezd a reálne mzdy stúpli len o 3,3 percentá) nová vláda zdedila ekonomiku, kde prebiehali nárasty kapacít v automobilovom a eletrotechnickom priemysle, založené na príleve priamych zahraničných investícií.

Napriek silnému vymedzeniu sa k reformám z predchádzajúceho obdobia sa podľa doterajších skúseností javí, že predchádzajúce reformy boli boli dostupných štatistík zvrátené len v rozmedzí 10-25%. Navyše doterajšie údaje o zahraničných investíciách zatiaľ nenaznačujú pokles záujmu.

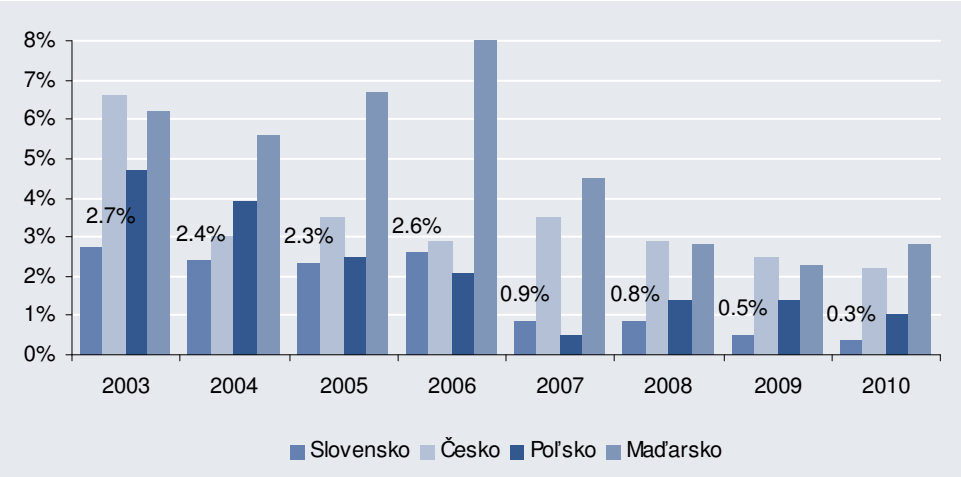
Graf 1: Zmena indikátor podnikateľského prostredia (2. Dzurindová vláda =100%)

Zdroj: PAS, INEKO, prepočet ING Bank

Vláda prebrala cieľ zavedenia eura, ktorý pomohol disciplinovať rezortné ministerstvá. Vyzbierané dane navyše (kvôli silnému rastu) sa nepoužili na výrazné zvýšenie výdavkov. Vývoj deficitu verejných financiách (očistených o deficit dôchodkovej reformy) naznačuje, že najstabilnejšie znižovanie deficitu bolo na Slovensku a v Poľsku.

Graf 2: Deficit verejných financií (bez započítania deficitu dôch. reformy)

Zdroj: MF SR, prognóza ING Bank

Bohužiaľ znižovanie deficitu sa deje aj na úkor znižovania podielu niektorých „modernizačných“ výdavkov ako je vzdelávanie a infraštruktúra (cestná a železničná). Na druhej strane si úzke záujmové skupiny prebojovali výrazné zvýšenie iných výdavkov (napr. dotácie do poľnohospodárstva). Nedostatočná podpora vzdelanostnej ekonomiky sa však prejaví až vo vzdialenejšej budúcnosti.

V najbližších rokoch bude naopak prorastovo pôsobiť dobiehanie investícií v automobilovom a čoraz s väčšou váhou aj elektrotechnickom priemysle.

Tab 1: Odhad rastu HDP pre najbližšie roky

	2006	2007	2008p	2009p	2010p	2011p
rast HDP	8.5%	10.4%	7.3%	6.4%	6.3%	5.5%

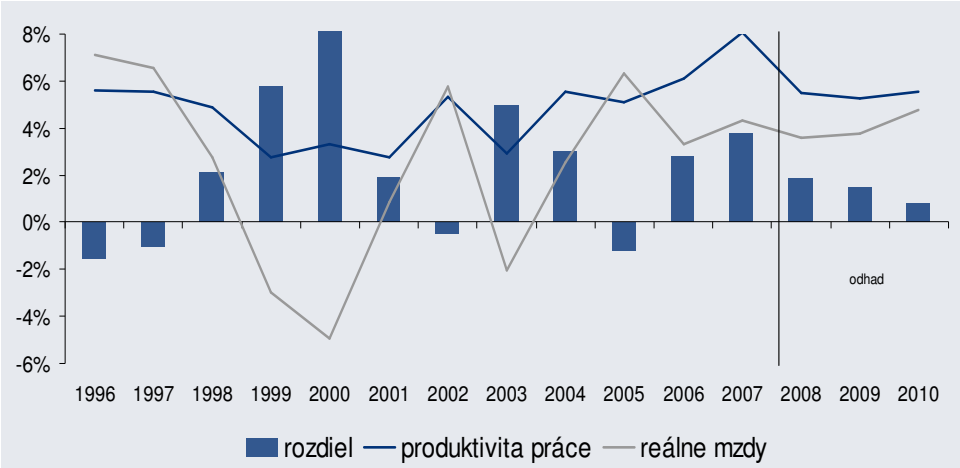
Zdroj: ŠÚSR, ING Bank

Trh práce a prognóza dlhodobej nezamestnanosti

Trh práce naďalej vykazuje značnú dynamiku. Sú prítomné dva zaujímavé fenomény. Napriek značnému poklesu nezamestnanosti a avizovaných sťažnostiach podnikov ohľadne množstva voľnej pracovnej sily nedochádza k vyrovnávaniu rastu reálnych miezd úrovni nárastu (reálnej) produktivity práce. Inými slovami, očakávali sme, že už v súčasnom období mzdový vyjednávajúci proces bude viac v rukách zamestnancov. Druhý zaujímavý fakt je, že po prvý krát od roku 2006 začína trendovo klesať dlhodobá nezamestnanosť. Reformy sociálnych

dávok z minulého obdobia znamenali výrazné zvýšenie motivácie pracovať pre nezamestnaných. Preferovanie menej zaškolenej pracovnej sily pred výraznejším nárastom miezd mohlo takisto prispieť k tomuto javu.

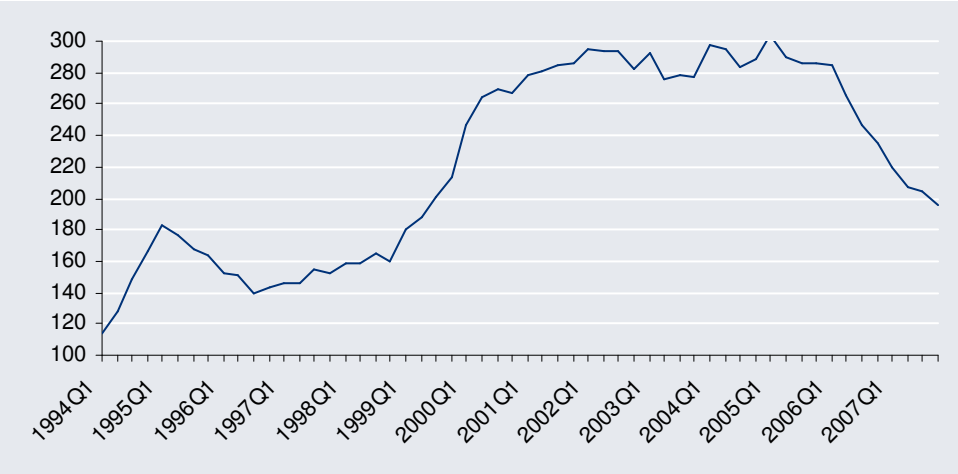
Graf 3: Produktivita práce vs. mzdový vývoj

Reálne mzdy počítané cez HDP deflátor. Zdroj: ING Bank

Pri prognózvaní sme predpokladali naďalej stabilitu veľmi dlhodobo nezamestnaných (viac ako 4 roky, 60 tisíc ľudí). Predpokladali sme, že noví ľudia na pracovnom trhu budú preferovaní pri obsadzovaní nových pracovných miest. Na očistenú radu sme potom aplikovali ARIMA (1,1) model. Takýto jednoduchý model prognózuje pokles dlhodobej nezamestnanosti z úrovne 7,3% na 5%, tj, 130 tisíc ku koncu roku 2011.

Graf 4: Dlhodobá nezamestnanosť (viac ako 1 rok)

Zdroj: ŠÚSR

Tab 2: Odhad vývoja zamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti

	2007	2008p	2009p	2010p
Zamestnanosť, v tis.	2,357	2,402	2,431	2,462
medziročný nárast	2.4%	1.9%	1.2%	1.3%
Dlhodobá nezamestnanosť	196	174	158	140

(k 31.12., v tis.)
Zdroj: ING Bank

HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT A DAŇ Z PRIDANEJ HODNOTY
(rok 2004, rok 2005, rok 2006 a rok 2007)

Jozef Chajdiak

Štatistický úrad[1]: Hrubý domáci produkt SR v roku 2004 bol **1362 mld. Sk**
v roku 2005 bol **1485 mld. Sk**
v roku 2006 bol **1660 mld. Sk**
v roku 2007 bol **1852 mld. Sk**

Ministerstvo financií: Príjmy štátneho rozpočtu z dane z pridanej hodnoty v SR[2]
za rok 2004 boli **100 mld. Sk**
za rok 2005 boli **122 mld. Sk**
za rok 2006 boli **128 mld. Sk**
za rok 2007 boli **136 mld. Sk**

Teória ekonomickej štatistiky: Hrubý domáci produkt predstavuje súčet individuálnych pridaných hodnôt a dane z pridanej hodnoty.

Výpočet[3]:

rok 2004	rok 2005	rok 2006	rok 2007	
+ 524 mld.	+ 644 mld.	+ 676 mld.	+ 716 mld.	pridanej hodnoty
+ 100 mld.	+ 122 mld.	+ 128 mld.	+ 136 mld.	dane z pridanej hodnoty
+ **738 mld.**	+ **719 mld.**	+ **855 mld.**	+ **1000 mld.**	**nezdanený zvyšok**
= 1362 mld.	= 1485 mld.	= 1660 mld.[4]	= 1852 mld.	HDP

Nemenovaný filozof: „Pochybujem – teda myslím, ...“

Pieseň populárnej hudby: „ Sme také aké sme, ...“

Ale ... rok 2005: „O 19 mld. sme sa zlepšili.“
Ale ... rok 2006: „O 136 mld. sme sa zhoršili.“
Ale ... rok 2007: „O ďalších 145 mld. sme sa zhoršili.“

Nuž čo: „Z pohľadu **HDP rastieme**, ale **dane z pridanej hodnoty nepribúda**!“

[1] Slovstat, 30.3.2008
[2] www.finance.gov.sk, 30.3.2008
[3] Pri výpočte sa použila sadzba dane z pridanej hodnoty 19 %.
[4] 1659,573 mld. Sk

Prognóza vývoja počtu nezamestnaných a počtu dlhodobo nezamestnaných

Jozef Chajdiak

Problematika nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti v podmienkach Slovenskej republiky je problémom od jej vzniku. V jej intenzite sa dlhodobo umiestňujeme na spodných priečkach Európskej únie. Podľa Eurostatu sme na poslednom mieste v miere nezamestnanosti v roku 2007 (tab. 1, obr. 1) a v miere dlhodobej nezamestnanosti v roku 2006 (posledný dostupný údaj) (tab. 2, obr. 2). V dvoch nasledujúcich tabuľkách sú časové rady miery nezamestnanosti a dlhodobej miery nezamestnanosti za jednotlivé krajiny EU a na dvoch nasledujúcich obrázkoch grafická prezentácia časti týchto časových radov s minimálnou hodnotou, maximálnou hodnotou, hodnotou za EU a za SR. Môžeme vidieť dlhodobo najhoršie postavenie (resp. jedno z najhorších) Slovenskej republiky v súbore krajín EU.

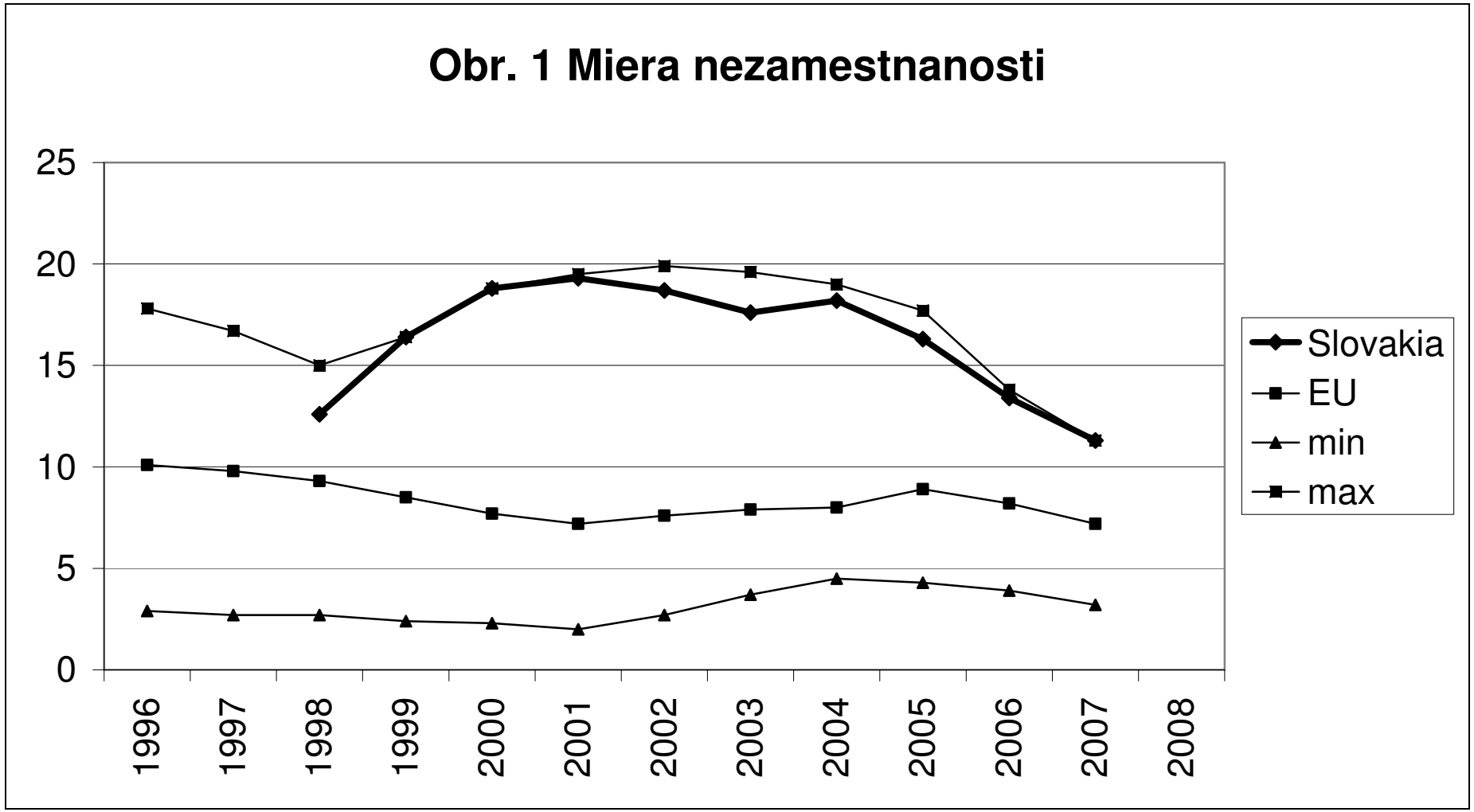
V tab. 3 a na obr. 3 sú údaje celkovom počte nezamestnaných a celkovom počte dlhodobo nezamestnaných v Slovenskej republike v mesačnom časovom rade podľa UPSVaR. V SR sa používa niekoľko mier nezamestnanosti – časť z nich je spracovávaná UPSVaR na základe údajov z úradov práce a druhá časť vychádza z podkladov Výberového zisťovania pracovných síl organizovanom ŠÚ SR. Ich výsledné hodnoty sa v určitej miere líšia. Vrchol počtu nezamestnaných sme dosiahli v januároch rokov 2001 a 2002, od januára 2002 sa situácia zreteľne zlepšuje.

Odhad budúceho vývoja celkového počtu nezamestnaných a dlhodobo nezamestnaných je na obr. 4. Bol použitý model paraboly (tenšia čiara) a exponenciálny model (hrubšia čiara). Model parabolického trendu je optimistickejší vo svojom výhľade ale podľa autora exponenciálny model dáva pravdepodobnejšie výsledky. V roku 2011 by sa celkový počet nezamestnaných mal znížiť zhruba na 150 tisíc a dlhodobo nezamestnaných na zhruba 90 tisíc osôb.

Autor:
Doc. Ing. Jozef Chajdiak, CSc.
Ústav manažmentu STU Bratislava
chajdiak@statis.biz

Tab. 1 Unemployment rate - total
Unemployed persons as a share of the total active population

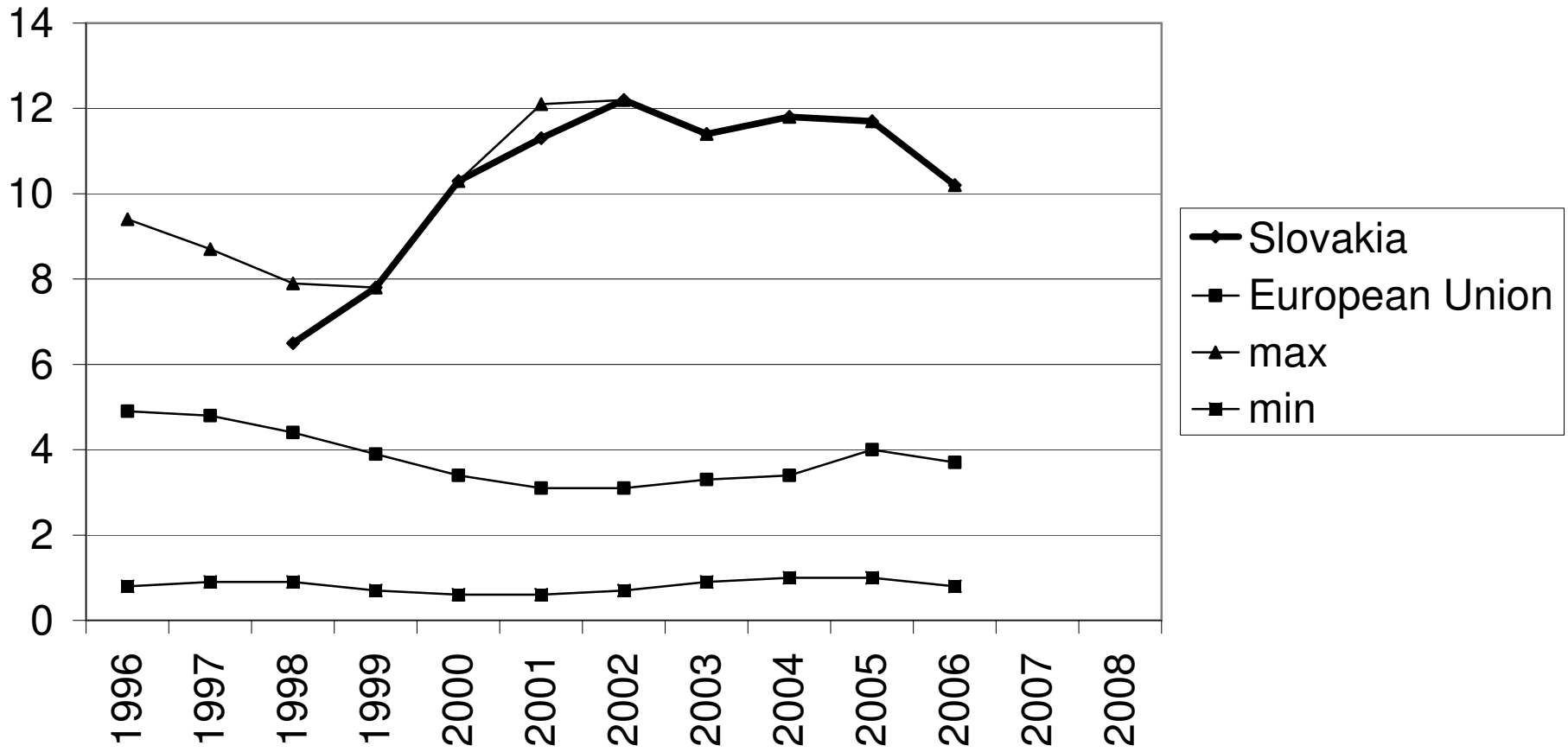
geo\time	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU (27 cou	:	:	:	:		8.6	8.5	8.9	8.9	9	8.9	8.2	7.1
EU (25 cou	:	:		9.3	9.1	8.6	8.4	8.7	9	9	8.9	8.2	7.2
EU (15 cou	10.1	9.8	9.3	8.5	7.7	7.2	7.6	7.9	8	8.1	7.7	7
Belgium	9.5	9.2	9.3	8.5	6.9	6.6	7.5	8.2	8.4	8.4	8.2	7.5
Bulgaria	:	:	:	:		16.4	19.5	18.1	13.7	12	10.1	9	6.9
Czech Rep	:	:		6.4	8.6	8.7	8	7.3	7.8	8.3	7.9	7.1	5.3
Denmark	6.3	5.2	4.9	5.2	4.3	4.5	4.6	5.4	5.5	4.8	3.9	3.7
Germany	8.7	9.3	9.1	8.2	7.5	7.6	8.4	9.3	9.7	10.7	9.8	8.4
Estonia	:		9.6	9.2	11.3	12.8	12.4	10.3	10	9.7	7.9	5.9	4.9
Ireland	11.7	9.9	7.5	5.7	4.2	4	4.5	4.7	4.5	4.3	4.4	4.5
Greece	9.6	9.8	10.8	12	11.2	10.7	10.3	9.7	10.5	9.8	8.9	:
Spain	17.8	16.7	15	12.5	11.1	10.3	11.1	11.1	10.6	9.2	8.5	8.3
France	11.5	11.5	11	10.4	9	8.3	8.6	9	9.3	9.2	9.2	8.3
Italy	11.2	11.3	11.3	10.9	10.1	9.1	8.6	8.4	8	7.7	6.8	:
Cyprus	:	:	:	:		4.9	3.8	3.6	4.1	4.6	5.2	4.6	3.9
Latvia	:	:		14.3	14	13.7	12.9	12.2	10.5	10.4	8.9	6.8	5.9
Lithuania	:	:		13.2	13.7	16.4	16.5	13.5	12.4	11.4	8.3	5.6	4.3
Luxembou	2.9	2.7	2.7	2.4	2.3	2	2.7	3.7	5.1	4.5	4.7	4.7
Hungary	9.6	9	8.4	6.9	6.4	5.7	5.8	5.9	6.1	7.2	7.5	7.2
Malta	:	:	:	:		6.7	7.6	7.5	7.6	7.4	7.3	7.3	6.3
Netherland	6	4.9	3.8	3.2	2.8	2.2	2.8	3.7	4.6	4.7	3.9	3.2
Austria	4.3	4.4	4.5	3.9	3.6	3.6	4.2	4.3	4.8	5.2	4.7	4.4
Poland	:	10.9	10.2	13.4	16.1	18.2	19.9	19.6	19	17.7	13.8	9.6
Portugal	7.2	6.7	4.9	4.4	3.9	4	5	6.3	6.7	7.6	7.7	8
Romania	:	:	:		6.9	7.2	6.6	8.4	7	8.1	7.2	7.3	:
Slovenia	6.9	6.9	7.4	7.3	6.7	6.2	6.3	6.7	6.3	6.5	6	4.7
Slovakia	:	:		12.6	16.4	18.8	19.3	18.7	17.6	18.2	16.3	13.4	11.3
Finland	14.6	12.7	11.4	10.2	9.8	9.1	9.1	9	8.8	8.4	7.7	6.9
Sweden	9.6	9.9	8.2	6.7	5.6	4.9	4.9	5.6	6.3	7.4	7	6.1
United Kin	7.9	6.8	6.1	5.9	5.4	5	5.1	4.9	4.7	4.8	5.3	5.2

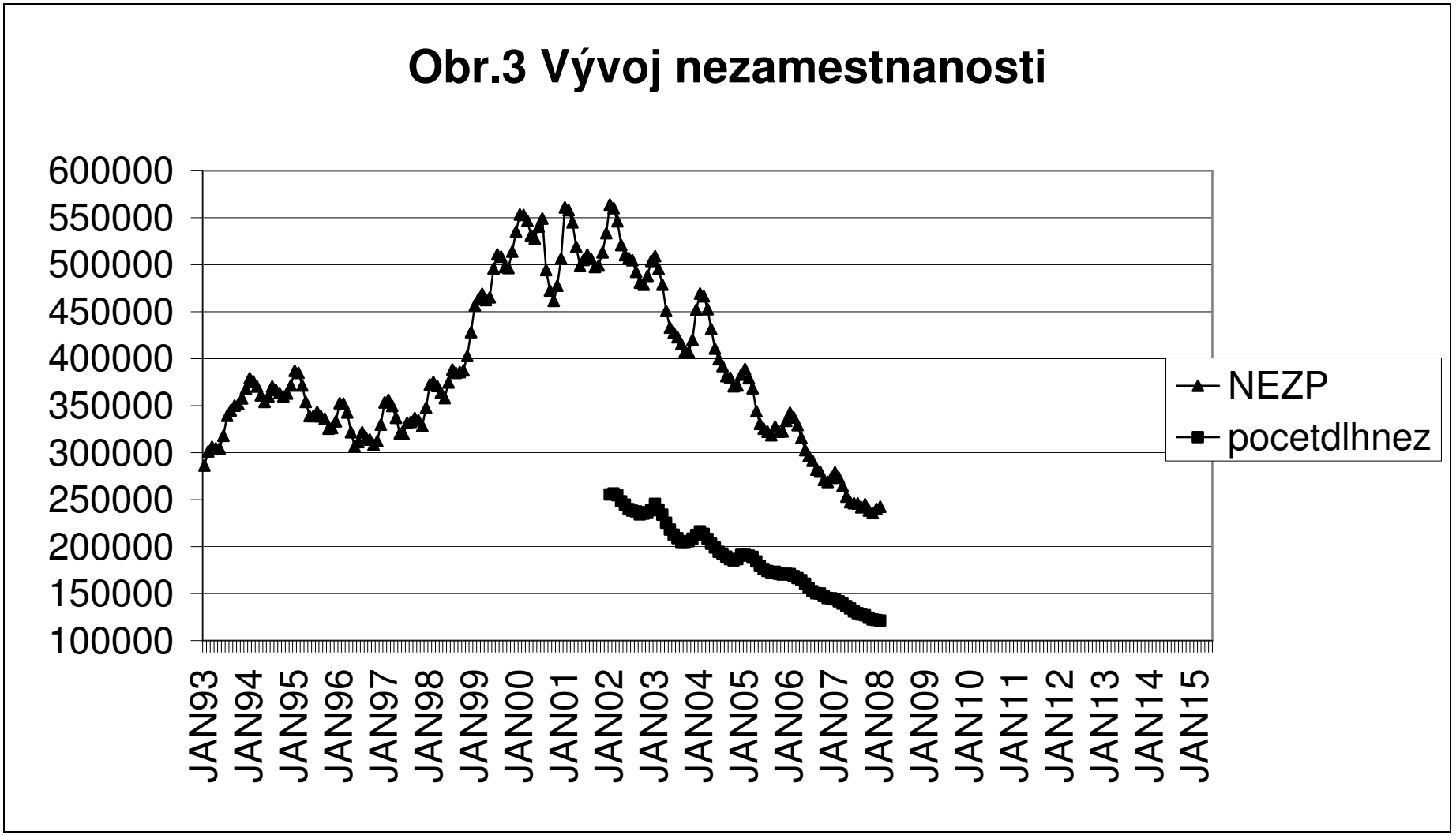

Obr. 1 Miera nezamestnanosti
25
20
15
10
5
0
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
Slovakia
EU
min
max

Tab. 2 Long-term unemployment rate - total
Long-term unemployed (12 months and more) as a percentage of the total active population

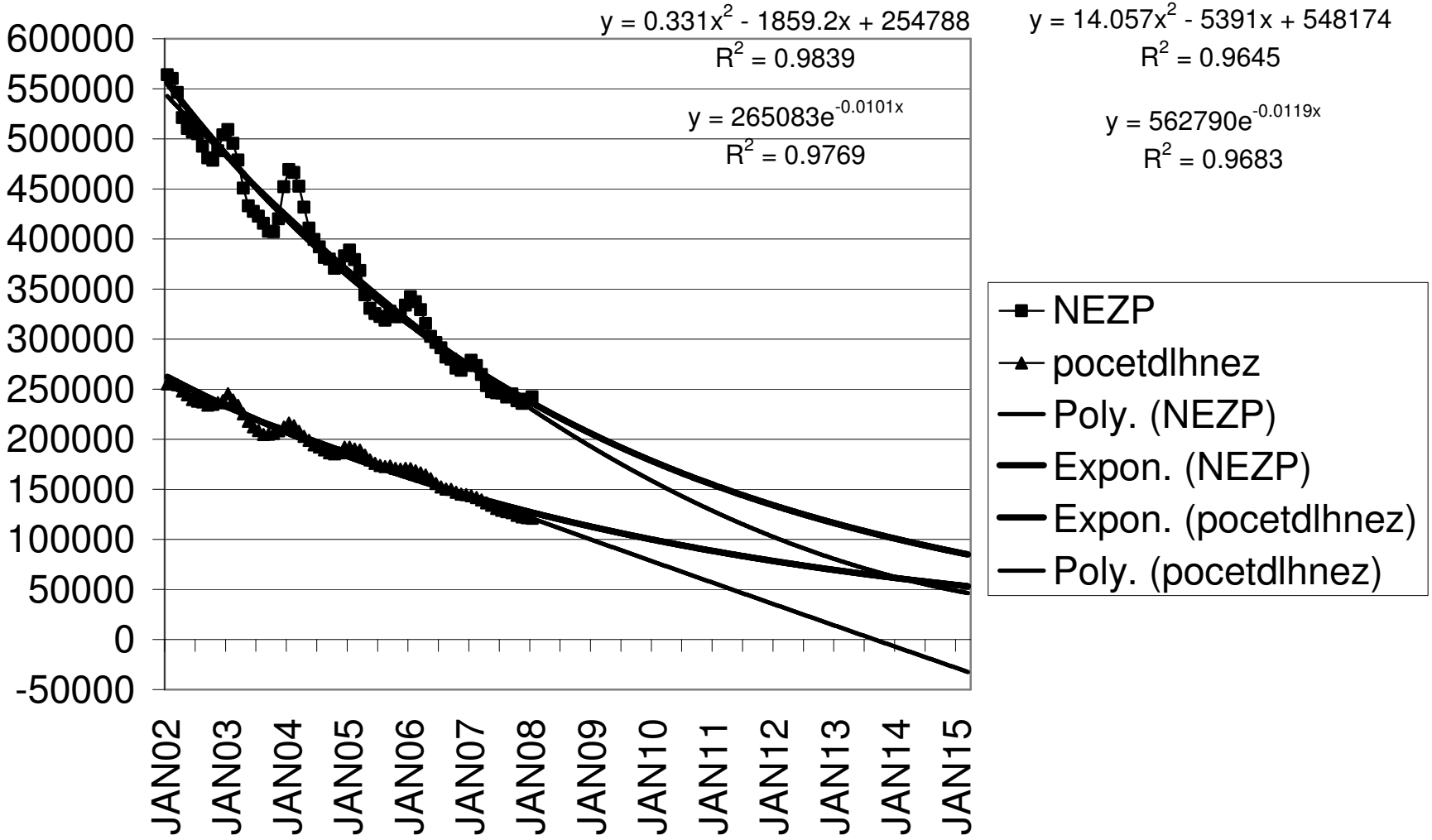
geo\time	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU (27 countries)							4	3.9	4	4.1	4.2	4.1	3.7
EU (25 cou	:	:	:		4.4	4.1	3.9	3.8	3.9	4	4.1	4	3.7
EU (15 cou	4.9	4.9	4.8	4.4	3.9	3.4	3.1	3.1	3.3	3.4	3.4	3.2	
European	4.9	4.9	4.8	4.4	3.9	3.4	3.1	3.1	3.3	3.4	4	3.7	
Belgium	5.8	5.7	5.4	5.6	4.8	3.7	3.2	3.7	3.7	4.1	4.4	4.2	
Bulgaria	:	:	:	:	:		9.4	12.1	12	8.9	7.2	6	5
Czech Rep	:	:	:		2	3.2	4.2	4.2	3.7	3.8	4.2	4.2	3.9
Denmark	2	1.8	1.5	1.3	1.1	0.9	0.9	0.9	1.1	1.2	1.1	0.8	
Germany	3.9	4.2	4.7	4.7	4.2	3.8	3.8	4	4.6	5.5	5.7	5.5	
Estonia	:	:	:		4.2	5	5.9	6	5.4	4.6	5	4.2	2.8
Ireland	7.6	7	5.6	3.9	2.4	1.6	1.3	1.3	1.5	1.6	1.5	1.4	
Greece	4.6	5.2	5.3	5.8	6.5	6.1	5.5	5.3	5.3	5.6	5.1	4.8	
Spain	10.3	9.4	8.7	7.5	5.7	4.6	3.7	3.7	3.7	3.4	2.2	1.8	
France	4.3	4.5	4.6	4.5	4.1	3.5	2.9	3	3.5	3.8	3.8	3.9	
Italy	7.1	7.3	7.3	6.8	6.7	6.3	5.7	5.1	4.9	4	3.9	3.4	
Cyprus	:	:	:	:	:		1.2	0.8	0.8	1	1.2	1.2	0.9
Latvia	:	:	:		7.9	7.6	7.9	7.2	5.5	4.4	4.6	4.1	2.5
Lithuania	:	:	:		7.5	5.3	8	9.3	7.2	6	5.8	4.3	2.5
Luxembou	0.7	0.8	0.9	0.9	0.7	0.6	0.6	0.7	0.9	1.1	1.2	1.4	
Hungary	:		5.2	4.5	4.2	3.3	3.1	2.6	2.5	2.4	2.7	3.2	3.4
Malta	:	:	:	:	:		4.4	3.7	3.3	3.2	3.4	3.4	2.9
Netherland	3.1	3	2.3	1.5	1.2	0.8	0.6	0.7	1	1.6	1.9	1.7	
Austria	1	1.2	1.3	1.3	1.2	1	0.9	1.1	1.1	1.3	1.3	1.3	
Poland	:	:		5	4.7	5.8	7.4	9.2	10.9	11	10.3	10.2	7.8
Portugal	3.1	3.3	3.2	2.2	1.8	1.7	1.5	1.7	2.2	2.9	3.7	3.8	
Romania	:	:		2.5	2.3	2.9	3.7	3.3	4.6	4.3	4.8	4	4.2
Slovenia	:		3.4	3.4	3.3	3.3	4.1	3.7	3.5	3.5	3.2	3.1	2.9
Slovakia	:	:	:		6.5	7.8	10.3	11.3	12.2	11.4	11.8	11.7	10.2
Finland	:	:		4.9	4.1	3	2.8	2.5	2.3	2.3	2.1	2.2	1.9
Sweden	2.3	2.7	3.1	2.6	1.9	1.4	1	1	1	1.2	1.2	1.1	
United Kin	3.5	3.1	2.5	1.9	1.7	1.4	1.3	1.1	1.1	1	1	1.2	

Obr. 2 Miera dlhodobej nezamestnanosti

Obr.3 Vývoj nezamestnanosti
600000
550000
500000
450000
400000
350000
300000
250000
200000
150000
100000
JAN93
JAN94
JAN95
JAN96
JAN97
JAN98
JAN99
JAN00
JAN01
JAN02
JAN03
JAN04
JAN05
JAN06
JAN07
JAN08
JAN09
JAN10
JAN11
JAN12
JAN13
JAN14
JAN15
NEZP
pocetdlhnez

Obr.4 Odhad vývoja nezamestnanosti

Tab.3 Nezamestnanosť v SR (NEZ – miera celkovej nezamestnanosti, NEZP – celkový počet nezamestnaných, pocetdlhnez – celkový počet dlhodobo nezamestnaných, EAO – počet ekonomicky aktívnych obyvateľov, NEZD – miera dlhodobej nezamestnanosti, DC – podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaých)

mesiac	NEZ	NEZP	pocetdlhnez	EAO	NEZD	DC
JAN02	20.85	563946	*255281*	2704980	9.44	45.27
FEB02	20.71	560200	*256334*	2704980	9.48	45.76
MAR02	20.19	546254	*254557*	2704980	9.41	46.60
APR02	19.26	521041	*248168*	2704980	9.17	47.63
MAY02	18.86	510212	*244570*	2704980	9.04	47.93
JUN02	18.74	506998	*239777*	2704980	8.86	47.29
JUL02	18.67	504968	*238207*	2704980	8.81	47.17
AUG02	18.21	492607	*237396*	2704980	8.78	48.19
SEP02	17.78	481033	*234008*	2704980	8.65	48.65
OCT02	17.69	478631	*234950*	2704980	8.69	49.09
NOV02	18.04	488041	*236629*	2704980	8.75	48.49
DEC02	18.64	504077	*238605*	2704980	8.82	47.34
JAN03	19.18	509193	*245434*	2654521	9.25	48.20
FEB03	18.66	495435	*239255*	2654521	9.01	48.29
MAR03	18.03	478724	*233747*	2654521	8.81	48.83
APR03	16.98	450685	*225347*	2654521	8.49	50.00
MAY03	16.32	433109	*217896*	2654521	8.21	50.31
JUN03	16.11	427640	*212529*	2654521	8.01	49.70
JUL03	15.93	422765	*208803*	2654521	7.87	49.39
AUG03	15.65	415555	*204871*	2654521	7.72	49.30
SEP03	15.36	407637	*204958*	2654521	7.72	50.28
OCT03	15.34	407074	*205769*	2654521	7.75	50.55
NOV03	15.83	420230	*208445*	2654521	7.85	49.60
DEC03	17.04	452224	*212299*	2654521	8.00	46.95
JAN04	17.92	469238	*216095*	2618414	8.25	46.05
FEB04	17.81	466385	*213517*	2618414	8.15	45.78
MAR04	17.29	452637	*208011*	2618414	7.94	45.96
APR04	16.49	431741	*202953*	2618414	7.75	47.01
MAY04	15.69	410744	*198959*	2618414	7.60	48.44
JUN04	15.255	399451	*194410*	2618414	7.42	48.67
JUL04	14.97	392089	*192424*	2618414	7.35	49.08
AUG04	14.57	381383	*189378*	2618414	7.23	49.66
SEP04	14.51	379811	*186464*	2618414	7.12	49.09
OCT04	14.16	370753	*185321*	2618414	7.08	49.99
NOV04	14.19	371567	*186619*	2618414	7.13	50.22
DEC04	14.63	383155	*192002*	2618414	7.33	50.11
JAN05	14.85	388876	*191986*	2586944	7.42	49.37

FEB05	14.67	379403	*190227*	2586944	7.35	50.14
MAR05	14.24	368590	*189071*	2586944	7.31	51.30
APR05	13.3	344179	*184018*	2586944	7.11	53.47
MAY05	12.79	330751	*179374*	2586944	6.93	54.23
JUN05	12.58	325445	*175993*	2586944	6.80	54.08
JUL05	12.46	322432	*173819*	2586944	6.72	53.91
AUG05	12.32	318657	*172657*	2586944	6.67	54.18
SEP05	12.67	327798	*173176*	2586944	6.69	52.83
OCT05	12.46	322235	*170917*	2586944	6.61	53.04
NOV05	12.47	322608	*170123*	2586944	6.58	52.73
DEC05	12.90	333834	*170883*	2586944	6.61	51.19
JAN06	13.38	342392	*170739*	2558647	6.67	49.87
FEB06	13.18	337274	*168453*	2558647	6.58	49.95
MAR06	12.87	329269	*166331*	2558647	6.50	50.52
APR06	12.33	315569	*164321*	2558647	6.42	52.07
MAY06	11.83	302634	*160583*	2558647	6.28	53.06
JUN06	11.59	296541	*155886*	2558647	6.09	52.57
JUL06	11.39	291345	*152449*	2558647	5.96	52.33
AUG06	11.02	281964	*150158*	2558647	5.87	53.25
SEP06	10.94	279910	*149987*	2558647	5.86	53.58
OCT06	10.59	271024	*147203*	2558647	5.75	54.31
NOV06	10.51	268810	*145166*	2558647	5.67	54.00
DEC06	10.69	273437	*144811*	2558647	5.66	52.96
JAN07	10.73	278956	*143763*	2600593	5.53	51.54
FEB07	10.52	273515	*141679*	2600593	5.45	51.80
MAR07	10.17	264530	*139366*	2600593	5.36	52.68
APR07	9.74	253335	*136495*	2600593	5.25	53.88
MAY07	9.51	247373	*134089*	2600593	5.16	54.21
JUN07	9.47	246323	*130993*	2600593	5.04	53.18
JUL07	9.46	245912	*129063*	2600593	4.96	52.48
AUG07	9.3	241953	*127662*	2600593	4.91	52.76
SEP07	9.43	245253	*126760*	2600593	4.87	51.69
OCT07	9.17	238447	*124087*	2600593	4.77	52.04
NOV07	9.06	235723	*122405*	2600593	4.71	51.93
DEC07	9.23	239939	*121764*	2600593	4.68	50.75
JAN08	9.29	242417	*121284*	2608792	4.65	50.03

Ekonomika Slovenska a nezamestnanosť v pohľade verejnosti

Slovak Economy and Unemployment in View of Populace

Valéria Bezáková

Abstract: This contribution gives results from survey Consumer barometer, which Institute for Publik Opinion Research at the Statistical Office of the Slovak Republic conducts every month. This article informs about citizens' mind in three areas: perception of economic development in the country, expectation of future economic and unemployment development. Last survey in March 2008 noticed more pessimistic performance than year ago.

Key words: opinion, economic situation in the country, unemployment, expectation, development

Kľúčové slová: názor, ekonomická situácia v krajine, nezamestnanosť, očakávanie, vývoj

1. Úvod

Spotrebiteľský barometer je prieskumom verejnej mienky, v ktorom sa sledujú spotrebiteľské nálady občanov starších ako 16 rokov. Toto zisťovanie je súčasťou medzinárodného programu, v rámci ktorého sa skúmajú názory investorov, výrobcov, obchodníkov, poskytovateľov služieb a spotrebiteľov. Tie vo svojom súhrne slúžia ako podklad na predpoveď ekonomického vývoja jednotlivých krajín i väčších územných celkov. Do programu je zapojených 27 členských štátov EÚ. Prieskumy sú koordinované a podporované Generálnym riaditeľstvom pre ekonomické a finančné záležitosti Európskej komisie.

Zisťovania u spotrebiteľov začal Ústav pre výskum verejnej mienky pri ŠÚ SR pravidelne uskutočňovať v apríli 1999 najprv so štvrťročnou, neskôr s mesačnou periodicitou. Prostredníctvom 15 indikátorov sa sledujú názory obyvateľov na finančnú situáciu v domácnosti, úmysly investovať, ale aj mienka o súčasnom dianí v ekonomike a očakávania jej ďalšieho vývoja. Počas prvej marcovej dekády 2008 na otázky odpovedalo 1153 občanov SR reprezentujúcich populáciu Slovenska od 16 rokov vyššie v znakoch: pohlavie, vek, vzdelanie, národnosť, veľkosť bydliska a kraj. V centre pozornosti tejto informácie bude tá časť Spotrebiteľského barometra, v ktorej verejnosť posudzuje zmeny celkovej ekonomickej situácie na Slovensku za posledných 12 mesiacov a odhaduje jej vývoj v nasledujúcom období. Výsledky v grafoch sú uvedené v prepočítanej podobe koeficienta, ktorý nadobúda hodnoty z intervalu od –100 (v prípade, ak sú všetky výroky oslovených osôb maximálne nepriaznivé) do +100 (v opačnom prípade, ak sú všetky výroky maximálne priaznivé). V ďalšej časti je uvedený očakávaný vývoj nezamestnanosti. Interpretácia koeficienta je v tomto prípade opačná (ak sú všetky výroky oslovených osôb maximálne nepriaznivé, výsledok je rovný +100, pri priaznivých výsledkoch je výsledok záporný).

2. Hodnotenie doterajšej hospodárskej situácie na Slovensku

Počas prieskumov ÚVVM boli pri hodnotení uplynulého vývoja ekonomiky SR respondenti najkritickejší v októbri 1999. Vtedy o zhoršení ekonomickej situácie na Slovensku hovorilo 85 % opýtaných. Po viacerých vlnách vzostupov a pádov od mája 2006 do januára 2007 opäť pokračoval priaznivý vývoj názorovej hladiny. Rok 2007 možno z hľadiska vývoja rozdeliť na dve etapy. V prvej polovici namerané hodnoty oscilovali okolo

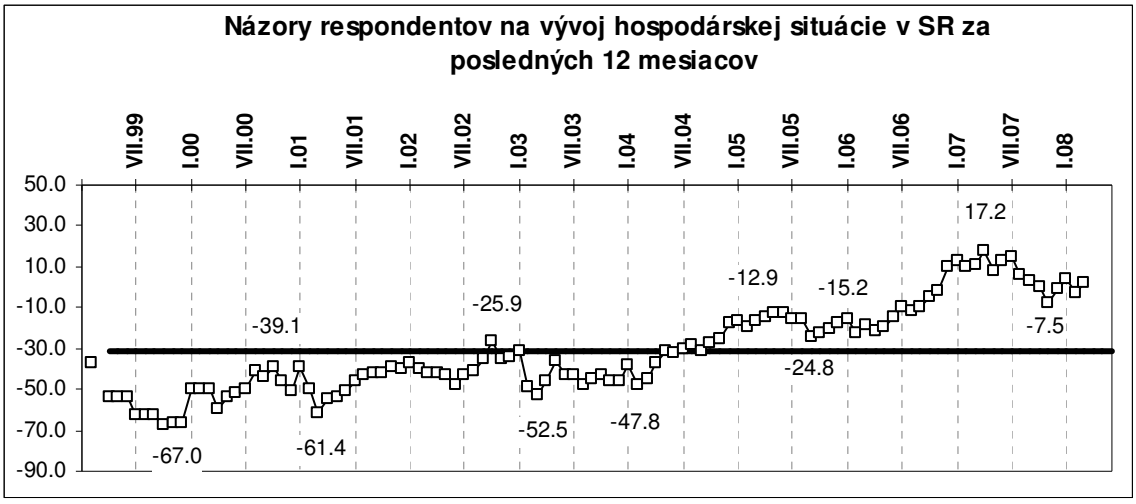
januárového maxima, ktoré bolo v apríli 2007 prekonané. Na začiatku druhého štvrťroka vývoj ekonomiky za posledných 12 mesiacov hodnotilo kladne 47 %, záporne 15 % a neutrálne (bez zmien) 35 % opýtaných. Kladné odpovede teda viac ako trikrát prevyšovali záporné. V druhej polovici roku 2007 sa vývoj obrátil. I keď vykazované hodnoty boli stále priaznivejšie ako dlhodobý priemer, podiel kladných hodnotení klesol za 7 mesiacov o 22 percentuálnych bodov na novembrových 25 %. Po jedenástich mesiacoch prevahy kladných odpovedí nad zápornými, (čo sa prejavilo aj v kladnom znamienku príslušného koeficienta) v novembri 2007 zastúpenie negatívnych hodnotení o 10 percentuálnych bodov prevýšilo svoj protipól a príslušný koeficient opäť nadobudol mínusové znamienko. V marci 2008 hodnotilo doterajší vývoj hospodárskej situácie na Slovensku ako zlepšenie 33 %, ako zhoršenie 26 % a neutrálne (bez zmien) 36 % respondentov. Príslušný koeficient mal v SR stále nadpriemernú hodnotu +2,0, i keď v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka napätie obyvateľov pri tomto indikátore stúplo o 8,7 bodu.

Celkové rozpätie vyskytujúcich sa hodnôt za celé sledované obdobie sa zvýšilo na 84,2 bodu (od –67,0 do +17,2), avšak posledných 12 mesiacov sa výsledky pohybovali iba v rozpätí 24,7 bodu (od –7,5 do +17,2). Priemerné hodnoty za celý rok dokumentujú od roku 2004 do roku 2007 priaznivý vývoj, táto stredná hodnota pre rok 2007 bola o 18,8 bodu optimistickejšia ako pre predchádzajúci rok, prvé tri výsledky roku 2008 ako i priemer za posledných 12 mesiacov naznačujú zastavenie pozitívneho vývoja.

Tabuľka č.1: Charakteristiky indikátora doterajšieho vývoja ekonomickej situácie na Slovensku v danom roku

	Doterajší ekonomický vývoj v SR (v bodoch)						
koeficient	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
Min	-47.6	-52.5	-47.8	-24.8	-22.6	-7.5	-3.2*
Max	-25.9	-31.6	-17.3	-12.9	10.0	17.2	4.3*
priemer	-38.9	-44.0	-32.6	-17.3	-11.7	7.1	1.0*

* za prvé tri mesiace

Graf č. 1: Názory respondentov na vývoj hospodárskej situácie v SR za posledných 12 mesiacov

Tabuľka č.2: Indikátor doterajšieho vývoja ekonomickej situácie v členských krajinách EÚ

Indikátor	Ako sa vyvíjala hospodárska situácia v štáte v uplynulých 12 mesiacoch					
Obdobie	marec 2003	marec 2004	marec 2005	marec 2006	marec 2007	marec 2008
Belgicko	-51	-22	-11	-25	-8	-42
Bulharsko	-32	-26	-18	-32	-23	-39
Česko	-10	-29	-7	+3	-2	-9
Dánsko	-14	-4	+19	+26	+23	-3
Nemecko	-58	-43	-39	-24	+14	+6
Estónsko	+16	+9	+12	+26	+30	-17
Írsko	-50	-22	+7	-1	-13	-41
Grécko	-41	-28	-30	-36	-29	-45
Španielsko	-27	-15	-16	-19	-17	-33
Francúzsko	-45	-43	-37	-44	-36	-51
Taliansko	-51	-54	-47	-45	-32	-66
Cyprus	-21	-31	-32	-23	-20	-19
Lotyšsko	-1	-1	-7	-9	-2	-35
Litovsko	-6	-2	+2	+4	+18	-11
Luxembursko	-35	-29	-20	-25	-8	-15
Maďarsko	-10	-39	-22	-14	-51	-56
Malta	-10	-35	-34	-34	-28	:
Holandsko	-73	-52	-35	-20	+14	-13
Rakúsko	-41	-27	-25	-18	+7	-2
Poľsko	-44	-45	-19	+2	0	+12
Portugalsko	-59	-51	-49	-47	-37	-56
Rumunsko	-19	-16	-12	-20	-9	-20
Slovinsko	-30	-32	-22	-20	-10	-26
Slovensko	*-47*	*-41*	*-11*	*-15*	*+13*	*+2*
Fínsko	-11	+1	+7	0	+8	-6
Švédsko	-24	-14	-4	+5	+11	-3
Veľká Británia	-33	-18	-13	-28	-31	-39
Európska Únia spolu	**-45****	**-35****	**-29****	**-28****	**-15**	**-30**

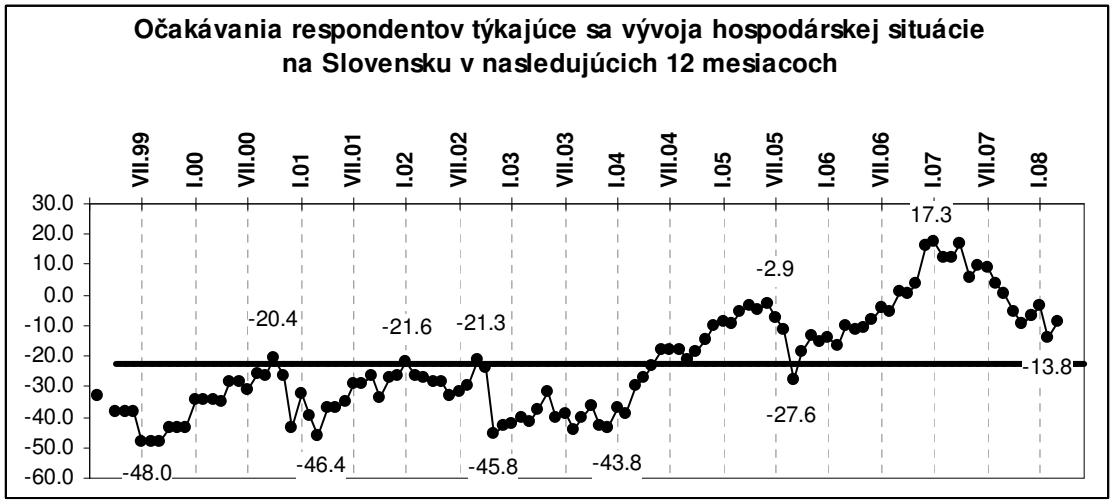
** v priemere nie sú zahrnuté štáty, ktoré v tom čase nepatrili do EÚ

: v čase publikovania výsledok nebol k dispozícii

Z tabuľky č. 2 vyplýva, že pri poslednom hodnotení doterajšieho vývoja ekonomiky počas marca 2008 vo väčšine krajín prevládal pesimizmus nad optimizmom. Výnimku tvorili Poľsko, Nemecko a Slovensko, kde boli namerané kladné hodnoty. Vyskytujúce sa hodnoty sa oproti stavu pred rokom posunuli negatívnejším smerom. Kým v marci 2007 tvorili mantinely čísla od –51 do +30, aktuálne to bolo od –66 do +12. Komparácia aktuálneho výsledku so situáciou pred rokom indikovala zhoršenie vo všetkých štátoch okrem Poľska. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka celkový európsky pesimizmus stúpol o 15 bodov z –15 na -30.

3.Očakávaný vývoj ekonomiky na Slovensku

Podobne ako pri ukazovateli o doterajšom vývoji hospodárskej situácie v SR, aj pri indikátore o odhadovanom vývoji ekonomiky Slovenska možno rok 2006 hodnotiť ako rok priaznivého vývoja, ktorý kulminoval v januári 2007 pri parametroch 47 % optimistických, 13 % pesimistických a 33 % neutrálnych výrokov. Rok 2007 sa pre ekonomické očakávania niesol v znamení zostupnej tendencie. Za desať mesiacov podiel optimistov klesol na približne polovicu (24 %) a frekvencia pesimistov sa v novembri 2007 oproti začiatku roku takmer strojnásobila (na 37 %). Zastúpenie neutrálnych vyjadrení sa nezmenilo (33 %). Prevaha kladných odpovedí nad zápornými trvala 13 mesiacov. V súčasnosti pri očakávanom vývoji ekonomiky prevažujú negatívne očakávania nad pozitívnymi (24 % oproti 36 %), čoho dôsledkom je opäť záporné znamienko pri koeficientovom vyjadrení výsledku (v marci tohto roka –8,5). Od rovnakého obdobia minulého roku sa obavy občanov zvýšili o 20,9 bodu.

Graf č. 2: Očakávania respondentov týkajúce sa vývoja hospodárskej situácie na Slovensku v nasledujúcich 12 mesiacoch

Celkové rozpätie vyskytujúcich sa hodnôt v SR za celé obdobie predstavovalo 65,3 bodu (od –48,0 do +17,3), posledných 12 mesiacov sa výsledky pohybovali v rozpätí 30,8 bodu (od -13,8 do +17,0). Očakávania respondentov zohľadnené v celoročnom priemere sa od roku 2004 zlepšujú, priemer za rok 2007 je priaznivejší ako pre rok 2006, výsledky za prvé tri mesiace roku 2008, ako aj táto stredná hodnota za posledných 12 mesiacov aj v prípade očakávaní naznačujú zmenu.

Tabuľka č.3: Charakteristiky indikátora očakávaného vývoja ekonomickej situácie na Slovensku v danom roku

	Očakávaný ekonomický vývoj v SR (v bodoch)						
koeficient	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
min	-45.8	-44.0	-38.7	-27.6	-16.4	-9.3	-13.8*
max	-21.3	-31.6	-10.0	-2.9	16.2	17.3	-3.6*
priemer	-30.1	-40.0	-22.8	-10.7	-4.9	5.5	-8.6*

* za prvé tri mesiace

Tabuľka č4: Indikátor očakávaného vývoja ekonomickej situácie v členských krajinách EÚ

Indikátor	Ako sa bude vyvíjať hospodárska situácia v štáte v nasledujúcich 12 mesiacoch					
Obdobie	marec 2003	marec 2004	marec 2005	marec 2006	marec 2007	marec 2008
Belgicko	-27	+5	+2	-8	-3	-15
Bulharsko	-14	-10	-1	-20	-12	-25
Česko	-2	-25	+2	+7	+3	-6
Dánsko	-11	+5	+13	+9	+5	-10
Nemecko	-29	-20	-23	-7	+7	-4
Estónsko	+25	-6	+11	+22	+21	-10
Írsko	-31	-8	+6	-6	-20	-33
Grécko	-34	-6	-19	-30	-21	-40
Španielsko	-18	-4	-5	-12	-8	-17
Francúzsko	-31	-13	-10	-25	-10	-24
Taliansko	-17	-15	-12	-8	-8	-24
Cyprus	-18	-31	-33	-20	-24	-18
Lotyšsko	+9	-6	+8	+8	+8	-13
Litovsko	+11	0	+8	+2	+16	-8
Luxembursko	-24	-5	-4	-18	+2	-10
Maďarsko	0	-23	-8	+7	-37	-41
Malta	+2	-23	-26	-26	-21	:
Holandsko	-35	-9	-4	+6	+10	-20
Rakúsko	-11	+1	-4	0	+10	-7
Poľsko	-22	-33	-7	+6	-1	+9
Portugalsko	-51	-28	-18	-29	-30	-45
Rumunsko	-4	-2	+5	-8	+2	-6
Slovinsko	-10	-17	-4	-9	0	-8
Slovensko	*-39*	*-28*	*-3*	*-12*	*+11*	*-10*
Fínsko	-5	+7	-8	-2	+1	-12
Švédsko	-6	-2	-1	+3	+2	-10
Veľká Británia	-29	-9	-2	-17	-19	-28
Európska Únia spolu	**-26****	**-13****	**-10****	**-11****	**-6**	**-18**

** v priemere nie sú zahrnuté štáty, ktoré v tom čase nepatrili do EÚ

: v čase publikovania výsledok nebol k dispozícii

Tabuľka č. 4 napovedá, že vo všetkých štátoch EÚ okrem Poľska sa na budúcnosť ekonomiky díva viac občanov pesimisticky ako optimisticky. Vyskytujúce sa hodnoty sa aj pri ekonomických očakávaniach posunuli smerom k pesimistickejším názorom, zmena je však miernejšia ako pri hodnotení doterajšieho ekonomického vývoja (pred rokom od –37 po +21, teraz od -45 do +9). Oproti marcu 2007 sa do budúcnosti optimistickejšie pozerajú okrem Poliakov aj Cyperčania. V ostatných štátoch boli občania pesimistickejší než pred rokom. Najviac pesimizmu pribudlo v Holandsku. Slovensko v marci 2008 dosiahlo hodnotu, ktorá je o 8 bodov priaznivejšia ako priemer EÚ. Európska únia ako celok vykazovala za rok zvýšenie pesimizmu o 12 bodov, keď hodnota príslušného indikátora klesla z –6 na -18.

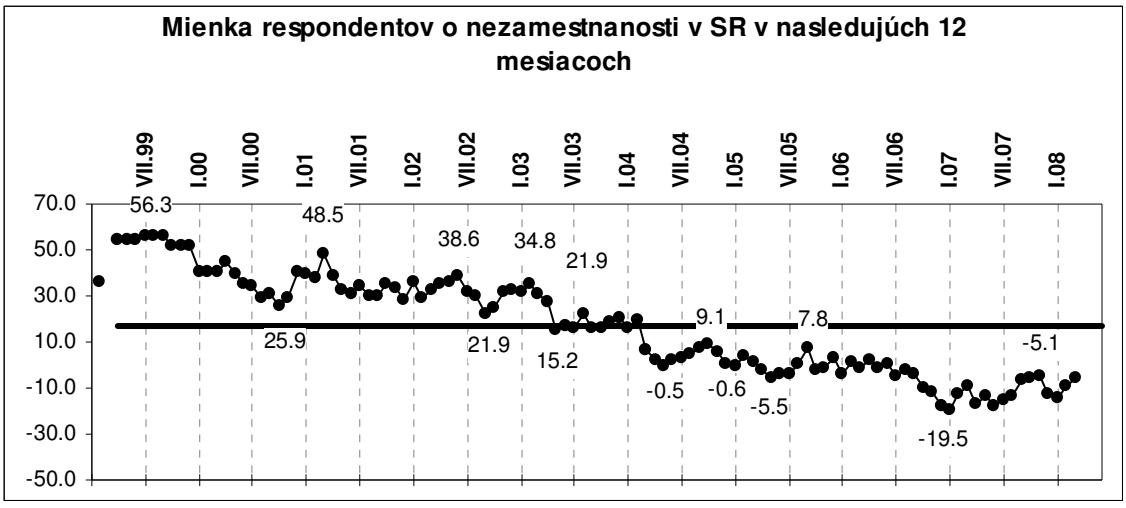
4. Očakávaný vývoj nezamestnanosti na Slovensku

V názoroch na vývoj nezamestnanosti v SR bolo najmenej pesimizmu v januári 2007. Obavy zo zvýšenia miery nezamestnanosti vtedy tlmočilo 12 % opýtaných, čo bolo o 67 percentuálnych bodov menej ako v apríli a júli 1999 (79 % respondentov). Frekvencia optimistov sa za uvedené obdobie zvýšila zo 4 % na 48 %. Počas roku 2007 výsledky kmitali vo väčšej či menšej vzdialenosti od tohto maxima, od júla do novembra sa dala sledovať tendencia narastania pesimizmu. K prevahe pozitívnych odpovedí nad negatívnymi došlo po prvýkrát v máji 2004, priaznivá hodnota koeficientu (v súlade s metodikou EÚ s opačným znamienkom) nie je od tohto obdobia zriedkavá. Rok 2007 sa celý niesol v znamení prevahy optimizmu nad pesimizmom. Priemer príslušného koeficienta za daný rok sa zlepšuje od roku 2000. Priemerná hodnota za rok 2007 bola o 8 bodov priaznivejšia ako v predchádzajúcom období. Marcová hodnota koeficienta z tohto roku (–5,9) podobne ako aj pri predchádzajúcich dvoch indikátoroch vyjadrovala významne viac optimizmu ako ich dlhodobý priemer, no rovnako ako u indikátorov o ekonomike Slovenska bola nepriaznivejšia ako údaj z rovnakého obdobia minulého roka (v prípade nezamestnanosti o 3,6 bodu). Za celé obdobie sledovania sa hodnoty indikátora o nezamestnanosti pohybovali v rozpätí 75,8 bodu (od –19,5 do 56,3), za posledných 12 mesiacov v rozmedzí 12,8 bodu (od-17,9 do -5,1)

Tabuľka č.5: Charakteristiky indikátora očakávaného vývoja nezamestnanosti na Slovensku v danom roku

	Očakávaný vývoj nezamestnanosti v SR (v bodoch)						
Koeficient	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
Min	21.9	15.2	-0.5	-5.5	-18.1	-19.5	-14.0*
Max	38.6	34.8	19.9	7.8	1.9	-5.10	5.9*
Priemer	31.6	22.1	6.4	-0.2	-4.4	-12.4	-9.5*

* za prvé tri mesiace

Graf č. 3: Mienka respondentov o nezamestnanosti v SR v nasledujúcich 12 mesiacoch

Ako vyplýva z tabuľky č. 6 na nasledujúcej strane, z rastu nezamestnanosti mali v marci 2008 najväčšie obavy obyvatelia Maďarska a Írska, najmenšie Poľska a Litovska. V siedmich štátoch bol príslušný indikátor priaznivejší ako v SR, kde nad pesimizmom prevažoval optimizmus. Oproti marcu 2007 obavy v 9 krajinách klesli, v 15 stúpli a v 2 sa nezmenili. V EÚ ako celku obavy mierne stúpli (z +10 na +14).

Tabuľka č6: Indikátor očakávaného vývoja nezamestnanosti v členských krajinách EÚ

Indikátor	Ako sa bude vyvíjať v nasledujúcich 12 mesiacoch nezamestnanosť v štáte					
Obdobie	marec 2003	marec 2004	marec 2005	marec 2006	marec 2007	marec 2008
Belgicko	+51	+35	+30	+32	+14	-1
Bulharsko	+20	+14	+12	+20	+8	+8
Česko	+43	+39	+14	+7	0	-3
Dánsko	+29	+19	-1	-10	-13	+2
Nemecko	+39	+38	+44	+23	-9	-1
Estónsko	+9	+15	+6	-12	-14	+21
Írsko	+41	+24	+4	+18	+31	+48
Grécko	+47	+26	+47	+48	+38	+44
Španielsko	+24	+7	+12	+10	+9	+23
Francúzsko	+64	+33	+32	+22	+12	+10
Taliansko	+19	+17	+22	+22	+16	+23
Cyprus	+31	+39	+46	+45	+44	+33
Lotyšsko	+18	+20	+7	-3	-4	+7
Litovsko	+7	+1	-11	-25	-29	-18
Luxembursko	+42	+36	+37	+36	+26	+15
Maďarsko	+41	+35	+33	+17	+57	+52
Malta	+5	+27	+22	+21	+20	:
Holandsko	+66	+56	+25	-6	-28	-3
Rakúsko	+32	+27	+29	+28	+1	+4
Poľsko	+43	+31	+15	+7	-13	-18
Portugalsko	+70	+56	+40	+47	+44	+44
Rumunsko	+41	+37	+39	+31	+12	+13
Slovinsko	+28	+34	+31	+26	+8	+11
Slovensko	*+26*	*+3*	*-1*	*-2*	*-11*	*-8*
Fínsko	+9	+16	+3	+12	-4	*-6*
Švédsko	+18	+27	+18	+7	-24	-1
Veľká Británia	+21	+20	+16	+28	+33	+31
Európska Únia spolu	**+37****	**+28****	**+27****	**+21****	**+10**	**+14**

** v priemere nie sú zahrnuté štáty, ktoré v tom čase nepatrili do EÚ

: v čase publikovania výsledok nebol k dispozícii

5. Záver

V percepcii ekonomického diania za posledných 12 mesiacov bolo u obyvateľov Slovenska v marci 2008 viac optimizmu ako pesimizmu, rozdiel je však iba minimálny. Narastajúca nespokojnosť s doterajším vývojom z druhej polovice roku 2007 sa stabilizovala, aktuálne hodnotenie bolo nepriaznivejšie ako pred rokom, no vyjadrovalo menej nedôvery ako dlhodobý priemer.

V laických prognózach ďalšieho smerovania ekonomiky sa od januára 2007 posilňuje pesimizmus, ktorý v marci 2008 prevažoval nad optimizmom. Podobne ako pri hodnoteniach

doterajšieho vývoja ekonomiky, aj pri predikcii ďalšieho vývoja sú aktuálne očakávania nepriaznivejšie ako pred rokom, no sú optimistickejšie ako dlhodobý priemer.

Pozitívny vývoj sa zastavil aj pri poslednom sledovanom indikátore o nezamestnanosti, nárast pesimizmu je však miernejší ako pri odhade budúceho vývoja hospodárskej situácie na Slovensku. V aktuálnom prieskume prevažovali optimistické predpovede nad pesimistickými, výsledok je výrazne priaznivejší ako dlhodobý priemer, i keď obsahuje viac obáv ako pred rokom.

V marci 2008 boli výsledky za Slovensko priaznivejšie pri každom z troch analyzovaných indikátorov ako priemer za celú Európsku úniu. Zhoršenie nálady obyvateľov Slovenska oproti situácii pred rokom zapadá do podobného medzinárodného kontextu. Aj napriek nárastu pesimizmu v SR, pri medzinárodnom porovnaní patrilo Slovensko medzi štáty s najpriaznivejšími náladami obyvateľov. Po usporiadaní 26 členských krajín EÚ (výsledky za Maltu neboli k dispozícii) do pomyselného rebríčka podľa koeficienta od najpriaznivejšieho po najmenej priaznivý, Slovensko obsadilo pri percepcii ekonomického vývoja so sezónne očistenou a zaokrúhlenou hodnotou +2 tretie miesto (priemer EÚ –30), pri očakávanom ekonomickom vývoji s hodnotou -10 spolu s ďalšími štátmi s rovnakou hodnotou 8. až 12. miesto (priemer EÚ –18) a pri odhadovanom vývoji nezamestnanosti s hodnotou –8 tretie miesto (priemer EÚ +14).

6. **Literatúra**

[1] ÚVVM PRI ŠÚ SR. 2008. Dotazník, datový súbor a výsledky z prieskumu 5/2008 Spotrebiteľský barometer, marec 2008

[2] ÚVVM PRI ŠÚ SR, 1997-2008. Vlastný archív výsledkov prieskumu Spotrebiteľský barometer autora.

[3] European Commission DG ECFIN, March 2008. Business and Consumer survey results.

Adresa autora:
Valéria Bezáková
Miletičova 3
824 67 Bratislava 26

Pohľad na predošlé konferencie POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA

RNDr. Ján Luha, CSc., Doc. Ing. Jozef Chajdiak,CSc.
Slovenská štatistická a demografická spoločnosť

Prvý ročník konferencie POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA sa uskutočnil v roku 2001. Vzhľadom na pozitívny ohlas účastníkov tejto konferencie bol v roku 2002 zorganizovaný i druhý ročník. Ukázalo sa, že zameranie a koncepcia konferencie sú veľmi zaujímavé a tak vznikol zámer zaradiť túto konferenciu do stáleho programu činnosti Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti. Pre účastníkov siedmeho ročníka sme pripravili stručný pohľad na prvých šesť ročníkov konferencie. Prvé štyri ročníky sa konali v Hoteli Fórum, piaty ročník organizátori z technických príčin premiestnili do Kongresovej sály Únie žien Slovenska. Šiesty ročník sa konal v Kongresovom centri Technopolu. Siedmy ročník sa konal na pôde Štatistického úradu SR v Kongresovej sále na Hanulovej ulici 5/c. Tohtoročný ôsmy ročník sa koná v Bratislave v hoteli Bôrik.

Konferencia sa riadi špecifickým modelom, krorého autorom je J. Chajdiak. Na úvod konferencie uvedie J. Chajdiak informácie o vývoji makroekonomických ukazovateľov, potom nasleduje vystúpenie podpredsedu vlády SR, ktorý prijal záštitu nad konferenciou. Pred začatím konferencie si jednotliví prednášatelia vylosujú poradie, podľa ktorého prednášajú príspevky. Na záver je diskusia kde majú možnosť účatníci položiť referujúcim otázky a tiež môžu referujúci reagovať na vystúpenia kolegov.

Účastníci – v tradičnom zložení: predstavitelia štátnej správy a samosprávy, poslanci Národnej rady SR, zástupcovia zamestnávateľov a odborový predstavitelia, predstavitelia podnikovej sféry, vysokých škôl a výskumných ústavov, študentov, predstavitelia tlače a iní odborníci. Počet účastníkov kolíše okolo 150.

Konferencie zabezpečuje Programový a organizačný výbor, ktorý má v posledných rokoch ustálené zloženie. Prvý a druhý ročník zabezpečoval konferenciu v zložení: Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník, Juraj Kvetko. Tretí, štvrtý a piaty ročník pracoval Programový a organizačný výbor v zložení: Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník. Od šiesteho ročníka pracuje v zložení: Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník, Magdaléna Šipková.

Zborníky jednotlívých konferencií zostavujú: J. Chajdiak a J. Luha.

Recenziu zborníkov zabezpečujú: J. Chajdiak, P. Mach, J. Luha. Pri prvom ročníku bol medzi recenzentmi aj J. Kvetko.

Vzhľadom na rastúci rozsah príspevku sme sa rozhodli uvádzať iba prehľadné informácie o každom ročníku v tabuľkách:

Názov a ročník:	**POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2001**
Dátum:	22. február 2001
Miesto:	Bratislava, Hotel Fórum
Témy:	• prognózy vývoja HDP a námety na jeho rast, • prognózy vývoja nezamestnanosti a námety na zabezpečenie jej poklesu, • prístupový proces k euro – problémy a námety.
Záštita:	Ivan Mikloš, podpredseda vlády SR

Referujúci:	M. Olexa, J. Haluška (Infostat), V. Páleník, V. Kvetan (Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky SAV (ÚSSE SAV)), P. Karas (Prognostický ústav SAV (PÚ SAV)), I. Šujan (ÚSSE SAV), J. Chajdiak (Ekonomická univerzita (EU)), P. Ševcovic (Národná banka Slovenska (NBS)), M. Barto (Slovenská sporiteľňa (SlSp)), P. Dufek, Ľ. Odór (Československá obchodná banka (ČSOB)), J. Tóth (ING Bank), M. Bohatá – predsedníčka Českého štatistického úradu
Porogramový a organizačný výbor:	Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník, Juraj Kvetko
Zborník Editori: Recenzenti: ISBN:	 J. Chajdiak, J. Luha J. Chajdiak, P. Mach, J. Luha, J. Kvetko ISBN 80-88946-12-3
Tabuľky prognóz:	Uvádzame podľa autorov:

Tab.1 Prognóza vývoja ročného objemu HDP (v mld. Sk. s. c. 1995, metodika ESA95, v %)

Rok	**Barto**		**ČSOB**		**Chajdiak**		**Infostat**		**Kárász**	
1999	653,3	Rast	653,3	Rast	653,3	Rast	653,3	Rast	653,3	Rast
2000	667,7	2,2	665,1	1,8	668,1	2,3	665,7	1,9	667,0	2,2
2001	689,0	3,2	683,7	2,8	685,5	2,6	684,1	2,8	685,4	3,4
2002	716,6	4,0	709,7	3,8	705,5	2,9	706,7	3,3		
2003	748,8	4,5	741,6	4,5	728,1	3,2	734,9	4,0		
2004	785,5	4,9	778,0	4,9	753,3	3,5	769,5	4,7		
2005	825,6	5,1	815,3	4,8	781,1	3,7	809,5	5,2		
Rok	**Páleník**		**Ševčovic**		**Šujan**		**Tóth**			
1999	653,3	Rast	653	Rast	653,3	Rast	653,3	Rast		
2000	666,4	2,0	667	2,1	666,4	2,0	667,7	2,2		
2001	681,6	2,3	687	3,0	684,4	2,7	690,6	3,4		
2002	703,1	3,2	715	4,0	708,3	3,5	720,2	4,3		
2003	722,5	2,8	746	4,4	735,3	3,8	750,4	4,2		
2004	747,9	3,5	783	5,0	768,4	4,5	787,8	5,0		
2005	776,1	3,8			804,6	4,7	831,7	5,6		

Tab.2 Minimálna a maximálna verzia rastu HDP (v mld. Sk. s.c. 1995, metodika ESA95; v %)

Rok	min	%	max	%
2000	665,1	1,8	668,1	2,3
2001	681,6	2,5	690,6	3,4
2002	703,1	3,2	720,2	4,3
2003	722,5	2,8	750,4	4,2
2004	747,9	3,5	787,8	5,0
2005	776,1	3,8	831,7	5,6
2005/1999		18,8		27,3

Z uvedených výsledkov jednotlivých prognóz môžeme konštatovať ich pomerne vysokú mieru zhody a urobiť nasledujúce závery:

1) Všetci prognostici očakávajú rast HDP s tempami od 1,8 % (ČSOB, 2000/1999) po 5,6 % (J. Tóth, 2005/2004).
2) Rast HDP by sa mal podľa jednotlivých prognóz postupne zrýchľovať, pričom u časti prognóz sa predpokladá volebný cyklus v raste HDP, t. j. rýchlejší rast v roku 2002 s kompenzačným spomalením v roku 2003.
3) V neformálnej diskusii sa objavila otázka – čo je recesia? Klasickou odpoveďou je, že recesiu vyjadruje záporný rast HDP, t. j. pokles jeho objemu v čase. Iný pohľad predstavuje, že recesiou je pomalší rast HDP ako je rast HDP v Európskej únii. Z tohto druhého pohľadu pri raste HDP v EÚ o 3 % recesiu môžeme jednoznačne vyhlásiť v roku 2000, u vyše polovici autorov aj v roku 2001 a pri dvoch menej optimistických prognózach až do roku 2004.

Názov a ročník:	**POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2002**
Dátum:	11. apríl 2002
Miesto:	Bratislava, Hotel Fórum
Témy:	• prognózy vývoja HDP a opatrenia na zabezpečenie jeho rastu, • prognózy vývoja bežného účtu platobnej bilancie a opatrenia na zlepšenie jeho stavu
Záštita:	Ivan Mikloš, podpredseda vlády SR
Referujúci:	M. Olexa, J. Haluška (Infostat), M. Barto (SLSP), S. Kozlík (RHRS), J. Tóth (ING Bank), M. Gabriš (ČSOB), K. Morvay (MESA10), J. Chajdiak (FHI EU), V. Páleník (ÚSSE SAV)
Porogramový a organizačný výbor:	Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník, Juraj Kvetko
Zborník Editori: Recenzenti: ISBN:	 J. Chajdiak, J. Luha J. Chajdiak, P. Mach, J. Luha ISBN 80-88946-17-4
Tabuľky prognóz:	Uvádzame podľa autorov:

SÚHRN JEDNOTLIVÝCH PROGNÓZ

Štvrťročný objem HDP v mld. Sk s.c. 1995

	Barto	Tóth	Infostat	Ševcovic	Chajdiak
2002q1	166.2	167.0	166.5	166.5	167.8
2002q2	183.4	182.9	183	183.2	183.2
2002q3	185.3	186.6	185.4	182.9	186
2002q4	179.9	181.3	180.3	178.4	180.3
2003q1	172.3	174.2	173		175.5
2003q2	190.3	191.2	190.9		191.4
2003q3	193.5	194.3	193.6		194.5
2003q4	188.8	188.4	188.6		189.1

Tempo rastu ročného objemu HDP v %

Rok	Barto	Tóth	Infostat	Ševcovic	FHI EU	Kozlík	ČSOB	Morvay
2002	3.6	4.1%	3.7	3.7	2,7	3	3.5	4
2003	4.2	4.2%	4.3	4.2	12,2	3.5	3.8	3.7
2004	4.9	5.0%	4.9	4.4	-6,5	3.5	4.5	3.9
2005	5.2	5.5%	5.5	4.6	-0,6	4	5	4.2

Saldo bežného účtu platobnej bilancie v mld. Sk

Rok	Barto	Tóth	Infostat	Ševcovic	FHI EU	Kozlík	ČSOB	Morvay
2002	-77.0	-86.6	-87.0	-81.2	-79,6	80	-7.70%	-93.9
2003	-53.1	-69.8	-84.2	-63.5	-89,4	50	-6%	-79.5
2004	-52.9	-64.2	-79.9	-56.3	-159,5	30	-4.20%	-105.3
2005	-45.9	-74.9	-76.5	-45.3	-175,8	40	-4%	-115.3
							% z HDP	

Vývoj medziročnej inflácie v %

Rok	Barto	Tóth	Infostat	Ševcovic	FHI EU	Kozlík	ČSOB	Morvay
2002	4.4	4.7%	3.9	4.2	4,1	8	4.6	4.2
2003	6.5	6.4%	6.7	7.0	8,7	10	6	5.5
2004	5.3	5.1%	5.3	5.2	3,8	10	5.1	5
2005	4.6	4.8%	4.3	4.5	2,8	10	4.5	4.8
		dec/dec						

Názov a ročník:	**POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2003**
Dátum:	8. apríl 2003
Miesto:	Bratislava, Hotel Fórum
Témy:	• RAST HDP – prognózy a námety • ZLEPŠENIE STAVU SALDA ŠTÁTNEHO ROZPOČTU – prognózy a námety
Záštita:	Ivan Mikloš, podpredseda vlády SR a minister financií
Referujúci:	J. Chajdiak (Ekonomická univerzita), J. Haluška (INFOSTAT), S. Kozlík (RHRS), V. Páleník (Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky SAV), P. Ševčovic (NBS), J. Tóth (ING Bank N.V.) a M. Gábriš (ČSOB)
Porogramový a organizačný výbor:	Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník
Zborník Editori: Recenzenti: ISBN:	 J. Chajdiak, J. Luha J. Chajdiak, P. Mach, J. Luha ISBN 80-88946-26-3
Tabuľky prognóz:	Uvádzame podľa autorov:

Výsledky prognóz rastu HDP v stálych cenách vyjadrené v % prírastku u jednotlivých autorov sú v tabuľke 1:

Tab. 1

	Tempo prírastku HDP v stálych cenách						
Rok	ČSOB	Chajdiak	Infostat	Kozlík	Páleník	Ševcovic	Tóth
2003	3,8	5,5	4,2	2,9	2,9	3,9-4,3	3,6
2004	4,0	6,1	4,5	2,1	4,0	4,2	4,0
2005	4,0	6,6	4,8	2,5	4,2	4,4	5,4
2006	3,5	6,9	5,1	3,1	4,4	4,6	5,4
2007				3,5	3,5	4,7	
2008				4,1	3,8	4,7	

Odhady vývoja príjmov, výdavkov a salda štátneho rozpočtu SR v mld Sk sú v tab. 2:

Tab. 2

	Kozlík			Páleník		
Rok	príjmy	výdavky	saldo	príjmy	výdavky	saldo
2003	235	292	57	233,8	290,0	56,2
2004				256,1	310,7	54,6
2005				276,0	324,4	48,4
2006				298,8	345,3	46,4
2007				322,7	369,2	46,4
2008				345,5	393,0	47,4

	Chajdiak			Ševcovic		
Rok	príjmy	výdavky	saldo	príjmy	výdavky	saldo
2003	do 240	nad 300	min 60	235	291	-56
2004				255	305	-50
2005				280	320	-40
2006				305	340	-35
2007				330	360	-30
2008				360	385	-25

Názov a ročník:	**POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2004**
Dátum:	6. apríl 2004
Miesto:	Bratislava, Hotel Fórum
Témy:	• RAST HDP – prognózy a námety • ZLEPŠENIE STAVU SALDA ZAHRANIČNEHO OBCHODU – prognózy a námety
Záštita:	Ivan Mikloš, podpredseda vlády SR a minister financií
Referujúci:	V zastúpení garanta konferencie podpredsedu vlády a ministra financií Slovenskej republiky vystúpil štátny tajomník MF SR Vladimír Tvaroška. Viliam Páleník (Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky SAV), Ján Tóth (ING Bank N.V.), Jozef Chajdiak (Ekonomická univerzita), Marek Gábriš (ČSOB), Ján Haluška a Michal Olexa (INFOSTAT)

Porogramový a organizačný	Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník
Zborník Editori: Recenzenti: ISBN:	 J. Chajdiak, J. Luha J. Chajdiak, P. Mach, J. Luha 80-88946-33-6
Tabuľky prognóz:	Uvádzame podľa autorov:

SÚHRN JEDNOTLIVÝCH PROGNÓZ

Tab. 1 Prognózy vývoja tempa prírastku HDP v s.c.

Rok	Autor					
	Infostat	Páleník	Kozlík	Tóth	ČSOB	Chajdiak
2004/2003	4,5	4,3	4,0	4,4	4,0	4,2
2005/2004	4,5	4,4	4,2	5,1	4,1	3,9
2006/2005	4,8	4,8	4,6	5,5	4,7	3,7
2007/2006	5,0		4,0	4,6	4,8	3,6
2008/2007	5,0		4,2	5,2	4,7	3,5

Tab. 2 Tempá prírastku dovozu a vývozu

ČSOB

Rok	Dovoz s.c.	Vývoz s.c.	Dovoz b.c.	Vývoz b.c.
2004/2003	9,0	10,0	7,0	12,0
2005/2004	14,0	11,0	15,0	13,0

Páleník

Rok	Dovoz s.c.	Vývoz s.c.	Dovoz b.c.	Vývoz b.c.
2004/2003	9,6	8,0	5,8	6,3
2005/2004	11,3	9,4	10,6	8,2
2006/2005	10,6	10,4	11,7	11,0

Infostat

Rok	Dovoz s.c.	Vývoz s.c.	Dovoz b.c.	Vývoz b.c.
2004/2003	10,0	9,2	11,7	10,8
2005/2004	9,2	8,3	11,8	10,9
2006/2005	8,8	8,5	12,1	11,8
2007/2006	8,3	8,7	11,5	12,0
2008/2007	9,0	10,0	12,3	13,3

Názov a ročník:	**POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2005**
Dátum:	19. apríl 2005
Miesto:	Bratislava, Kongresová sála Únie žien Slovenska
Témy:	• RAST HDP – prognózy a námety • ZAVEDENIE EURA – prognózy a námety

Záštita:	Ivan Mikloš, podpredseda vlády SR a minister financií
Referujúci:	V zastúpení garanta konferencie podpredsedu vlády a ministra financií Slovenskej republiky vystúpil Ľudovít Ódor. Jozef Chajdiak (Ekonomická univerzita), Ján Tóth (ING Bank N.V.), Ľudovít Ódor (IFP MF SR), Ján Haluška a Michal Olexa (INFOSTAT),Viliam Páleník a Ján Ďuraš (Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky SAV), Peter Ševčovič (NBS). Pred začiatkom diskusie vystúpil Ivan Šramko guvernér NBS s informáciami o riadení kurzov v Eurozóne, o menovom programe a o zavedení Eura k 1. 1. 2009.
Porogramový a organizačný výbor:	Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník
Zborník Editori: Recenzenti: ISBN:	 J. Chajdiak, J. Luha J. Chajdiak, P. Mach, J. Luha 80-88946-41-7
Tabuľky prognóz:	Uvádzame podľa autorov:

Tab. Odhad tempa rast HDP v stálych cenách, dátumu momontu zavedenia eura a kurzu

Meno autora:	Olexa, Haluška	Páleník	Odor	Toth	Chajdiak	Ševčovic
Rok	% rastu HDP					
2005	5,0	5,0	4,9	5,1	6,2	5
2006	5,3	5,2	5,3	6,0	6,7	5
2007	6,0	6,1	6,1	6,0	6,4	>5
2008	5,5	5,6	5,2	5,0	7,2	5
2009	5,1	5,6	5	5,5	7,2	
Dátum momentu zavedenia eura:	1.1.2009	1.1.2009	1.1.2009	1.1.2009	1.1.2009	1.1.2009
Kurz eura v momente zavedenia eura:	35	35		33-34	35	

Názov a ročník:	**POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2006**
Dátum:	4. apríl 2006
Miesto:	Bratislava, Kongresové centrum Technopolu
Témy:	• výsledky aktuálnych prognóz vývoja HDP a DPH na Slovensku vybranými prognostickými skupinami • návrhy opatrení na zabezpečenie rastu HDP a k problematike DPH na Slovensku
Záštita:	Ivan Mikloš, podpredseda vlády SR a minister financií
Referujúci:	Pred vystúpením prognostikov bol príspevok zástupkyne Daňového riaditeľstva SR J. Janáčkovej o dani z pridanej hodnoty. Ján Tóth (ING Bank N.V.), Viliam Páleník (Ekonomický ústav SAV), Marek Gábriš (ČSOB), Ján Haluška (INFOSTAT), Jozef Chajdiak (Ekonomická univerzita)

Porogramový a organizačný výbor:	Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník, Magdaléna Šipková
Zborník Editori: Recenzenti: ISBN:	 J. Chajdiak, J. Luha J. Chajdiak, P. Mach, J. Luha 80-88946-42-7
Tabuľky prognóz:	Uvádzame podľa autorov:

Súhrn jednotlivých prognóz na roky 2006 až 2009

Autor: Marek Gábriš, ČSOB

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH
2005	6,0	122
2006	5,8	130,5
2007	6,5	138,1
2008	5,5	146,4
2009	5,4	154,8

Autor: Jozef Chajdiak, EU

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH
2005	6,0	122
2006	6,7	130
2007	6,4	130
2008	7,2	134
2009	7,2	138

Autor: EU SAV

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH
2005	6,0	122
2006	5,02	129,5
2007	5,44	137,5
2008	5,26	144,9
2009	6,87	152,9

Autor: INFOSTAT

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH
2005	6,0	117
2006	5,9	126,7
2007	6,3	136,2
2008	5,8	145,3
2009	5,3	155,2

Autor: Jan Toth

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH
2005	6,0	117
2006	6,2	127
2007	6,7	135
2008	5,7	142
2009	5,2	151

Autor: NBS

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH akruál
2005	6,0	117,0
2006	6,2	128,7
2007	6,9	136,8
2008	5,1	144,7
2009	-	153,2

Experné hodnotenie stavu a vývoja ekonomiky Slovenska za rok 2005 a oproti roku 2004:

Na hodnotenie ekonomiky boli použité názory expertov (účastníkov konferencie Pohľady na ekonomiku Slovenska 2006) na stav a vývoj piatich ukazovateľov charakterizujúcich stav a vývoj ekonomiky SR ako celku.

Boli použité ukazovatele:

X1 – hrubý domáci produkt na obyvateľa,
X2 – inflácia,
X3 – miera nezamestnanosti,
X4 – saldo štátneho rozpočtu k HDP,
X5 – saldo zahraničného obchodu k HDP.

Na hodnotenie stavu a vývoja jednotlivých ukazovateľov bola použitá bodová stupnica s hodnotami od –2 (veľmi zle) cez 0 (neutrálny stav alebo vývoj) po +2 (veľmi dobre), s krokom po pol bode. Intenzita počtu bodov sa pridelovala v porovnaní SR so stavom a vývojom v EÚ. Ďalej sa za každého experta určilo celkové hodnotenie stavu a vývoja ekonomiky SR ako priemer z bodov pridelených jednotlivým ukazovateľom (resp. pojmom).

Na celkové hodnotenie stavu resp. vývoja ekonomiky SR sme použili medián z pridelených hodnotení jednotlivých expertov (prostrednú hodnotu).

Hodnotenie stavu:

Stav 2005	X1	X2	X3	X4	X5	Priemer
Gábriš Marek	-2	-1	-1	-1	-2	-1,2
Haluška Ján	-2	-1	-2	-1	-2	-1,4
Chajdiak Jozef	-2	-1	-2	-1	-1	-1,4
Olexa Michal	-2	-1	-2	-1	-2	-1,3
EÚ SAV	-2	-1	-2	0	1	-0,8
Ševčovic Peter	-2	-1	-2	0	-1	-1,1
Tóth Ján	-2	1	-2	-1	-1	-0,8
Spolu (medián)						-1,2

Hodnotenie vývoja:

Vývoj 2005/2004	X1	X2	X3	X4	X5	Priemer
Gábriš Marek	2	-1	1	1	-1	0,5
Haluška Ján	2	2	1	2	-2	0,9
Chajdiak Jozef	2	-1	2	1	-1	0,6
Olexa Michal	2	2	2	1	-2	0,8
EÚ SAV	2	1	1	2	0	1,1
Ševčovic Peter	2	1	1	1	-1	0,9
Tóth Ján	2	1	2	2	-1	1,1
Spolu (medián)						0,9

Stav ekonomiky SR hodnotia experti priemernými známkami od –0,8 po –1,4 pri prostrednej hodnote **–1,2.**

Vývoj ekonomiky SR v roku 2005 oproti roku 2004 hodnotia experti priemernými známkami od +0,5 po +1,1 pri prostrednej hodnote **+0,9**.

Názov a ročník:	**POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2007**
Dátum:	27. marec 2007
Miesto:	Bratislava - Dúbravka, Kongresová sála ŠÚ SR
Témy:	• výsledky aktuálnych prognóz vývoja HDP a zamestnanosti na Slovensku vybranými prognostickými skupinami • návrhy opatrení na zabezpečenie rastu HDP a zamestnanosti na Slovensku
Záštita:	Dušan Čaplovič, podpredseda vlády SR
Referujúci:	Sergej Kozlík (Europoslanec za SR), Ján Tóth (ING Bank N.V.), Viliam Páleník (Ekonomický ústav SAV), Marek Gábriš (ČSOB), Ján Haluška, Michal Olexa (INFOSTAT), Jozef Chajdiak (Statis), Peter Ševčovic (NBS)
Porogramový a organizačný výbor:	Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník, Magdaléna Šipková
Zborník Editori: Recenzenti: ISBN:	 J. Chajdiak, J. Luha J. Chajdiak, P. Mach, J. Luha 80-88946-46-5
Tabuľky prognóz:	Uvádzame podľa autorov v ďalšej časti zborníka.

Pre zaujímavosť uvádzame oficiálne tempá rastu HDP v stálych cenách roku 1995 a v číslach vo verzii roku 2005 a v stálych cenách roku 2000 a v číslach vo verzii marca roku 2007. Čitateľ môže kvalitu prognóz jednotlivých autorov tak oceniť samostatne.

Tab. 1 Tempá rastu HDP
(HDP v s.c. 2000, resp. 1995 vo verzii roku 2005)

Tempo	s.c.2000	s.c.1995
2000/1999	100,70%	102,04%
2001/2000	103,20%	103,79%
2002/2001	104,10%	104,62%
2003/2002*	104,20%	104,46%
2004/2003*	105,40%	105,50%
2005/2004*	106,00%	105,95%
2006/2005*	108,30%	x
* predbežné údaje		

Práve prebieha:

Názov a ročník:	**POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2008**
Dátum:	15. apríl 2008
Miesto:	Bratislava – Hotel Bôrik
Témy:	• výsledky aktuálnych prognóz vývoja HDP a dlhodobej nezamestnanosti na Slovensku vybranými prognostickými skupinami • návrhy opatrení na zabezpečenie rastu HDP a poklesu dlhodobej nezamestnanosti na Slovensku
Záštita:	Dušan Čaplovič, podpredseda vlády SR
Referujúci:	Ján Tóth (ING Bank N.V.), Viliam Páleník, Kvetan Vladimír, Radvanský Marek (Ekonomický ústav SAV), Ján Haluška, Michal Olexa (INFOSTAT), Jozef Chajdiak (ÚM STU), Renáta Konečná (NBS)
Porogramový a organizačný výbor:	Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Daniel Országh,Viliam Páleník, Magdaléna Šipková
Zborník Editori: Recenzenti: ISBN:	 J. Chajdiak, J. Luha J. Chajdiak, P. Mach, J. Luha 80-88946-47-2
Tabuľky prognóz:	Uvádzame podľa autorov v ďalšej časti zborníka.

Súhrn prognóz (k 9. 4. 2008)

Rast HDP v s.c.

% rastu HDP	Infostat	EU SAV	Chajdiak	Konečná	Tóth	Šilan
2007	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4
2008	7,2	9,0	7,2	7,7	7,3	7,5
2009	6,1	7,1	6,4	6,9	6,4	6,4
2010	5,7	7,4	5,9		6,3	5,9
2011	5,5	7,3	5,7		5,5	5,6

Počet dlhodobo nezamestnaných

tis.nezam.	Infostat	EU SAV	Chajdiak	Konečná	Tóth	Šilan
2007	195,9	206,9	122	206,9	196	294,3
2008	188,0	187,0	113	189,2	174	269,7
2009	175,0	177,1	101	173,1	158	260,1
2010	164,0	164,0	81		140	252,7
2011	155,0	150,0	79		130	245,3

OBSAH

	Úvod	3
	Hodnotenie stavu a vývoja ekonomiky Slovenska za rok 2007 a oproti roku 2006	4
Čaplovič Dušan	Príhovor podpredsedu vlády Slovenskej republiky Dušana Čaplovića	5
ŠÚ SR	Štatistická správa o základných vývojových tendenciách v hospodárstve SR v roku 2007 a prognóza vývoja na 1. polrok 2008	8
Chajdiak Jozef	Makroekonomický vývoj SR do marca 2008	14
Chajdiak Jozef	Vývoj predvolebných preferencií – základ odhadu zloženia ďalšej vlády a z toho vyplývajúci odhad makroekonomickej politiky	23
Haluška Ján, Olexa Michal	Analýza vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2007 a prognóza jej vývoja v roku 2008 (s výhľadom do roku 2011)	27
Páleník Viliam, Kvetan Vladimír, Radvanský Marek	Prognóza vývoja ekonomiky SR na roky 2007 – 2015	34
Konečná Renáta	Vývoj HDP a nezamestnanosti v SR a prognóza na roky 2008-2009	40
Tóth Ján	Prognóza rastu ekonomiky v najbližších rokoch	42
Chajdiak Jozef	Hrubý domáci produkt a daň z pridanej hodnoty (rok 2004, rok 2005, rok 2006 a rok 2007)	46
Chajdiak Jozef	Prognóza vývoja počtu nezamestnaných a počtu dlhodobo nezamestnaných	47
Bezáková Valéria	Ekonomika Slovenska a nezamestnanosť v pohľade verejnosti	56
Luha Ján, Chajdiak Jozef	Pohľad na predošlé konferencie PODĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA	64
	SÚHRN JEDNOTLIVÝCH PROGNÓZ	75

The focus of gender mainstreaming is elimination of gender unequality manifested by **income gap between men and women**

Pilot project **Research and creation of gender indicators of labour market supply and demand in region Pezinok-Modra** analyses wages relations (mothers´work - GDP part?...) using un/directed experiment for possible exploitation in EUROSTAT by including

- 5000 employees showing regional particularities in comparison with SR 500 000 sample
- more than 1100 visits (un/employed, parental leaves, graduates, elder workers) of informal longlife learning in informatics and new technologies (Modra, Liptovsky Mikulas)
- 500 locally un/employed (topic: community gender)

Rozvojové partnertstvo Centrum pre výskum regiónov

Regions Research Center

Women nontraditional occupations are examined by transnational cooperation of reconciliation of family and professional life in Slovak professional and Greek obligatory army. http://www.artemis- equal. gr/artemis/dikratikotita.asp

Partners: Regions Research Center Modra City Modra SABUZ Modra Labor Office Trnava TREXIMA Bratislava Trnava Univerzity

ARTEMIS DEFENCE ANALYSIS INSTITUTE RESEARCH CENTRE FOR GENDER EQUALITY UNIVERSITY OF PIRAEUS BUSINESS ETHICS LTS INFODOMI - KOUTSANTONIS PANAYIOTIS INFORMATION SOCIETY STRATEGIES - ACTIONS LTD ISON SYCHOMETRICA QAS CONSULTING IGVP ENGINEERING CONSULTANTS LTD. UNIVERSITY OF THESSALY - RESEARCH COMMITTEE

SK-65 Project Period: 1.7.2005-30.6.2008 Final Conference: 30 May 2008 Modra-Bratislava

Community Iniciative EQUAL EQUAL European Social Fund

Rozvojové partnerstvo Centra pre výskum regiónov v rámci Iniciatívy Spoločenstva rieši projekt so zameraním na zvýšenie efektívnosti nástrojov, metód a postupov riešenia problémov v oblasti **diskriminácie** a **nerovnosti** na trhu práce prostredníctvom hľadania **inovatívnych** riešení ich pôsobenia.

Cieľom projektu je rodová senzibilizácia rôznych zainteresovaných aktérov, ktorých činnosť má dopad na situáciu na trhu práce (zamestnávatelia, odbory, štátna a verejná správa, školstvo) a podpora rodovo citlivého **vzdelávania**, **rodového auditu** a **výskumu** ako prostriedkov na dosiahnutie rodovej rovnosti na **trhu práce.**

Projekt je orientovaný na rozvoj a testovanie špecificky rodového prístupu k trhu práce a politike sociálnej inklúzie z hľadiska inovatívnych inštitútov regionálnej ponuky a dopytu (**informálne interkultúrne intergeneračné** vzdelávanie **v informačných** a **nových** technológiách a výskum **mzda-zamestnanosť**), na podporu sociálnej a hospodárskej kohézie spoločnosti založenej na **vedomostiach** v zmysle globálneho cieľa Európskej stratégie zamestnanosti (**zvyšovanie zamestnanosti a pokles nezamestnanosti**).

Cieľom projektu je vytvoriť merateľné **indikátory na báze mzdy** a ostatných relevantných veličín pre **monitorovanie** postupu **presadzovania** špecificky rodového prístupu pri vyrovnávaní **ponuky s dopytom** na trhu práce a **pilotné meranie** týchto **zmien** v rámci jednotlivých oblastí a ich **prognóz** (profesií, sektorov, podnikov, mimovládnych organizácií, regiónov, makroekonomického prostredia s odrazom v **Plánoch hospodárskeho a sociálneho rozvoja** mesta Modra a Liptovský Mikuláš) – posilnenie princípu **rovnosti príležitostí** na trhu práce znižovaním **rozdielov** medzi rodmi a podporovaním **pracovnej desegregácie** rešpektujúc dokumenty **EU a nadnárodných organizácií**.

Vďaka sebauvedomeniu a zručnostiam získavaných prostredníctvom ne/riadeného experimentu projektu v ý s k u m u nachádzajú pracovné miesta ženy 35+ na ne/saturovanom trhu práce. PC klub sa sponntánne mení na sociálno-poradenské centrum pre ženy.

Thanks to higher selfconsciousness/skills acquired via project women 35+ find jobs on un/saturated labor market.

PROGNÓZA VÝVOJA MAKROEKONOMICKEJ VÝKONNOSTI SLOVENSKEJ EKONOMIKY V ROKU 2008 (S VÝHĽADOM DO ROKU 2011)

Ján Haluška a kolektív

INFOSTAT, Dúbravská cesta 3, Bratislava

- ***fakty o ekonomickom raste SR v roku 2007***

  - **rast výkonnosti hospodárstva o 10.4% bol najrýchlejší v doterajšej histórii Slovenska**

  - **bol to výsledok rastu domáceho dopytu (o 5.9%) a vonkajšieho dopytu (o 16.0%)**

  - **z hľadiska vplyvu dopytových faktorov bola štruktúra rastu reálneho HDP v roku 2007 rovnaká ako v roku 2006**

    čistý vývoz prispel významnou mierou k rastu reálneho HDP v podmienkach vysokého rastu domáceho dopytu

Rast reálneho HDP a jeho zložiek (v %)

	1Q07	2Q07	3Q07	4Q07	2007
DED	7.0	5.3	6.7	5.6	6.1
DD	3.3	5.2	5.0	9.7	5.9
Celkový vývoz	22.7	18.1	8.5	16.0	16.0
Celkový dovoz	14.5	13.2	3.0	11.6	10.4
HDP	8.3	9.3	9.4	14.3	10.4

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné prepočty

Rozklad rastu domáceho efektívneho dopytu (v %) na príspevky jeho zložiek v rokoch 1998 - 2007

Rok	C	G	I	DED
1998	3.4	1.1	2.8	7.3
1999	0.1	-1.4	-4.8	-6.1
2000	1.2	0.9	-2.7	-0.6
2001	3.0	1.0	3.3	7.3
2002	3.0	0.8	0.0	3.8
2003	1.0	0.8	-0.7	1.1
2004	2.5	-0.4	1.2	3.3
2005	3.6	0.7	4.4	8.7
2006	3.1	1.8	2.3	7.2
2007	3.8	0.1	2.2	6.1

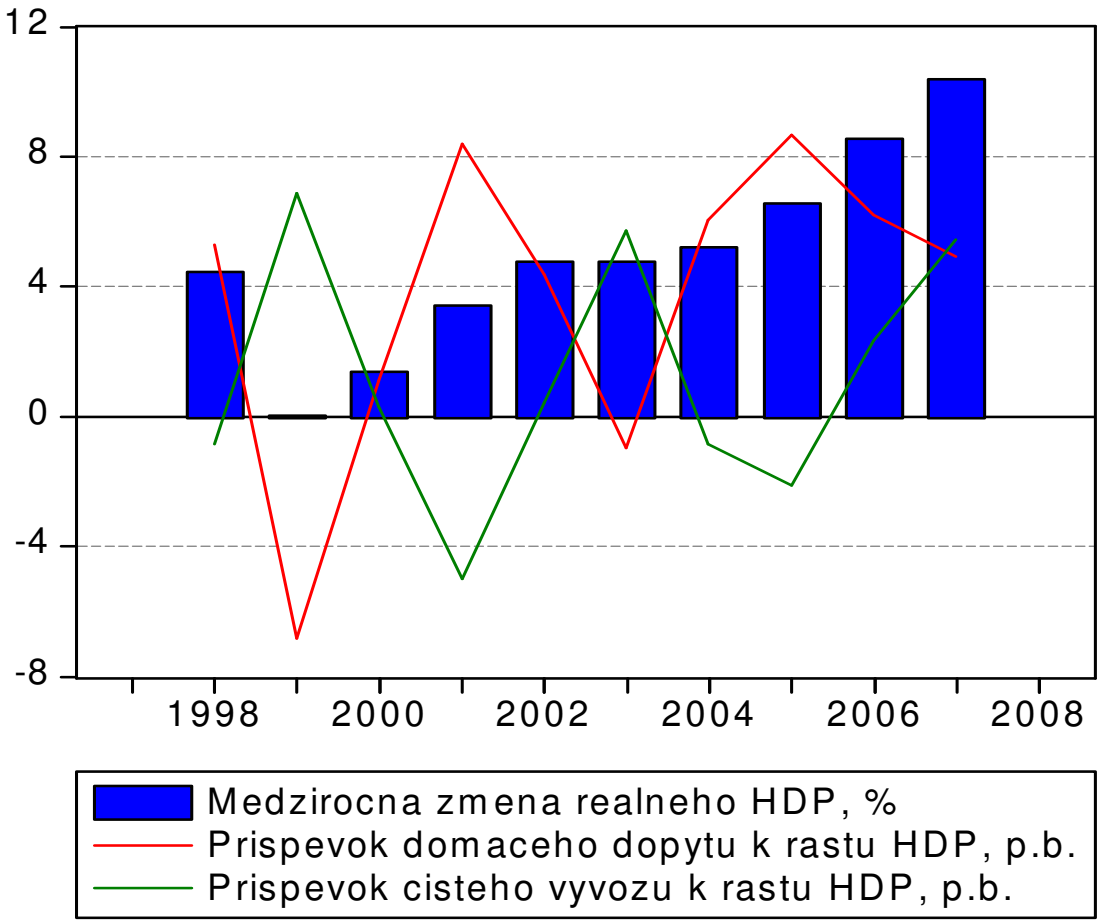
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné prepočty

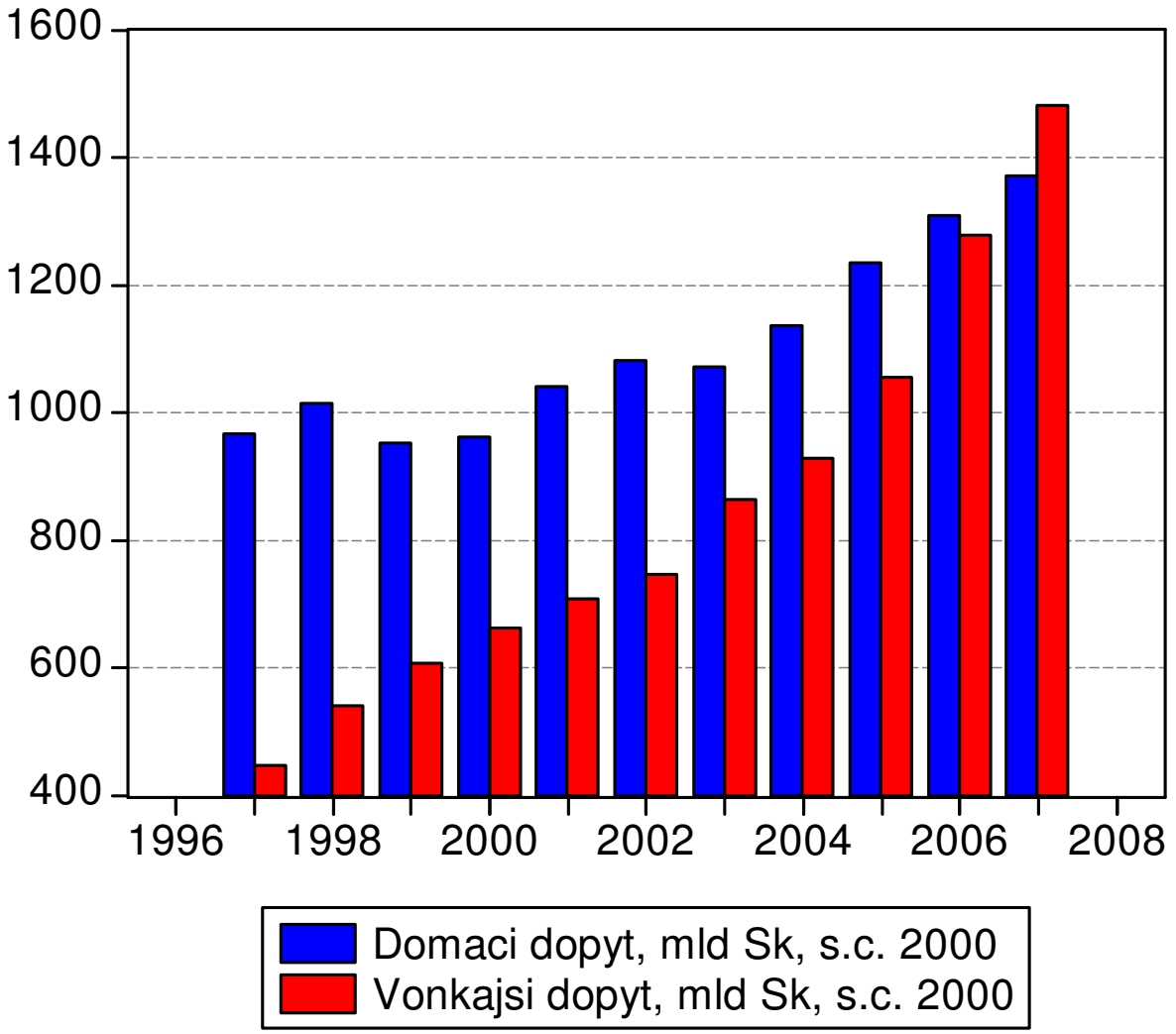
Rozklad rastu reálneho HDP (v %) na príspevky faktorov v rokoch 1998 - 2007

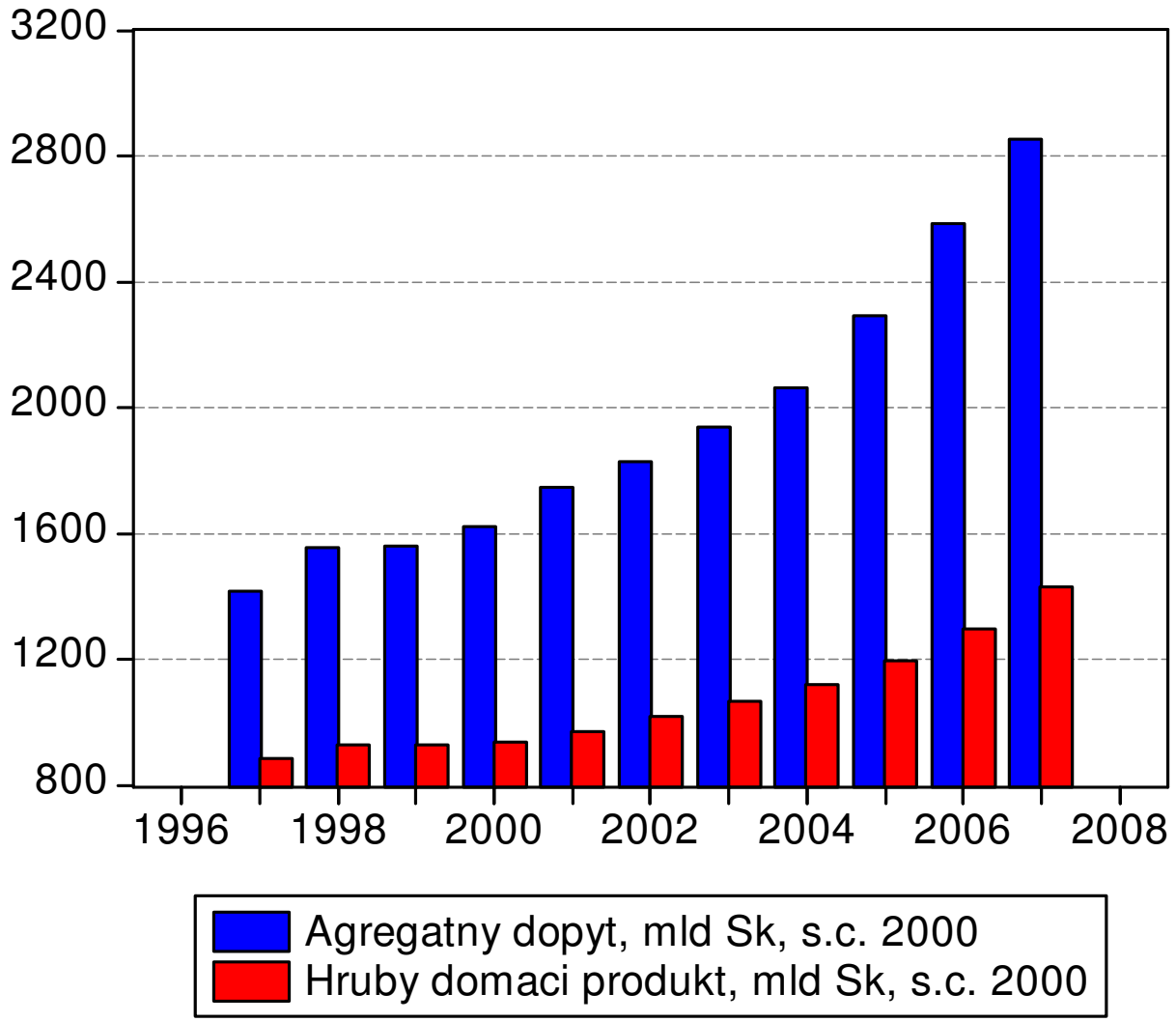
Rok	Domáci dopyt	Čistý vývoz	HDP
1998	5.3	-0.9	4.4
1999	-6.8	6.8	0.0
2000	1.1	0.3	1.4
2001	8.4	-5.0	3.4
2002	4.4	0.4	4.8
2003	-1.0	5.8	4.8
2004	6.0	-0.8	5.2
2005	8.7	-2.1	6.6
2006	6.2	2.3	8.5
2007	5.0	5.4	10.4

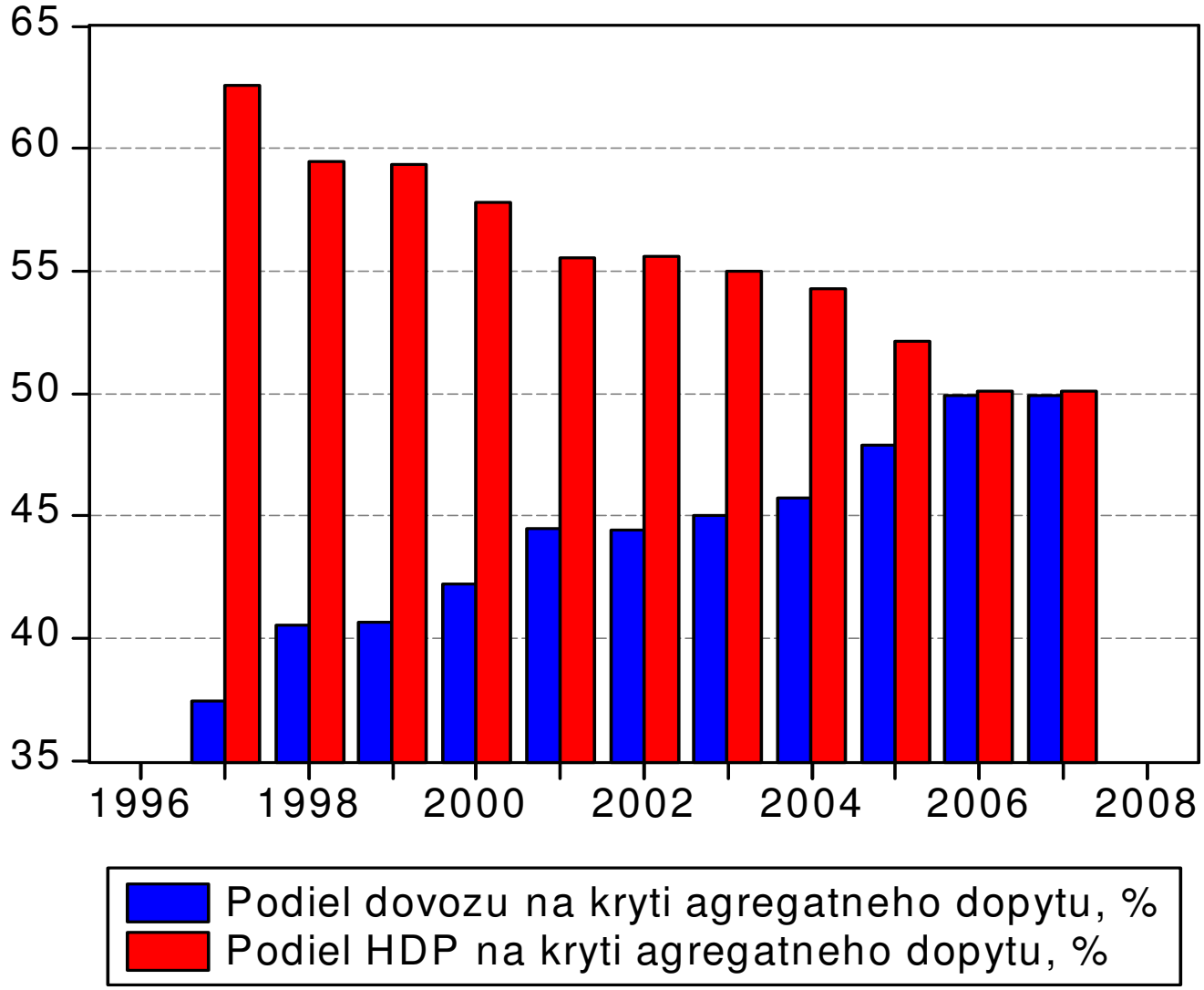
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné prepočty

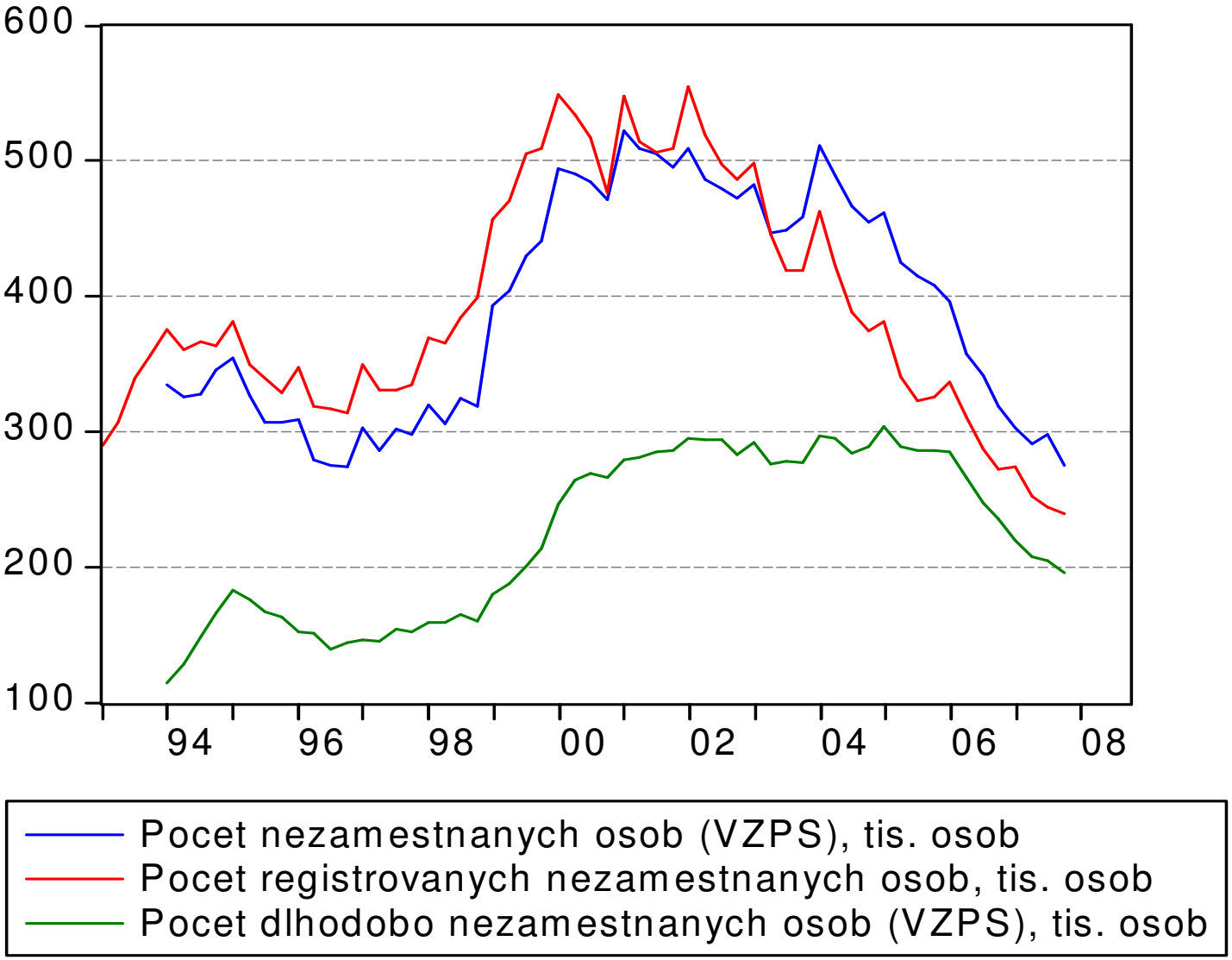
Rozklad rastu reálneho HDP (v %) na príspevky faktorov v rokoch 1998 - 2007

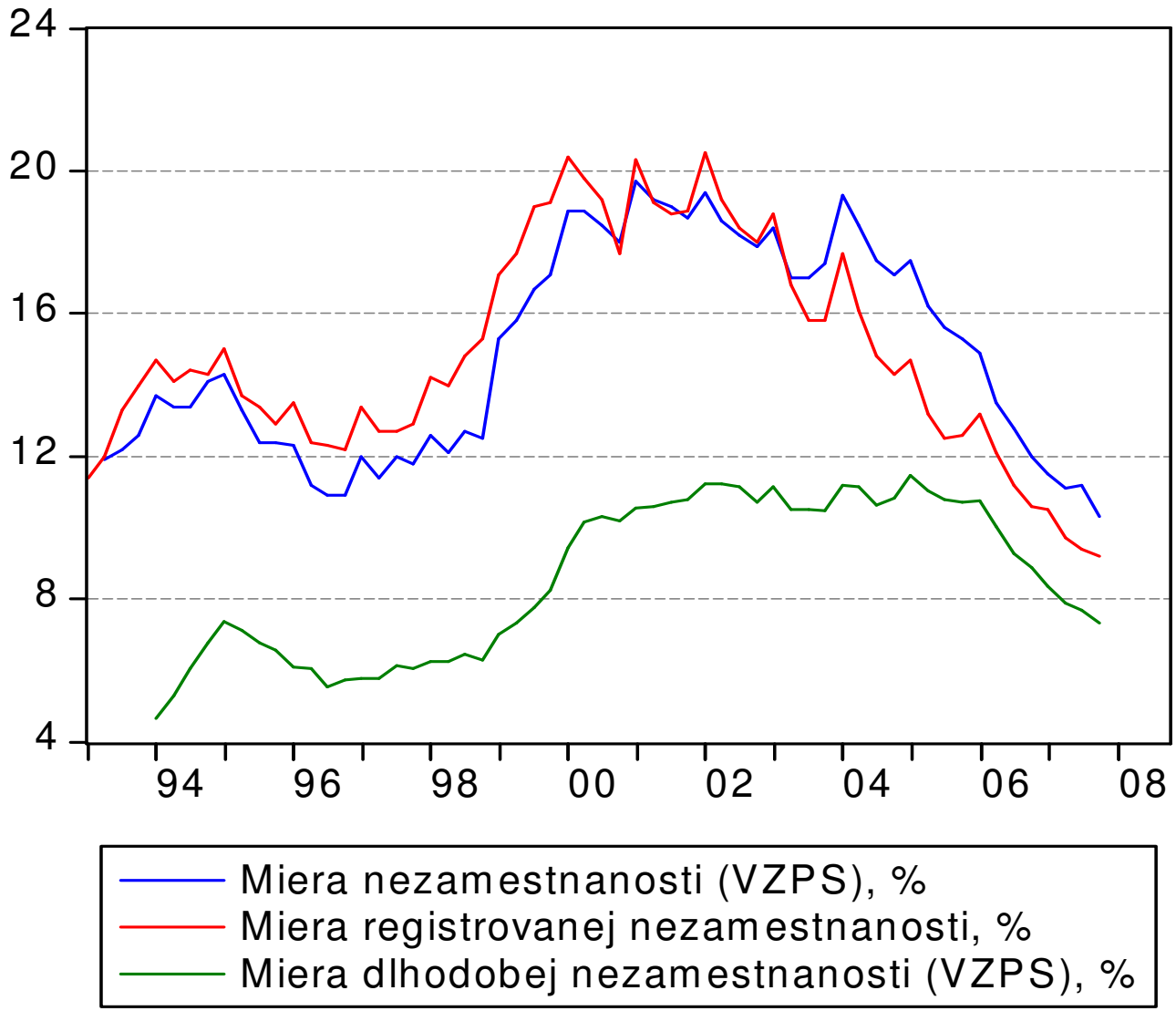

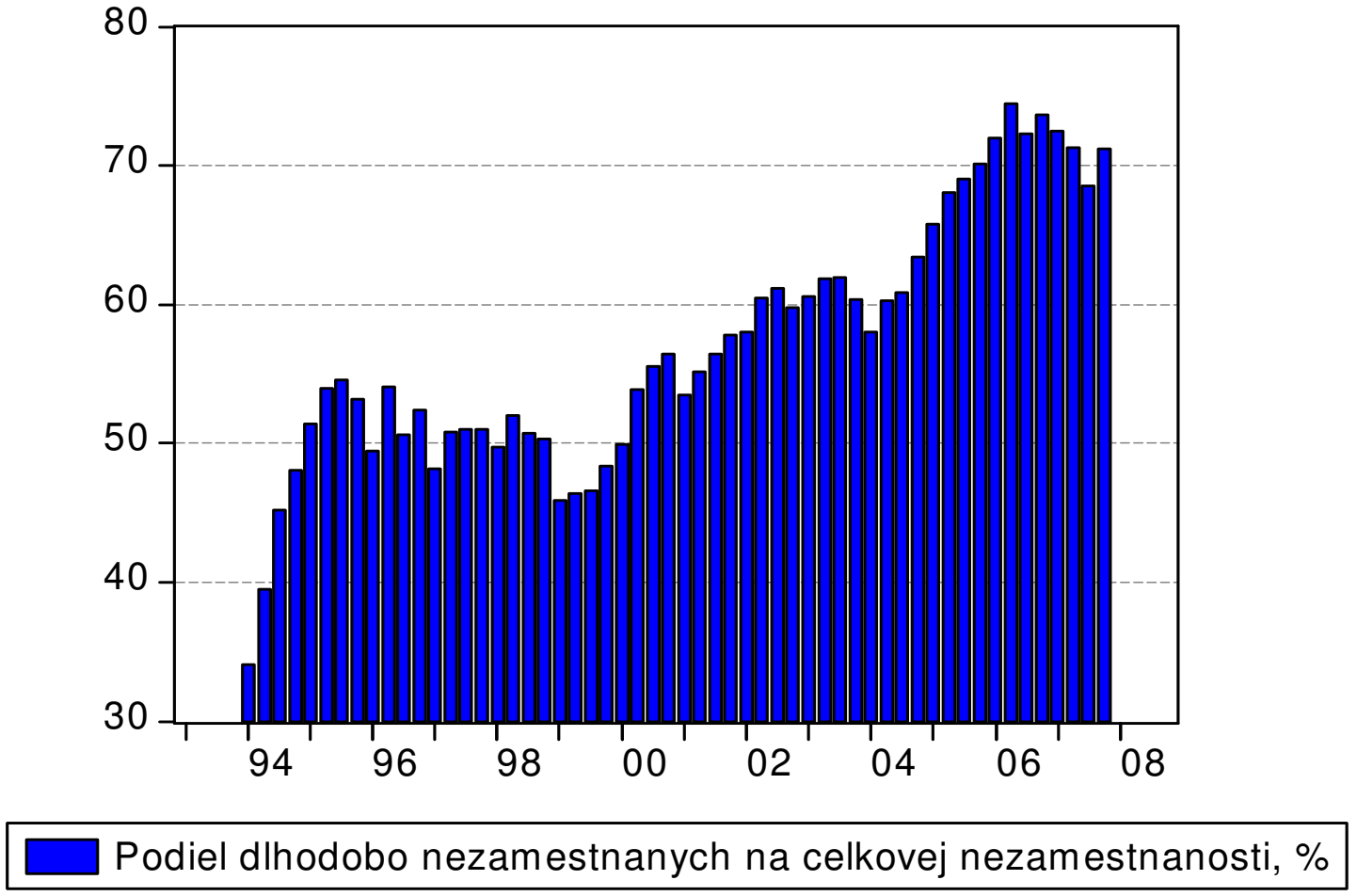

1600
1400
1200
1000
800
600
400
1996
1998
2000
2002
2004
2006
2008
Domaci dopyt, mld Sk, s.c. 2000
Vonkajsi dopyt, mld Sk, s.c. 2000

3200
2800
2400
2000
1600
1200
800
1996
1998
2000
2002
2004
2006
2008
Agregatny dopyt, mld Sk, s.c. 2000
Hruby domaci produkt, mld Sk, s.c. 2000

65
60
55
50
45
40
35
1996
1998
2000
2002
2004
2006
2008
Podiel dovozu na kryti agregatneho dopytu, %
Podiel HDP na kryti agregatneho dopytu, %

600
500
400
300
200
100
94
96
98
00
02
04
06
08
Pocet nezamestnanych osob (VZPS), tis. osob
Pocet registrovanych nezamestnanych osob, tis. osob
Pocet dlhodobo nezamestnanych osob (VZPS), tis. osob

24
20
16
12
8
4
94
96
98
00
02
04
06
08
Miera nezamestnanosti (VZPS), %
Miera registrovanej nezamestnanosti, %
Miera dlhodobej nezamestnanosti (VZPS), %

80
70
60
50
40
30
94
96
98
00
02
04
06
08
Podiel dlhodobo nezamestnanych na celkovej nezamestnanosti, %

- ***fakty o ekonomickom vývoji SR v januári a februári 2008***

  - **priemyselná produkcia +10.9% (v roku 2007 o 13.0%)**
  - **stavebná produkcia +13.7% (o 8.2%)**
  - **maloobchodný obrat +16.1% (o 5.5%)**
  - **vývoz tovarov v b. c. +19.8% (o 15.2%)**
  - **dovoz tovarov v b. c. +16.0% (o 10.2%)**
  - **obchodná bilancia +15.5 mld Sk (v roku 2007 deficit -21.4 mld Sk)**
  - **zamestnanosť v 9 odvetviach +2.1% (o 4.1%)**
  - **nominálna mzda v 9 odvetviach +8.5% (o 6.8%)**

- **počet evidovaných nezamestnaných bol vo februári 2008 medziročne nižší o 36 500 osôb a predstavoval 237 tisíc osôb**

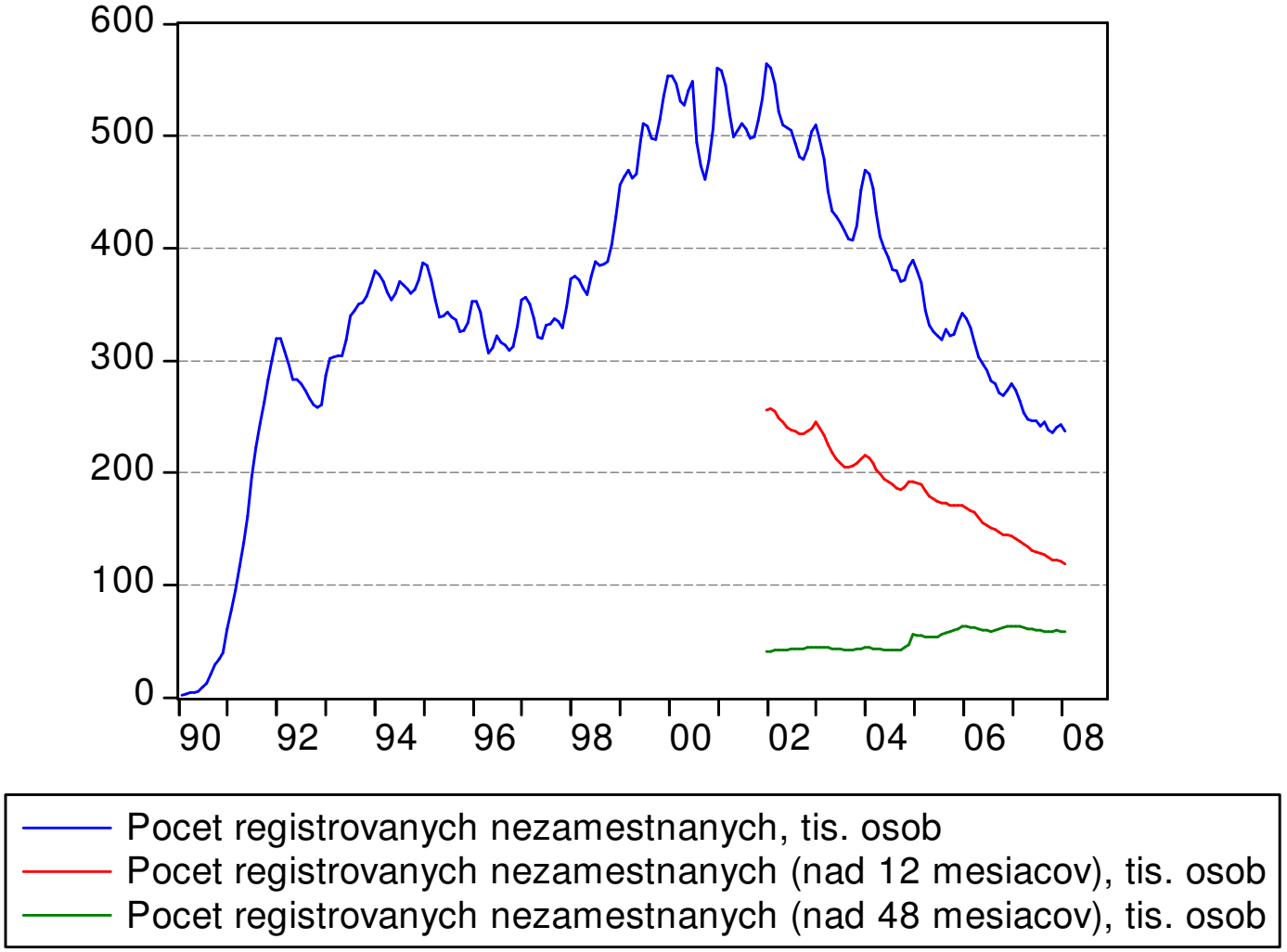
- **počet dlhodobo nezamestnaných (viac ako 12 mesiacov) bol vo februári 2008 medziročne nižší o 22 500 osôb a predstavoval cca 119 tisíc osôb, teda 50% zo všetkých evidovaných nezamestnaných**

- **počet dlhodobo nezamestnaných (viac ako 48 mesiacov) bol vo februári 2008 medziročne nižší cca o 4 650 osôb a predstavoval cca 58 500 osôb, teda 25% zo všetkých evidovaných nezamestnaných**

- ***fakty o ekonomickom vývoji SR v 1. štvrťroku 2008***

  - **priemerná inflácia za január až marec 4.0% (v roku 2007 o 2.8%)**

  - **ceny potravín za január až marec stúpli medziročne v priemere o 8.2% (v roku 2007 o 4.0%)**

600
500
400
300
200
100
0
90
92
94
96
98
00
02
04
06
08
Pocet registrovanych nezamestnanych, tis. osob
Pocet registrovanych nezamestnanych (nad 12 mesiacov), tis. osob
Pocet registrovanych nezamestnanych (nad 48 mesiacov), tis. osob

Inštitút finančnej politiky
Ministerstvo financií SR
www.finance.gov.sk/ifp

Prognóza vývoja ekonomiky SR pre roky 2008 – 2011

konferencia

POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA

Ján Šilan

Bratislava 15. 4. 2008

Obsah prezentácie

- Hlavné črty aktuálnej prognózy
- Výkon ekonomiky SR – domáci a zahraničný dopyt
- Trh práce
- Výzvy pre prognostikov a tvorcov politík

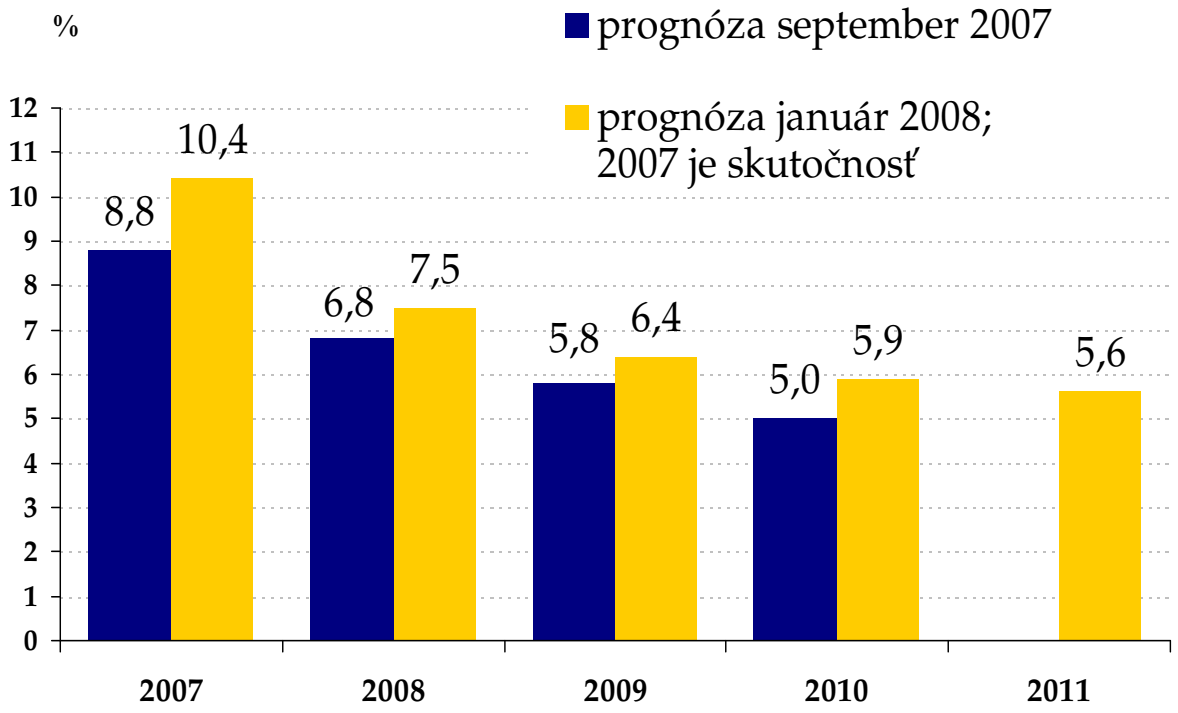
Hlavné črty aktuálnej prognózy

január 2008

- **vysoký rast HDP – ťahaný domácim aj zahraničným dopytom**
- **pozitívny vývoj na trhu práce**
- **zhoršenie CPI (2008 3,3%; 2009 3,1%; 2010 2,9%) – vplyv cien ropy a potravín**
- **horšie vyhliadky na PPI (cena elektrickej energie pre výrobcov), vplyv na deflátory investícií a celkového HDP**
- **Postupná redukcia deficitu BÚ PB**

Hrubý domáci produkt

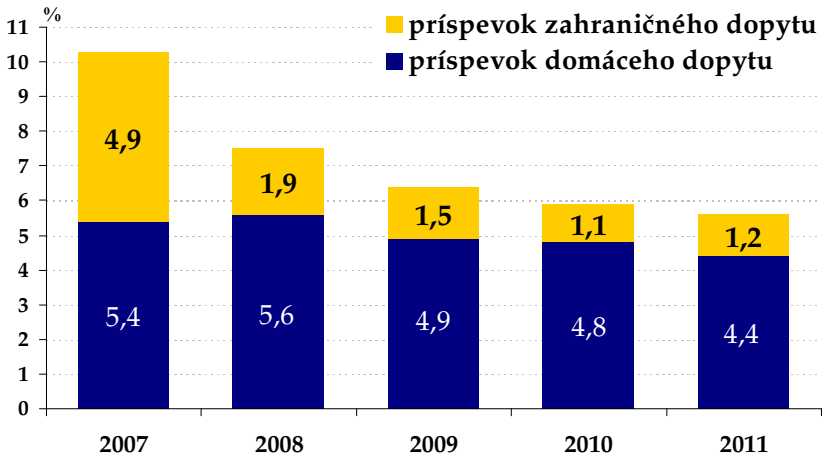
reálny rast

- **kulminácia rastu v roku 2007 v dôsledku prorastových impulzov, prílivu investícií a procesu konvergencie**
- **rast v roku 2006-2007 je výrazne podporený rastom automobilovej produkcie, do roku 2010 sa očakáva nábeh na plnú výrobu**
- **pozitívne sa vyvíjajú aj ostatné priemyselné odvetvia, predovšetkým elektrotechnický priemysel**
- **po roku 2007 predpokladáme pokles rastu smerom k trendovej úrovni**

Hrubý domáci produkt

štruktúra dopytu

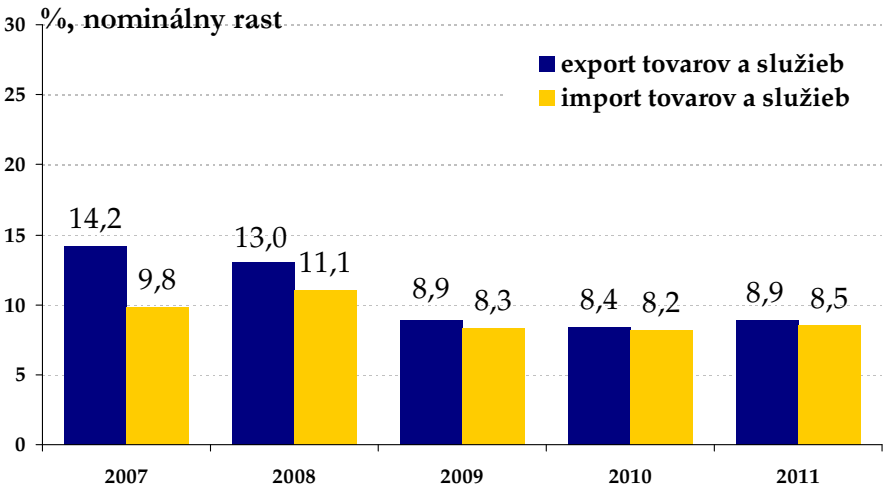

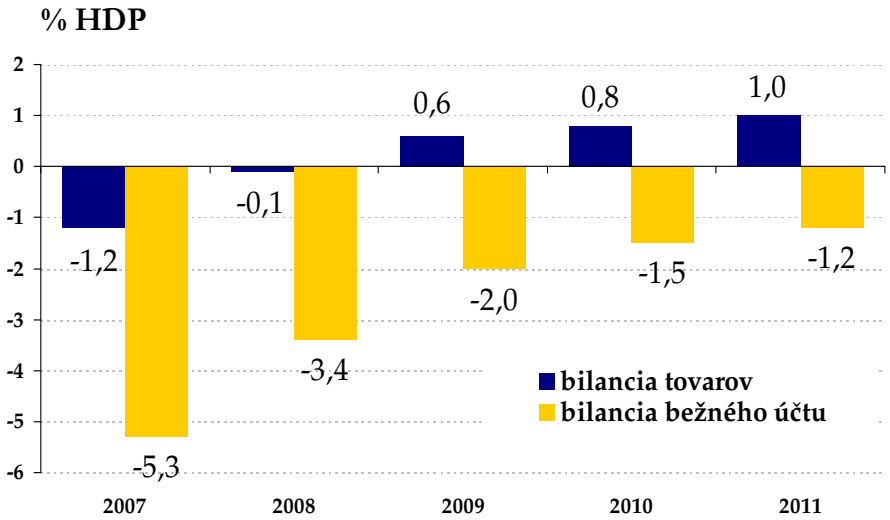
Reálny rast zložiek HDP	2007	2008	2009	2010	2011
Rast HDP	**10,4%**	**7,5 %**	**6,4 %**	**5,9 %**	**5,6 %**
Spotreba domácností	7,1%	6,0%	5,2%	5,0%	4,9%
Spotreba verejnej správy	0,7%	3,1%	2,7%	2,7%	2,6%
Investície	7,9%	6,7%	6,6%	6,2%	6,0%
Export	16,0%	13,1%	8,4%	7,1%	6,8%
Import	10,4%	11,7%	7,4%	6,6%	6,1%

Zdroj: MF SR

- **hospodársky rast bude v danom období ťahaný ako domácim tak aj zahraničným dopytom**
- **vplyv čistého zahraničného obchodu bude v celom období pozitívny, najmä však v roku 2007**

Zahraničný obchod

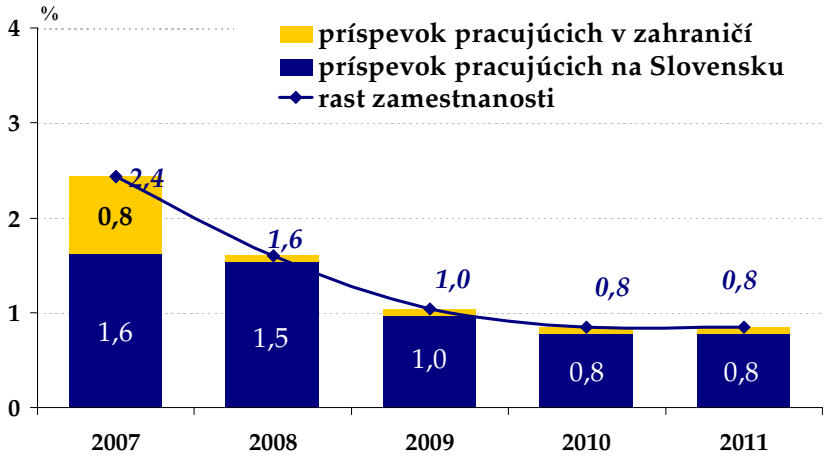

- export bude pozitívne vplývať na vývoj ekonomiky, jeho tempo rastu sa však bude po doznení rýchleho rastu exportov vďaka štartu výroby v automobilkách znižovať
- vďaka rastu exportu, ktorý prevýši rast importov, bude deficit bežného účtu klesať z približne 5,3% HDP v roku 2007 na 1,2% v roku 2011
- bilancia tovarov sa vylepší z približne -1,2% HDP v roku 2007 na 1% HDP v roku 2011

Zamestnanosť

rast zamestnanosti a nové pracovné miesta

Zamestnanosť podľa výberového zisťovania pracovných síl (tis. osôb)

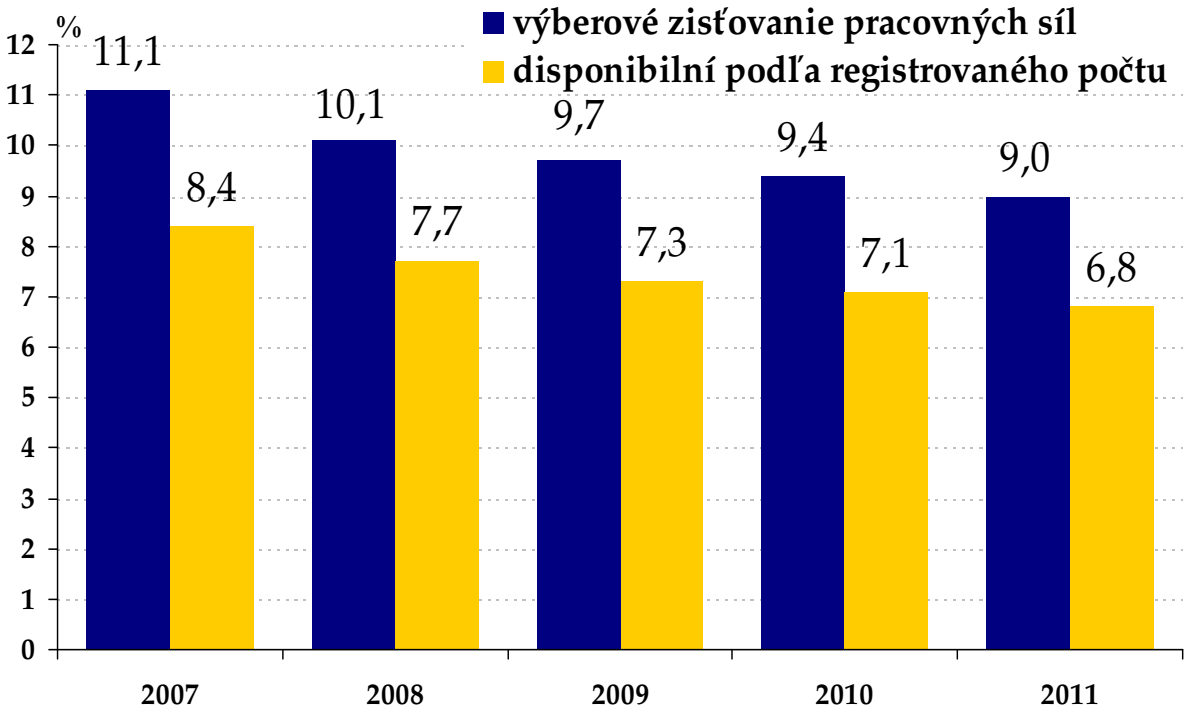
	2007	2008	2009	2010	2011
Národné hospodárstvo	2357,3	2395,0	2419,9	2440,4	2461,0
Pracujúci na Slovensku	2180,6	2216,8	2240,2	2259,1	2278,3
Pracujúci v zahraničí	176,7	178,2	179,7	181,2	182,8
Nové pracovné miesta	37,3	36,2	22,4	18,9	19,1

Zdroj: MF SR

- **po rýchlom raste v roku 2007 predpokladáme, že sa postupne rast zamestnanosti bude približovať rovnovážnej úrovni**
- **odhadujeme, že v období rokov 2008-2011 ekonomika vytvorí v priemere okolo 25 tisíc nových pracovných príležitostí ročne**

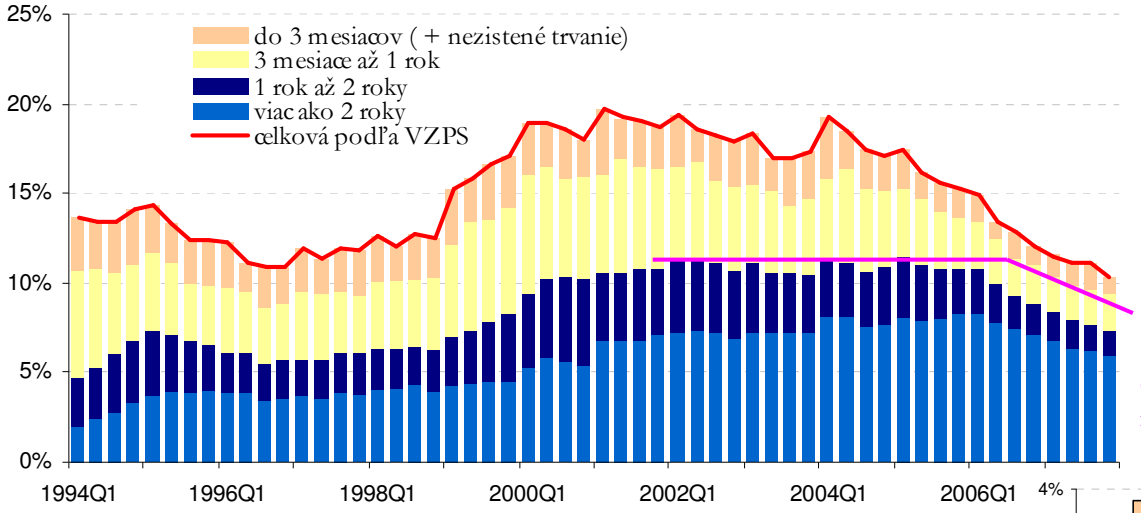
Nezamestnanosť

miera nezamestnanosti

- **vďaka rastu nových pracovných miest bude trvale klesať miera nezamestnanosti**
- **pozitívny vplyv na sociálnu situáciu**
- **nemožno vylúčiť mzdové tlaky na trhu práce**

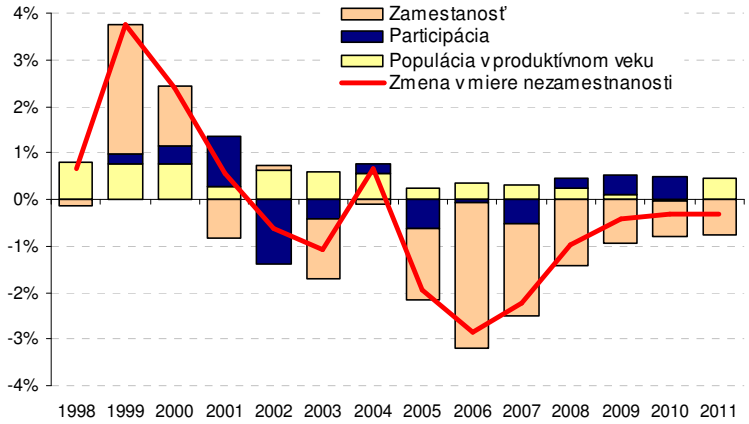
Miera nezamestnanosti – štruktúra -VZPS

- **miera participácie sa bude v rokoch 2008-2011 postupne zvyšovať zo 68,7% na 69,3%**
- **rast počtu EAO bude naďalej pôsobiť negatívne na mieru nezamestnanosti**

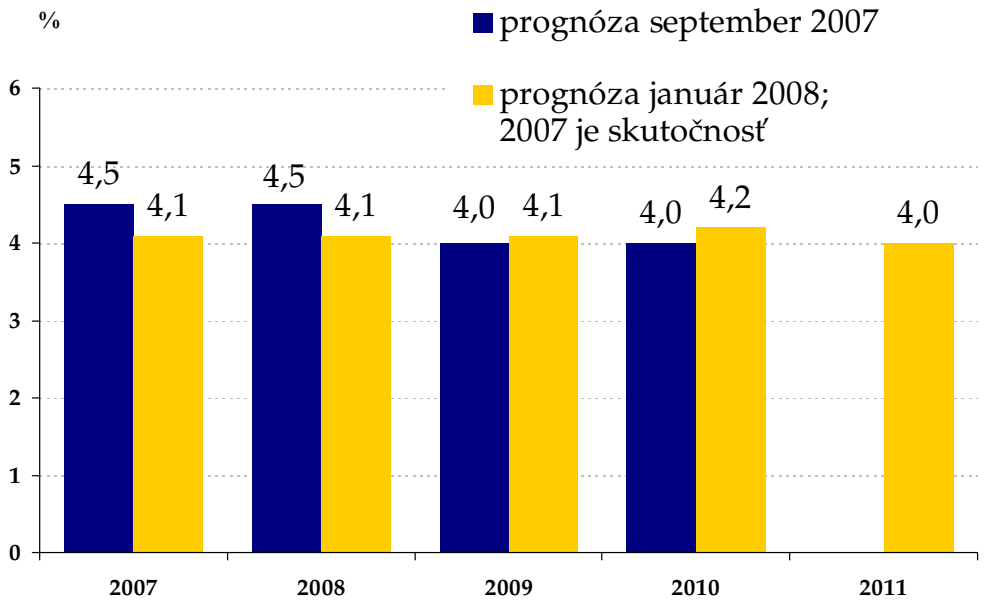
dlhodobá nezamestnanosť

- **miera dlhodobej nezamestnanosti v priebehu minulých rokov sústavne klesala**

Mzda za národné hospodárstvo

reálny rast

- **rast reálnych miezd pod rastom produktivity práce; cenový vývoj neohrozený**

Do diskusie

- TRH PRÁCE – výzvy pre tvorcov politík
  - pretrvávajúca vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti
  - v poslednom období sa prejavujúci nedostatok pracovných síl v určitých odvetviach
  - odporúčania - aktívna pol. trhu práce, vzdelávanie, rekvalifikácia, nadstavba, flexibilita trhu a nezamestnaných, FLEXICURITY, služby, bytová výstavba, kvalita voľného času, životná úroveň

Vďaka za pozornosť

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

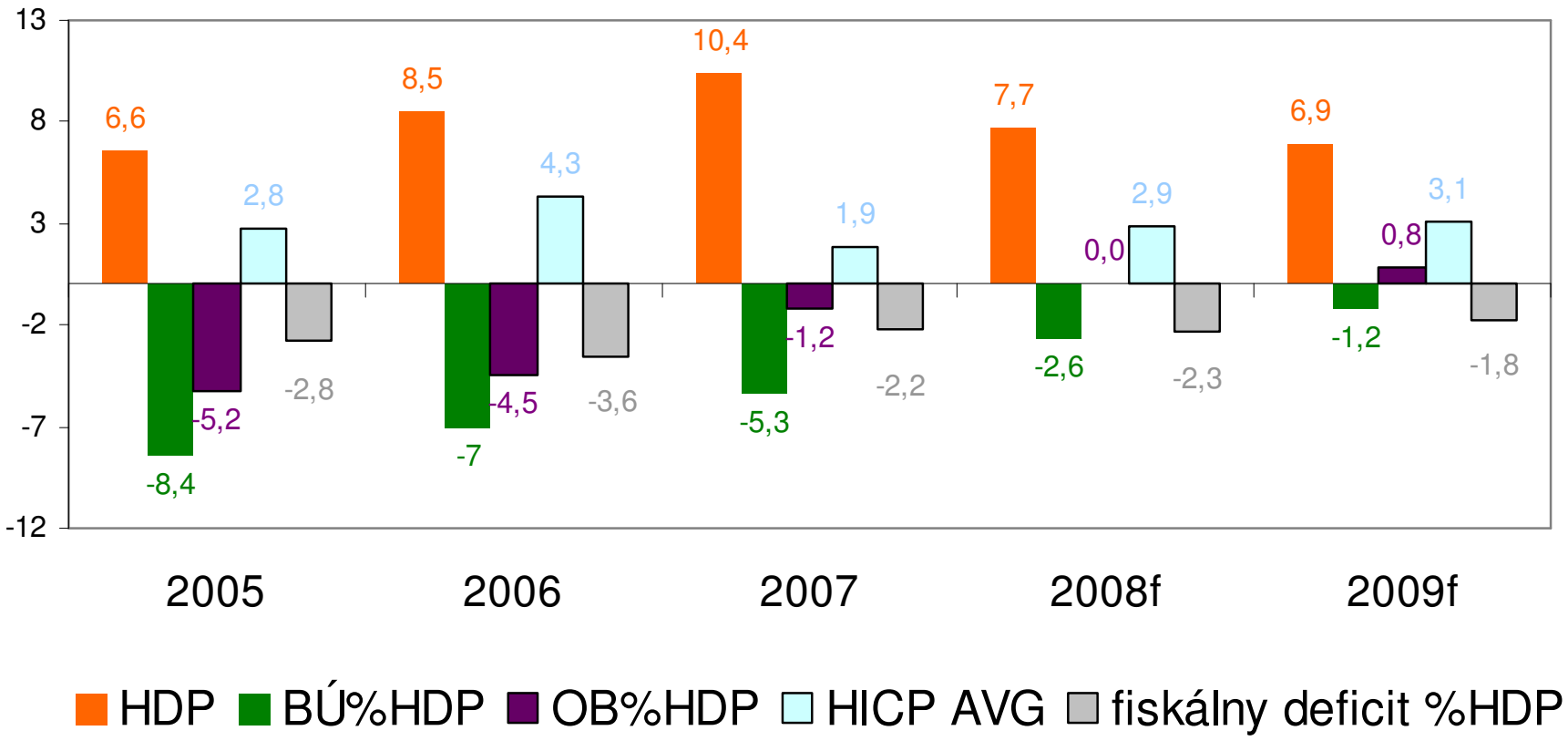
Aktuálny a očakávaný makroekonomický vývoj

Renáta Konečná

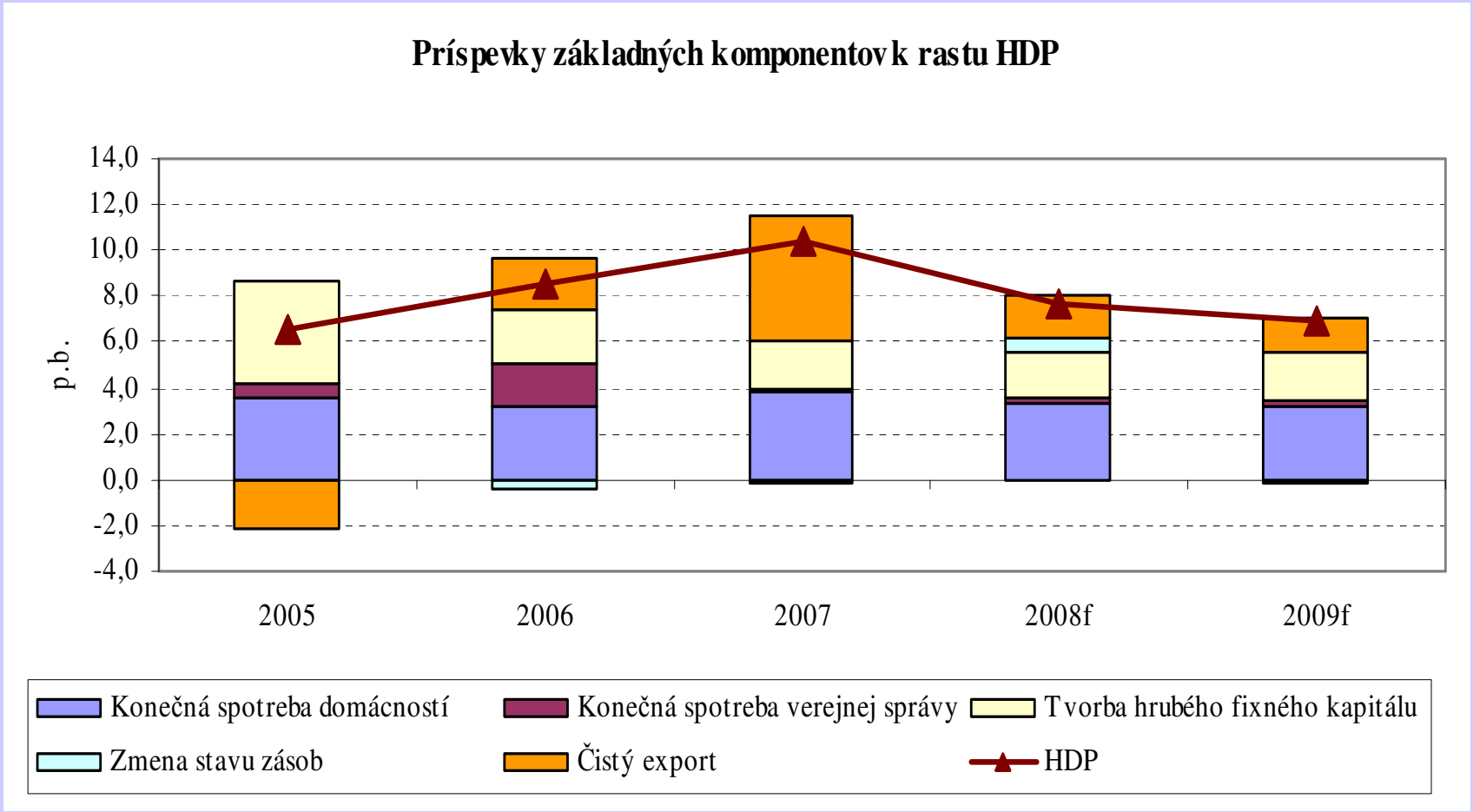
Odbor menovej politiky

Bratislava, Apríl 2008

Makroekonomický vývoj

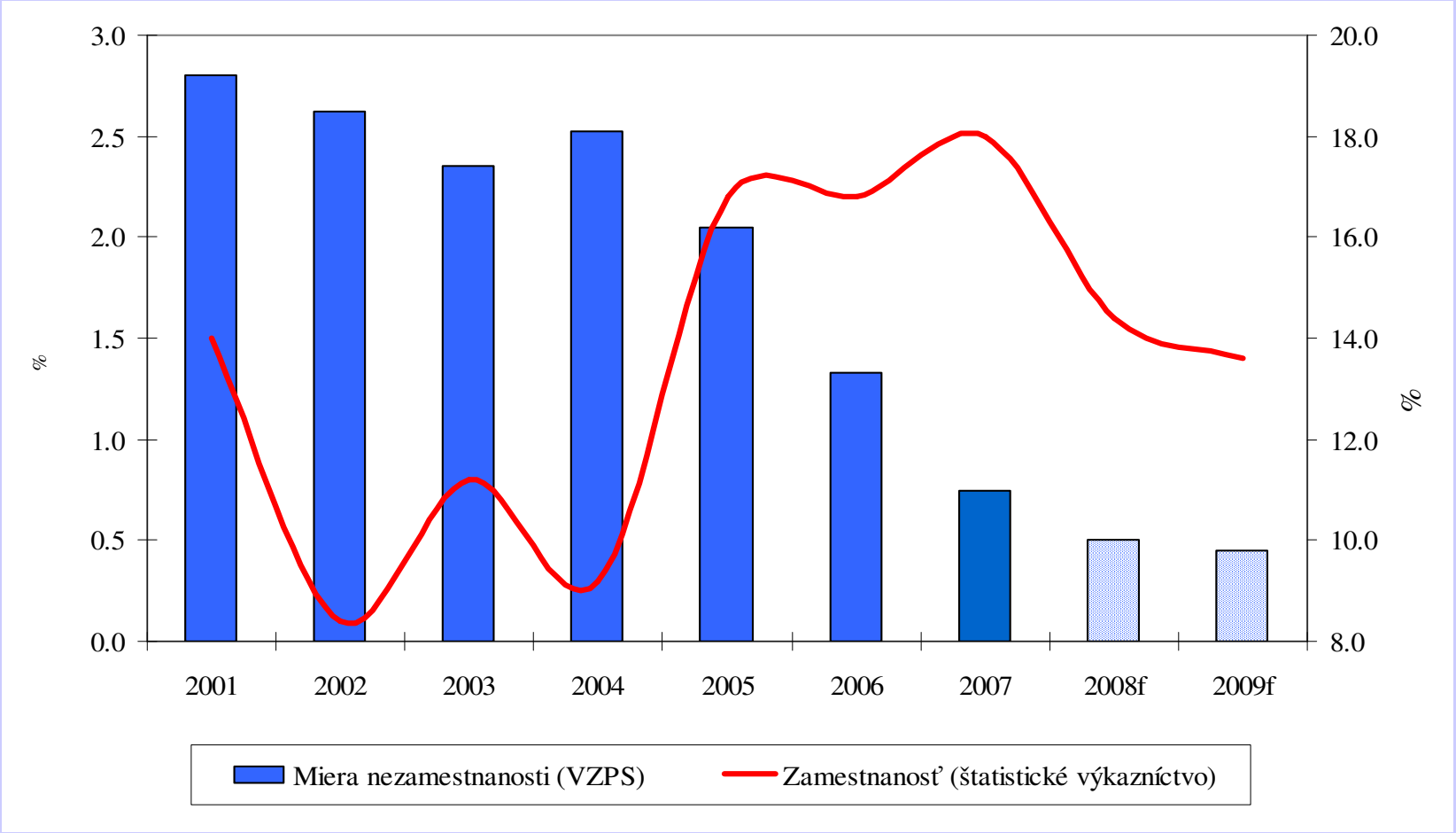

Vývoj HDP

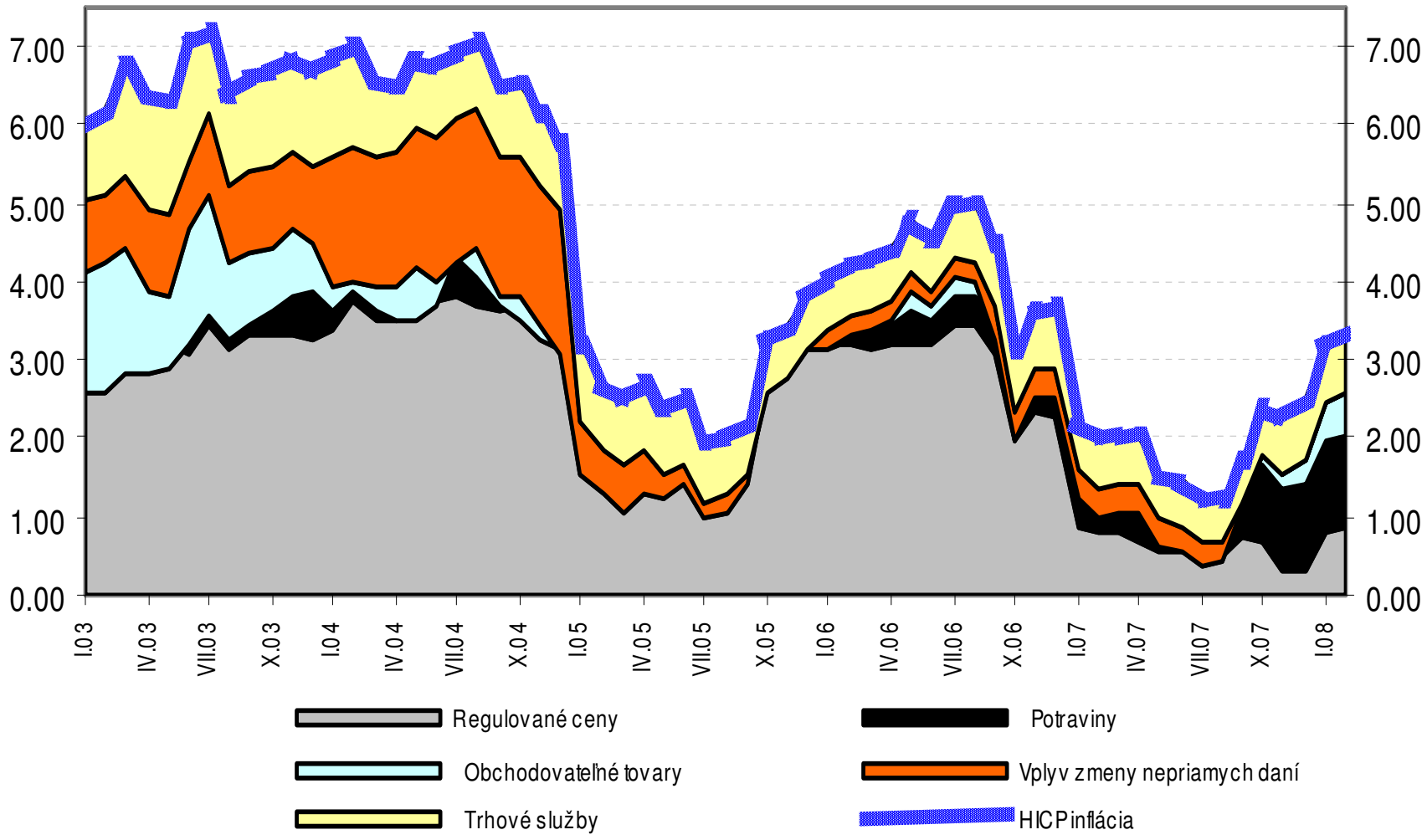

Príspevky základných komponentov k rastu HDP
14,0
12,0
10,0
8,0
6,0
4,0
2,0
0,0
-2,0
-4,0
p.b.
2005
2006
2007
2008f
2009f
Konečná spotreba domácností
Konečná spotreba verejnej správy
Tvorba hrubého fixného kapitálu
Zmena stavu zásob
Čistý export
HDP

Pozitívny vývoj na trhu práce

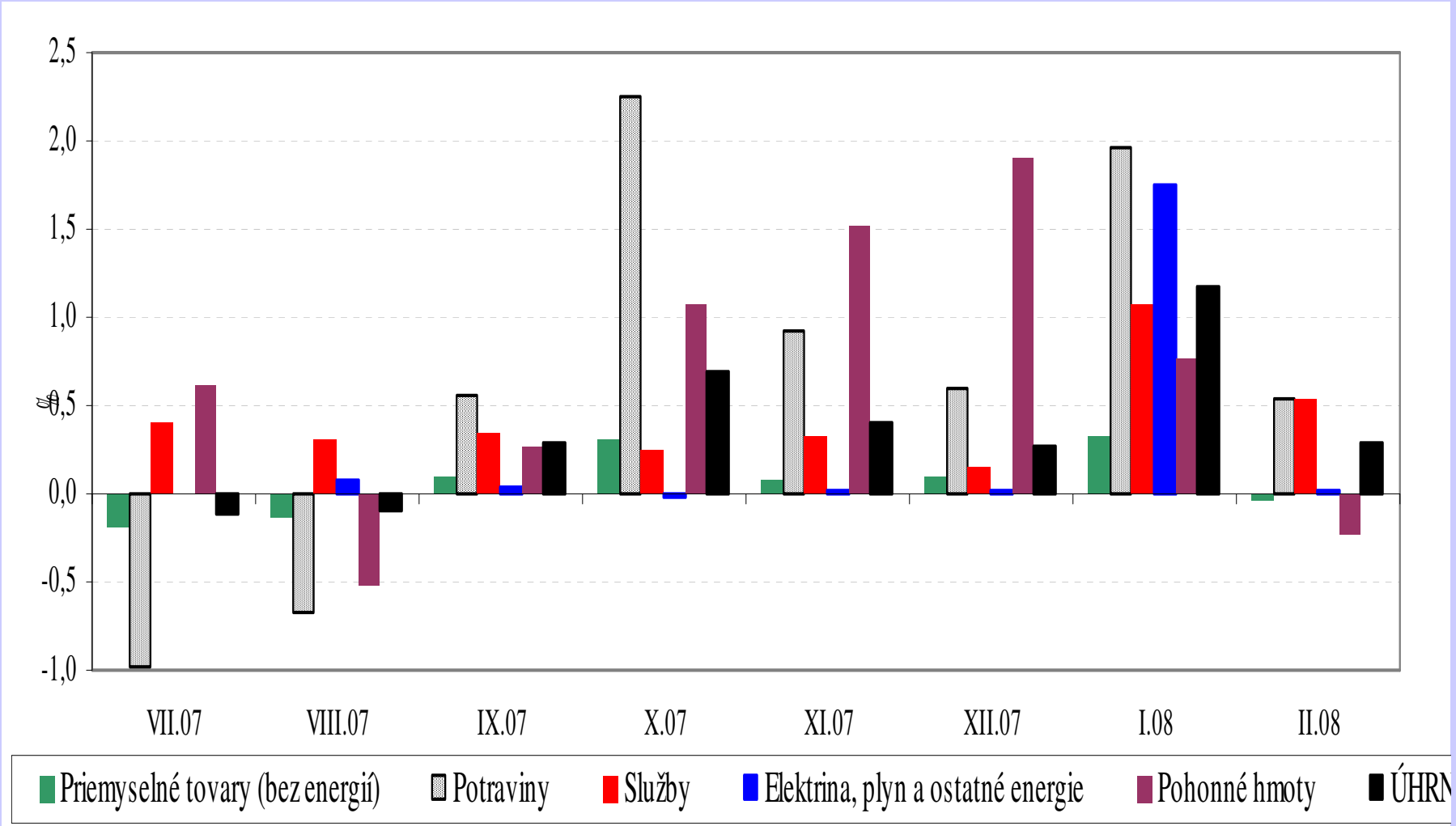
v budúcnosti by však mohol byť ovplyvnený množstvom pracujúcich osôb v zahraničí

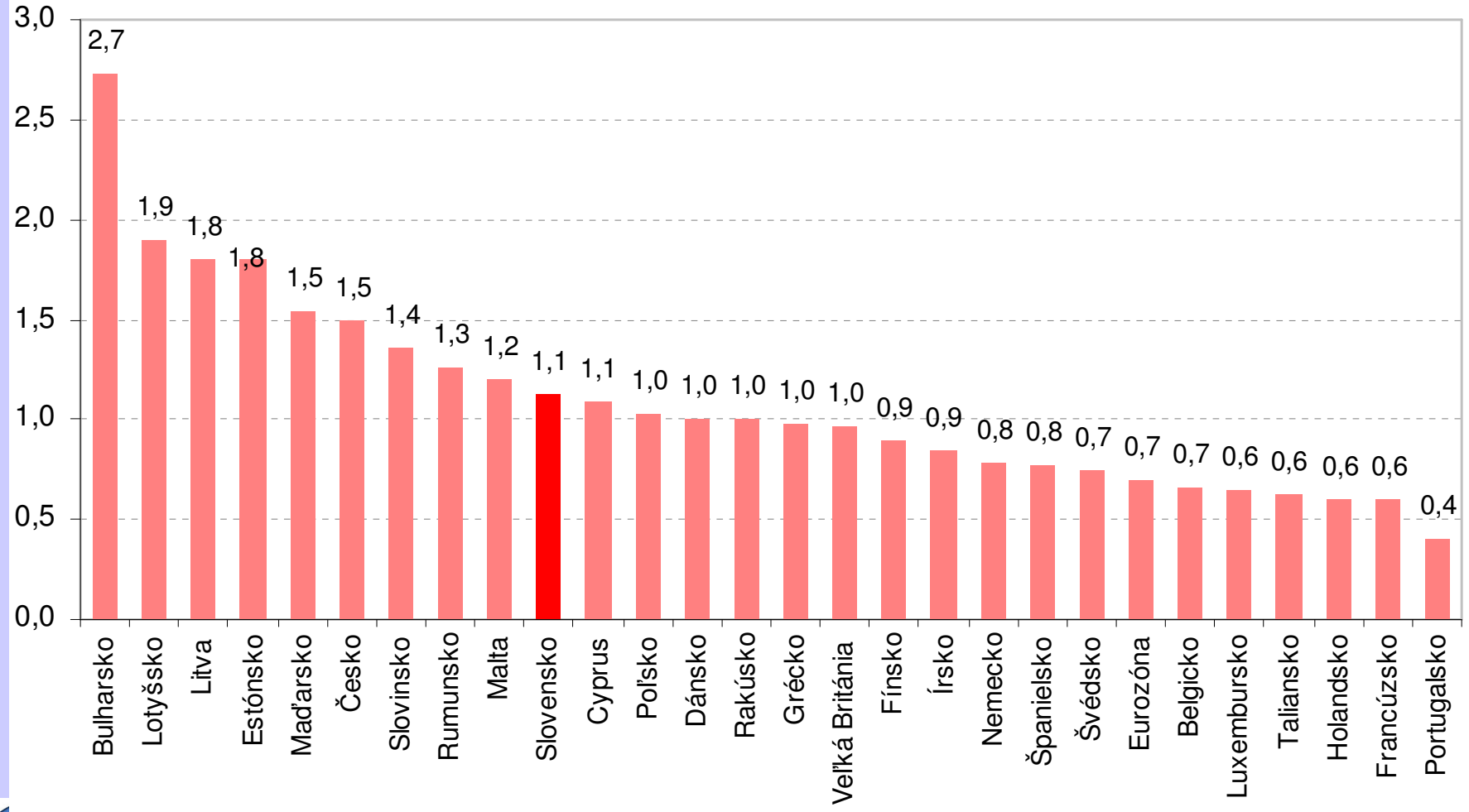
Vývoj HICP inflácie

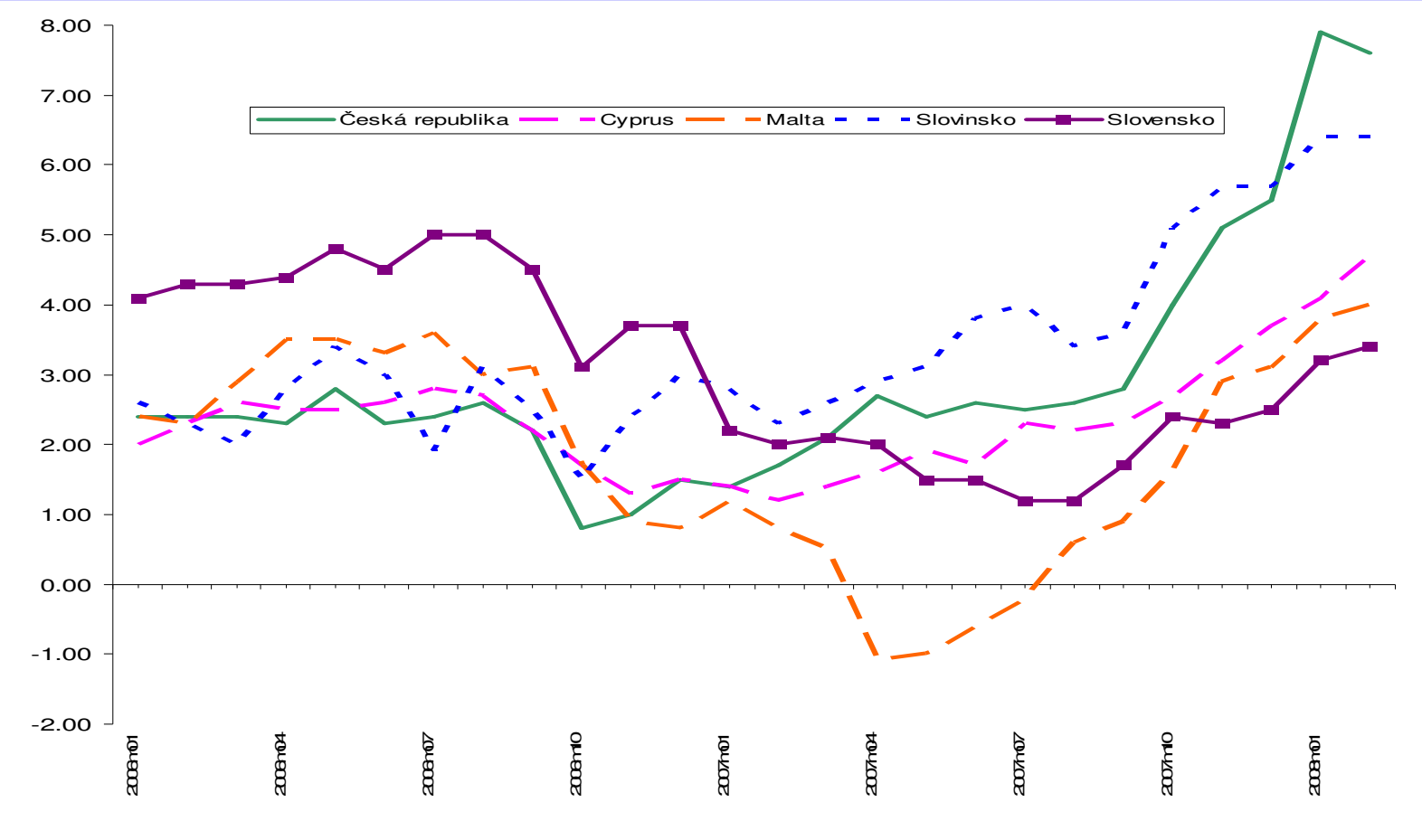
Vývoj HICP po položkách m-o-m

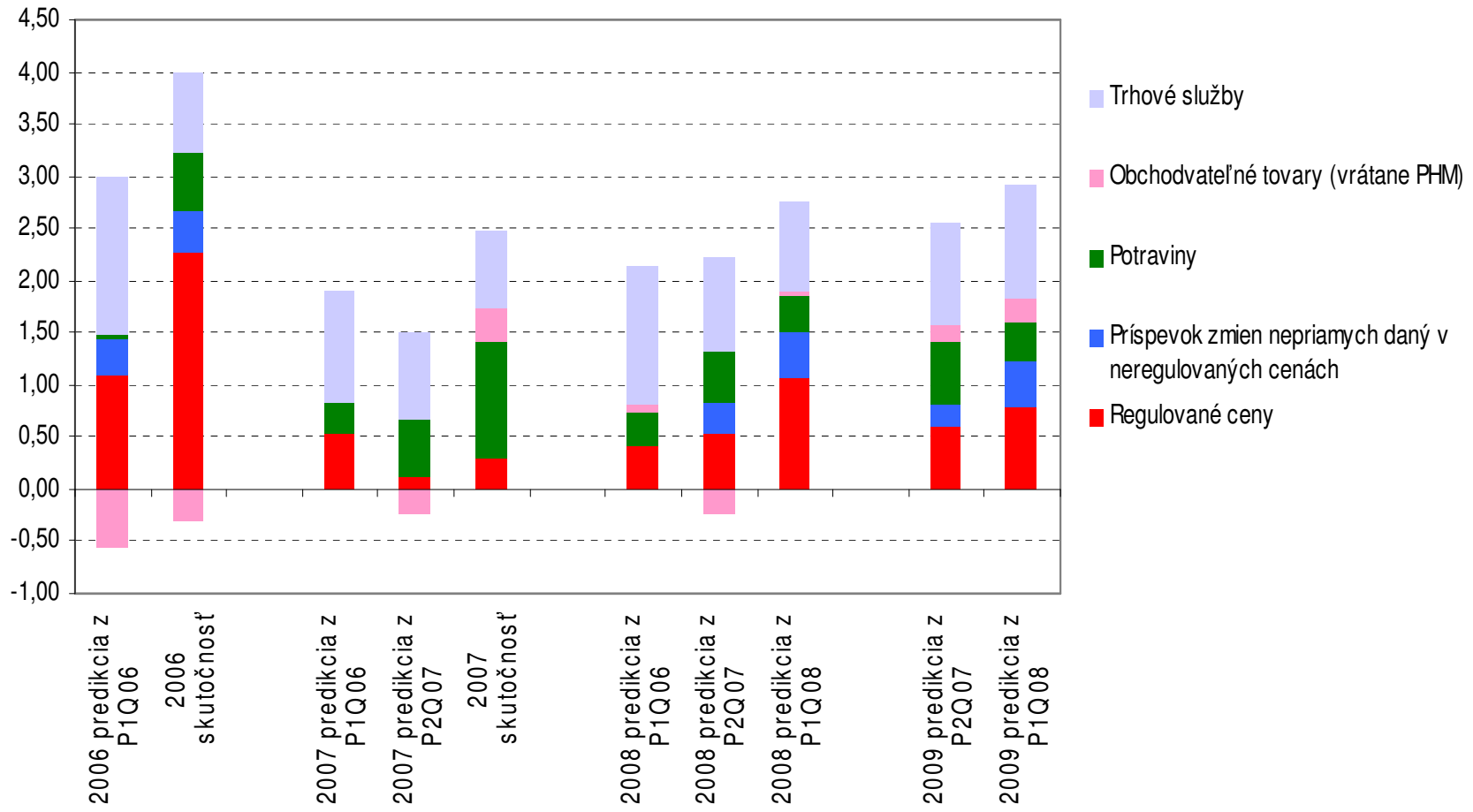
Porovnanie vývoja cien potravín v krajinách EÚ

Vývoj inflácie v CZ, SI, MA,CY, SK

Inflácia je nákladovo tlačená

Vývoj výmenného kurzu

Plnenie Maastrichtských kritérií

Criterion	Feb. 2008	Ref. value	Spring 2008	Ref. value in 2008
Inflation (average, %)	2.1	3.1	2.2	3.1 (est.)
Interest rates (%)	4.5	6.5	4.5	6.5 (est.)
Public debt (% GDP)	30.4	60.0	30.6	60.0
Public deficit (% GDP)	2.16	3.0	2.16	3.0
ER stability	ERM II since November 05		SKK participates in ERM II for more than 2 years	

Ďakujem za pozornosť

Prognóza vývoja ekonomiky SR na roky 2007 – 2015

PÁLENÍK, V. – KVETAN, V. – RADVANSKÝ, M.

Ekonomický ústav SAV

1. Použitá metóda prognózovania

- model Ekonomického ústavu SAV *SR B_IER_ECM_07q4* ;
- makroekonometrický model
- na štvrťročné dáta 1q 1995 – 4q 2007 tj 52 pozorovaní
- prognóza je strednodobá do roku 2015
- zdrojmi údajov: Štatistický úrad SR, Národná banka Slovenska a Ministerstvo financií SR.

Model má makroekonomické základy, je dopytovo orientovaný, rozdelený na 5 blokov:

- blok trhu práce
- blok štátneho rozpočtu
- blok cien
- blok zahraničného obchodu
- blok HDP.

- model obsahuje 47 rovníc,
- z toho je 29 stochastických a 18 identít
- použitých 47 endogénnych a 18 exogénnych premenných
- Stochastické rovnice sú tvaru ECM

(error-correction).

2. Predpoklady prognózy

Predpoklady modelu:

- stabilnom vývoji vonkajšieho aj vnútorného prostredia
- prijatie eura v plánovanom termíne k 1. 1. 2009 v parite 31,7 Sk/Eur
- nebude v roku 2008 dobiehanie meškajúceho čerpania prostriedkov z NSRR
- spomalenie prílevu PZI na mierne nižších úrovniach.

Predpoklady vývoja vonkajšieho prostredia:

- dlhodobo stabilný rast HDP EÚ15 na úrovni 2,2 % ročne
- zahraničný rast cien na úrovniach okolo 1,8 %
- stabilný vývoj s rastom cien ropy 4 % ročne.

Predpoklady vývoja vnútorného prostredia:

- nenastanú výrazné zmeny vývoja hospodárskej politiky
- nenastane výrazný rast regulovaných cien
- nenastanú výrazné zmeny daňových sadzieb
- postupné znižovania deficitu štátneho rozpočtu smerom k 1,2 % z HDP

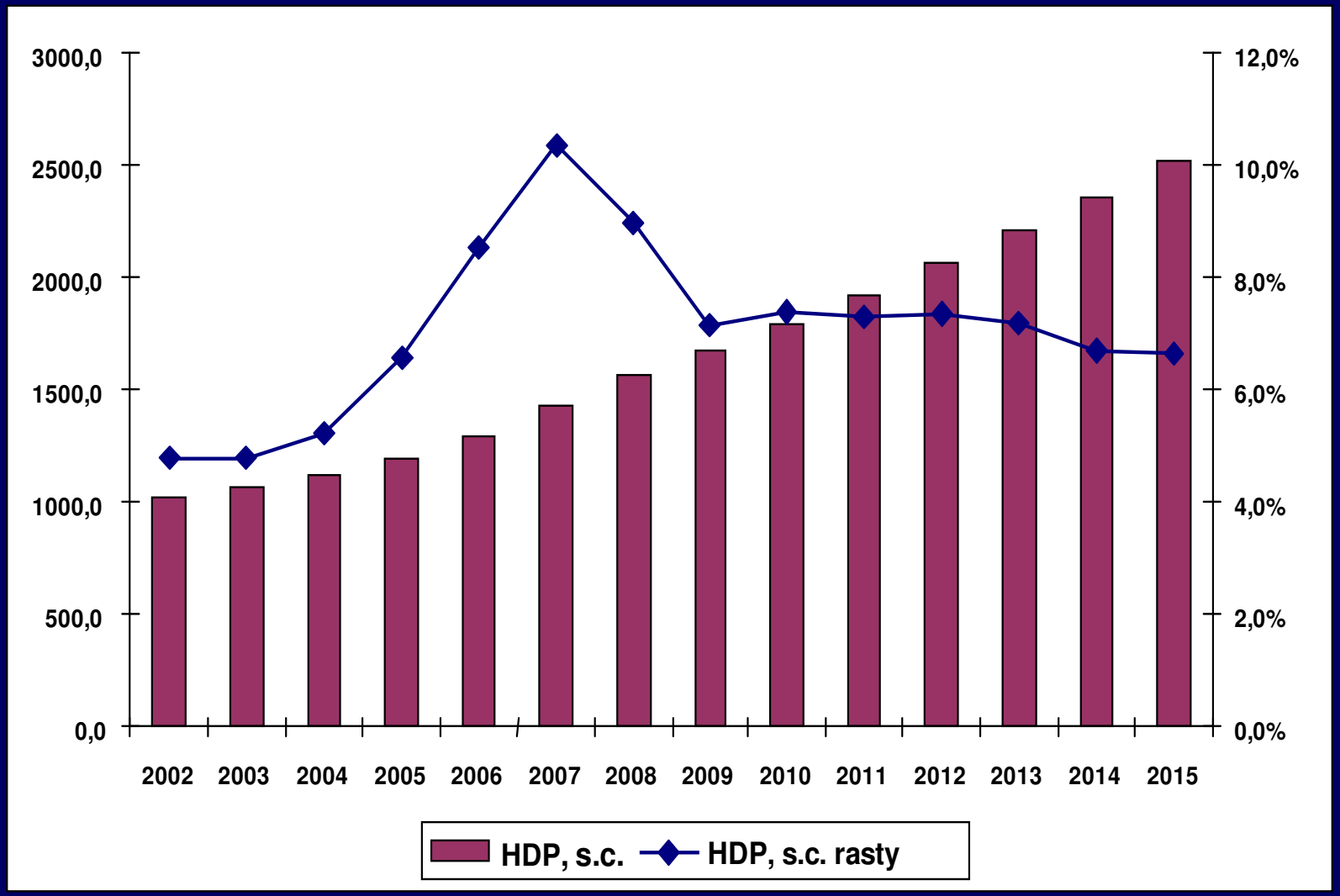
.

- demografický vývoj podľa stredného variantu prognózy Výskumného demografického centra
- mierny rast miery participácie obyvateľstva
- nenastane zásadné zvýšenie objemu alebo efektívnosti APTP
- rasty úverov poskytnutých podnikom do 10 %
- rast úverov domácnostiam nad 20 % s klesajúcou tendenciou.

3. Makroekonomická prognóza

- 2007 veľmi vysoké tempo rastu presahujúce 10%
- strednodobé udrží vysoké tempá rastu, avšak už nie na takejto úrovni

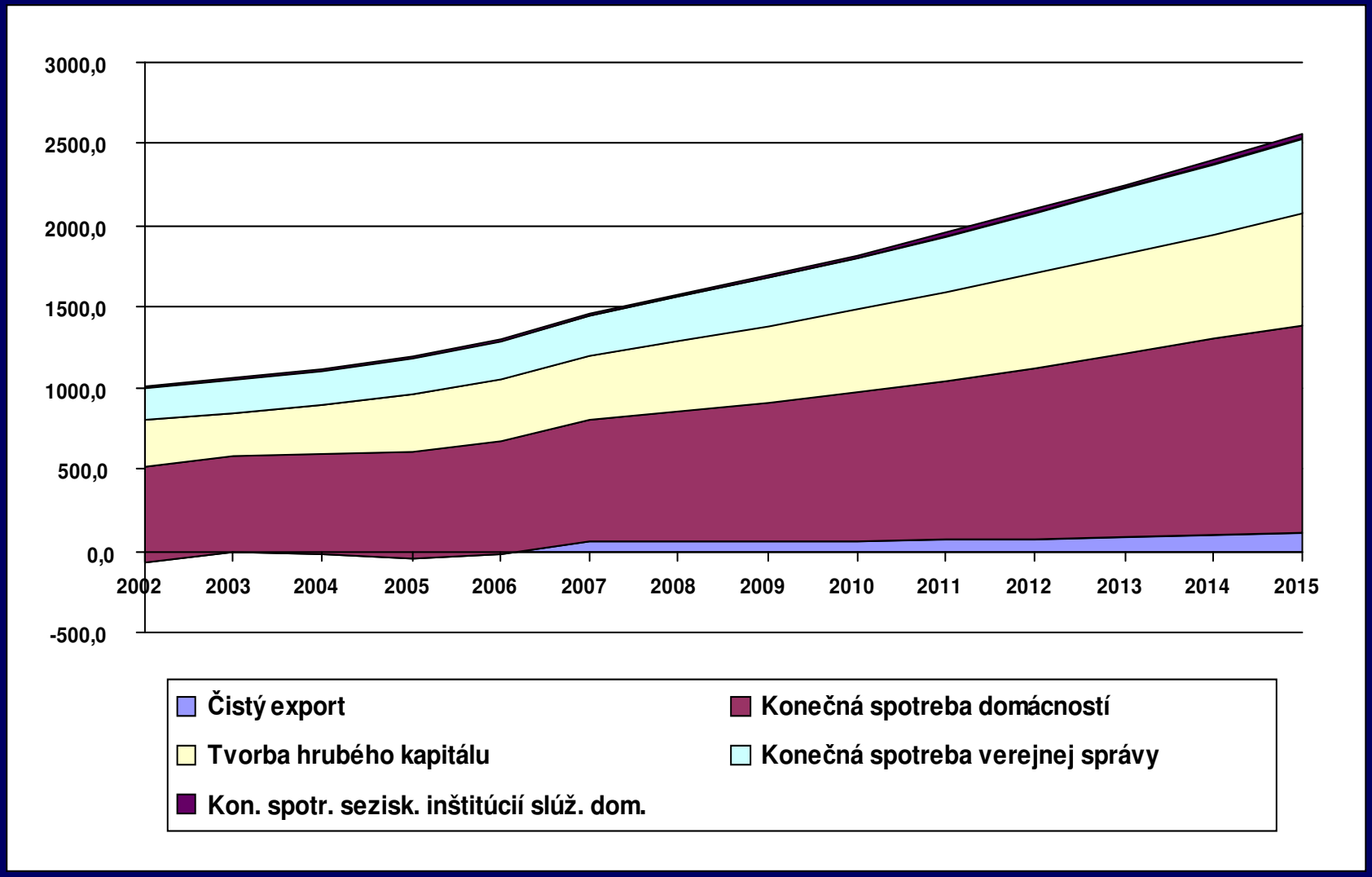
Graf 1: Hrubý domáci produkt a jeho medziročné tempá rastu

Dynamika zložiek užitia HDP:

- priaznivá tendencie čistého exportu
- rastú aj všetky ďalšie zložky HDP

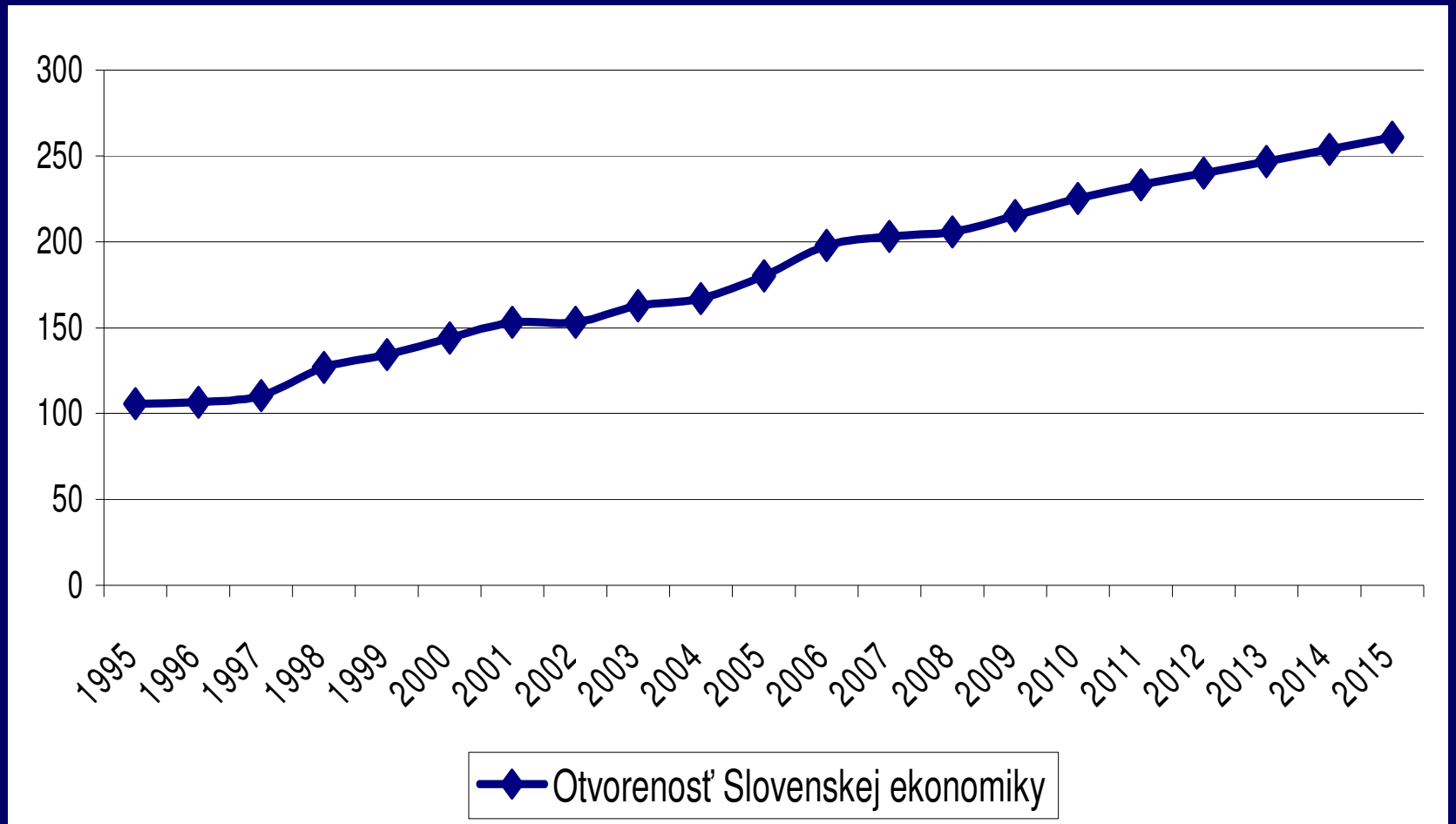
Graf 2: Vývoj hrubého domáceho produktu a zložiek jeho užitia

Otvorenosť ekonomiky:

- v roku 2007 prekročila 200 %
- v horizonte prognózy vzrastie na 250%
- malé výkyvy zahraničného obchodu vedú k výrazným zmenám domáceho makroekonomického vývoja.

Graf 3: Vývoj otvorenosti slovenskej ekonomiky

4. Dlhodobá nezamestnanosť

v roku 2007 (VZPS):

- 300 tisíc nezamestnaných

z toho 200 tisíc dlhodobo, tj dve tretiny.

Počet nezamestnaných bude ďalej klesať

- počet dlhodobo nezamestnaných však bude klesať oveľa pomalšie.

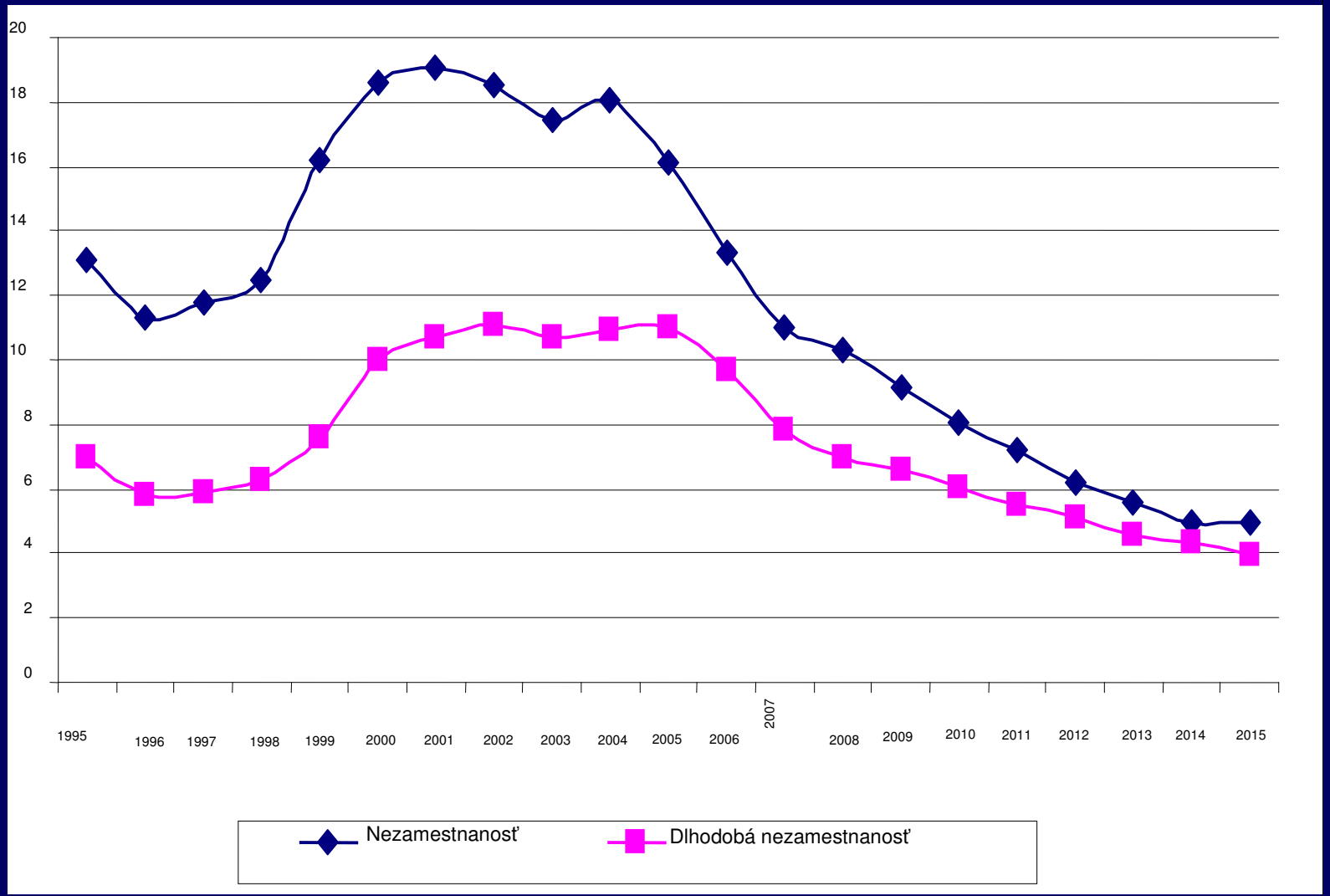
Dôvody:

- nízka zamestnateľnosť
- aktívna politika trhu práce, nezodpovedajúca krajine najvyššou mierou dlhodobej nezamestnanosti v EÚ27
- rok 2008 pokles miery nezamestnanosti o skoro jeden percentuálny bod.

v strednodobom horizonte sa krátkodobá nezamestnanosť 1 %,

- tj veľmi nízkej úrovni frikčnej nezamestnanosti
- vzniká obmedzenie pre dynamický hospodársky rast.

Graf 4: Prognóza dlhodobej nezamestnanosti

V prognózovanom vývoji HDP tomu

zodpovedá postupné stagnovanie zamestnanosti:

- v roku 2007 bol medziročný rast zamestnanosti podľa 2,4 %
- pre rok 2008 už len 1,8 %
- postupná tendencia k stagnácii zamestnanosti
- zodpovedajúci medziročný rast produktivity práce o 5 až 8 %.

Ďakujeme za pozornosť

Kontakt na autorov:

Doc. RNDr. Viliam Páleník, PhD. viliam.palenik@savba.sk
Ing. Vladimír Kvetan vladimir.kvetan@savba.sk
Ing. Marek Radvanský marek.radvansky@savba.sk

Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied
Šancová 56, 811 05 Bratislava
web: ekonom.sav.sk
tel: +4214 2 52 49 70 53 fax: + 421 2 52 49 51 06

Tabuľka č. 1: Prognóza vývoja ekonomiky SR na roky 2007 – 2015

	Skutočnosť				Prognóza, tempá rastu									
	2004	**2005**	**2006**	**2007**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**Priemer 2008-15**
HDP, s.c.	1119.9	1193.4	1295.3	1429.5	10.4	9.0	7.1	7.4	7.3	7.3	7.2	6.7	6.7	7.3
Konečná spotreba domácností, s.c.	615.6	655.8	694.3	743.3	7.1	7.1	6.5	7.2	7.1	7.3	7.1	6.7	6	6.9
Konečná spotreba verejnej správy, s.c.	209.6	217.0	238.8	240.5	0.7	13.2	8.6	8.0	7.8	7.7	7.2	6.8	6.6	8.2
Tvorba hrubého fixného kapitálu, s.c.	281.0	329.9	356.1	384.7	8.0	7.3	8.0	7.1	8.3	7.5	6.5	5.4	6.8	7.1
Vývoz výrobkov a služieb, s.c.	927.3	1056.0	1277.9	1482.4	16.0	10.1	11.9	12.4	10.9	10.5	10.2	9.8	9.7	10.7
Dovoz výrobkov a služieb, s.c.	944.2	1096.5	1290.6	1424.6	10.4	10.4	12.4	12.3	11.2	10.5	10.1	9.6	9.5	10.7
Index cien priemyselných výrobcov, rast	3.37	3.93	8.00	2.78	x	3.4	2.9	2.9	3.0	3.1	3.0	2.9	2.5	2.96
Index spotrebiteľských cien, rast	7.54	2.72	4.48	2.76	x	3.4	4.2	3.2	3.2	3.1	3.1	3.0	2.9	3.29
Priemerná mesačná mzda, nominálna, Sk	15817.0	17260.0	18746.0	20137.0	7.4	9.3	9.0	8.6	8.9	9.2	8.8	8.7	7.4	8.73
Priemerná mesačná mzda, reálna, Sk	12174.0	11919.0	12212.0	12971.0	4.5	5.7	4.6	5.2	5.5	5.9	5.6	5.5	4.3	5.28
Zamestnanosť, tis. osôb, VZPS	2170.0	2216.0	2301.0	2357.0	2.4	1.8	1.9	1.8	1.4	1.2	0.8	0.7	0	1.19
						absolútne hodnoty								
Saldo zahraničného obchodu, b.c.	-36.69	-68.14	-63.48	-8.66	x	-4.5	2.5	12.5	14.7	18.4	24.2	33.6	37.1	
Nezamestnanosť, v %, VZPS	18.1	16.2	13.3	11.0	x	10.3	9.2	8.1	7.2	6.2	5.6	5.0	5.0	
Dlhodobá nezamestnanosť, v %, VZPS	11.0	11.0	9.7	7.8	x	7.0	6.6	6.1	5.5	5.1	4.6	4.3	4.0	
Nezamestnanosť, tis. osôb, VZPS	481.2	427.3	353.1	292.1		275.6	247.0	218.0	194.8	169.6	151.5	135.8	135.1	
Dlhodobá nezamestnanosť, tis., VZPS	291.2	291.2	258.2	206.9		187.1	177.1	164.1	150.0	138.3	124.9	117.9	107.8	
Príjmy z DPH, b.c	99.6	122.4	128.5	136.0	x	147.8	160.0	172.3	186.0	200.5	215.2	230.1	245.4	
Príjmy štátneho rozpočtu	242.4	258.7	272.0	322.2	x	367.8	405.5	444.3	486.8	532.7	581.4	632.2	685.5	

Prognóza rastu ekonomiky v najbližších rokoch

Trh práce a prognóza dlhodobej nezamestnanosti

Ján Tóth

Hlavný ekonóm, ING Bank

15. apríl 2008

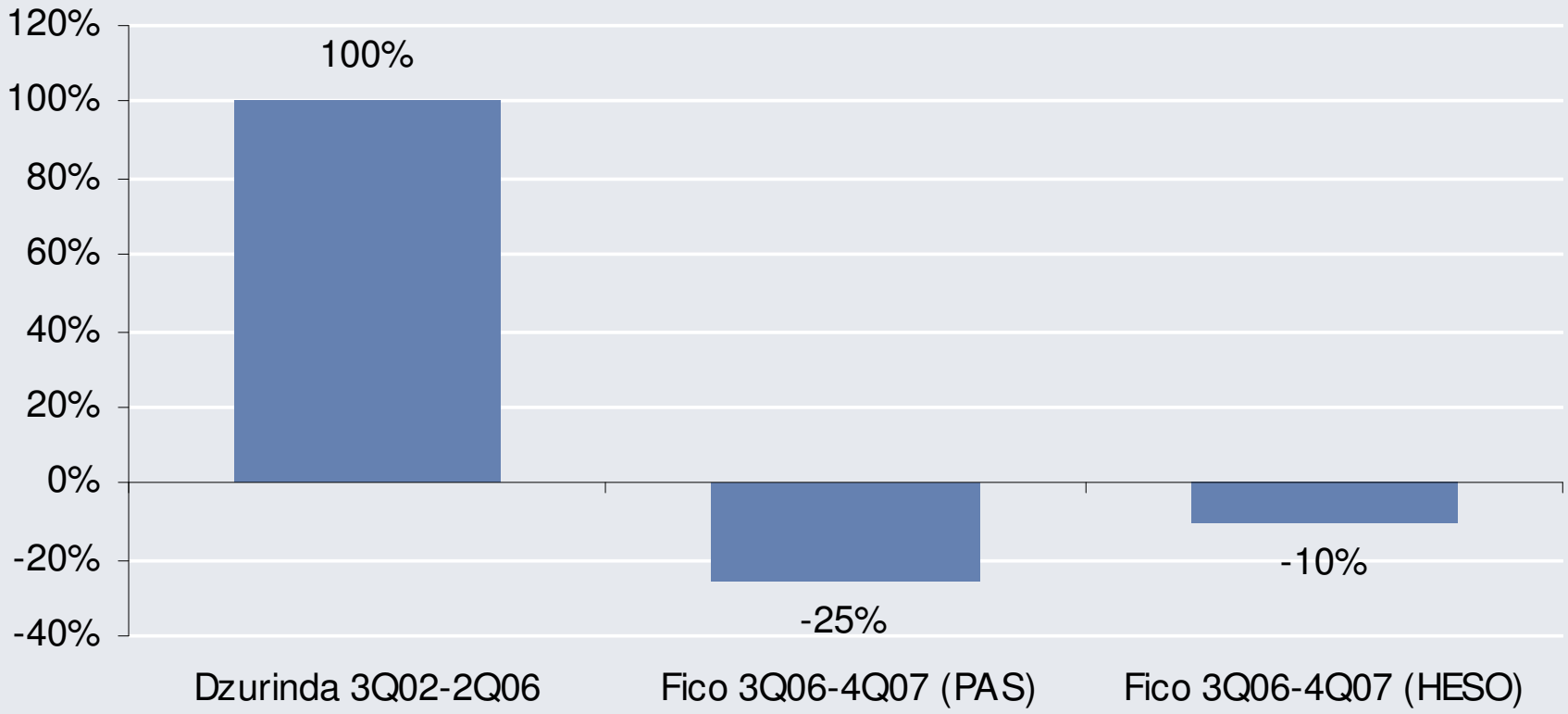
Hospodárska politika vis-à-vis dnešný rast

	priemer	medián
Šoková terapia po roku 1989	**14%**	**12%**
Dzurinda I (1998 - 2002)	**20%**	**20%**
Privatizácia bánk	7%	7%
Ostatné privatizácie (energ. sektor, telekom, etc)	7%	7%
Ostatné	6%	6%
Dzurinda II (2002 – 2006)	**41%**	**41%**
Rovná daň	17%	15%
Reforma trhu práce	9%	9%
Znižovanie deficitu	6%	5%
Dôchodková reforma	4%	3%
Euro, ERM2	3%	4%
Ostatné	2%	5%
Fico (2006 -)	**-4%**	**2%**
Euro	5%	5%
Zmeny v daňovom systéme	-2%	0%
Zmeny v zdravotníctve, stop privatizácii	-2%	-1%
Zmeny v zákonníku práce	-5%	-2%
Ostatné vonkajšie faktory	**29%**	**30%**
Členstvo v EÚ	10%	11%
Globalizácia, vonkajší rast	8%	7%
Výstavba diaľnic, dotácie investorom	6%	4%
Nízke mzdy na Slovensku	3%	1%
Ostatné	2%	7%
SPOLU	**100%**	

Zdroj: INEKO (2008)

Reformy nepokračujú ?

Dzurinda 2002-2006 = 100%, odhad vývoja po voľbách

Index podnikateľského prostredia (PAS, www.alianciapas.sk), Index reforiem HESO (INEKO)

Zahraničné investície to zatiaľ nereflektujú

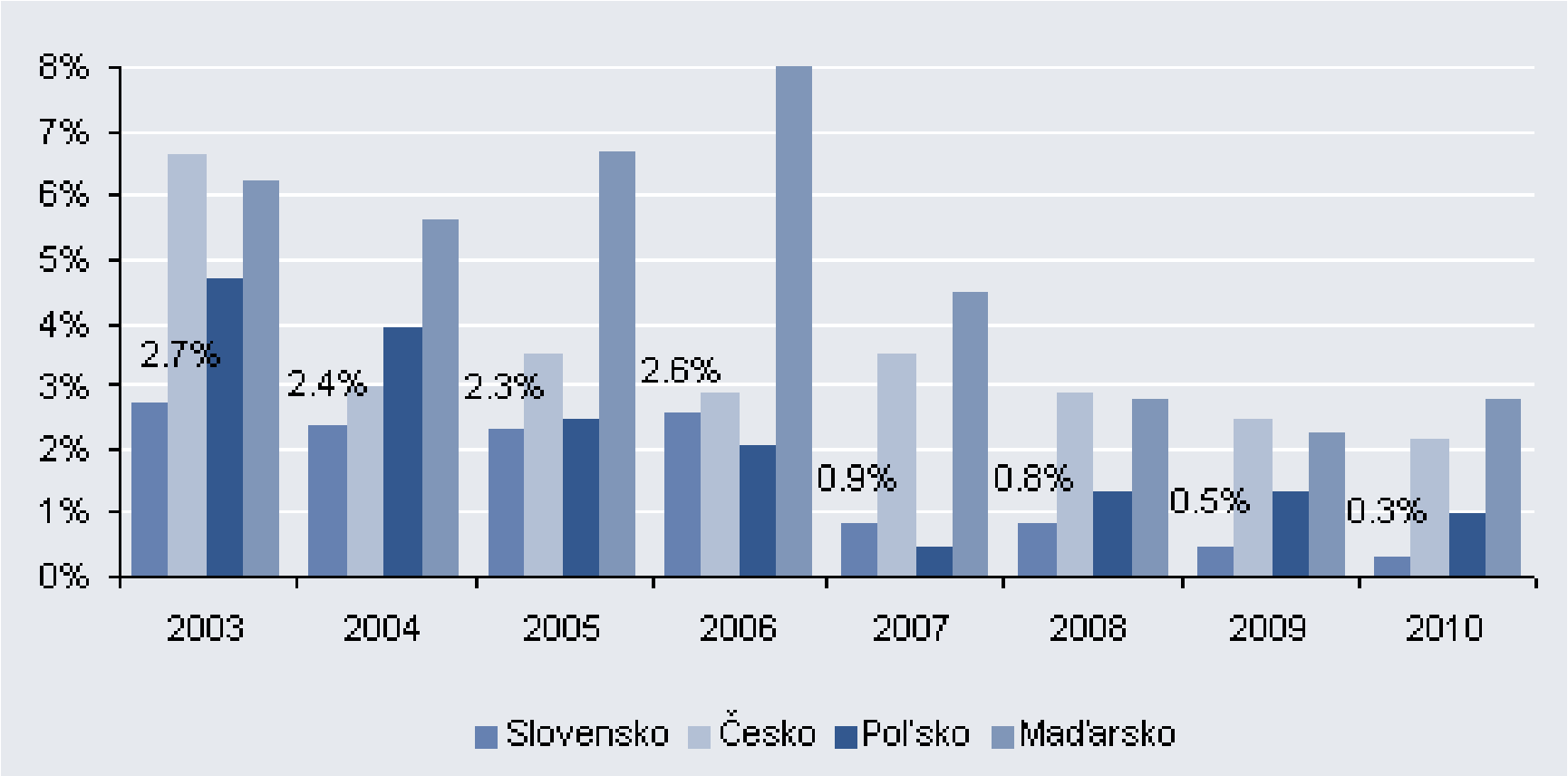
Dohodnuté projekty

	# projektov	Objem PZI (mld. EUR)	Počet vytvorených miest
2002	25	0.31	5,356-6100
2003	22	1.12	6,831-9099
2004	46	1.68	11,508-15,515
2005	48	0.7	7,219-9,463
2006	65	0.6	11,240-14,547
2007	64	1.28	14,738-16,852

Zdroj: SARIO

Fiskálny deficit sa konštantne znižuje

Deficit verejných financií po odrátaní tzv. dôchodkového deficitu

Zdroj: ING Bank

Kvalita vzdelávania (2006 stav, 2003 stav v zátvorkách)

Matematika	
1	Taiwan
(1)	Hongkong
16 (13)	CzechR
18 (18)	Austria
25 (24)	Poland
26 (21)	**Slovakia**
27 (24)	Hungary

Prírodné vedy	
1 (1)	Finland
15 (9)	CzechR
18 (23)	Austia
21 (17)	Hungary
30 (20)	**Slovakia**

Schopnosť porozumieť	
1	South Korea
(1)	Finland
15 (9)	CzechR
22 (21)	Austria
26 (24)	Poland
27 (25)	Hungary
34 (31)	**Slovakia**

Zdroj: OECD, PISA testy na 15-ročných žiakoch, december 2007

Návrh opatrení pre sociálno-demokratickú vládu smerom k vzdelanostnej ekonomike

-Znížiť poľnohospodárske dotácie tak, aby EÚ fondy do tejto oblasti neklesli ani o jedno euro (viac ako polovica celkových úspor)

-Zrušiť dotáciu nesystémového stavebného sporenia do sektora, ktorý môže vykazovať znaky prehrievania

-Znížiť príliš vysoké výdavky v betónových projektoch životného prostredia, zrušil by sa FNM. Spolu úspora: vyše 6 miliárd korún.

Oproti poslednému roku predchádzajúcej vlády na vyprodukované HDP rozpočet na rok 2008 ušetrí na vysokých školách 2,2 miliardy korún, na základných a stredných školách ďalšie 2,5 miliardy

Ak by sa teda spomenuté peniaze dali na školstvo, mohlo by sa dosiahnuť dlho očakávané zvýšenie miezd. 1,2 miliardy by mzdy vo vysokom školstve mohli zvýšiť mesačne navyše o skoro 6 tisíc korún. Zvyšnou čiastkou by bolo pokryté zvýšenie miezd v základnom a strednom školstve mesačne o 4 tisíc korún bez navýšenia deficitu

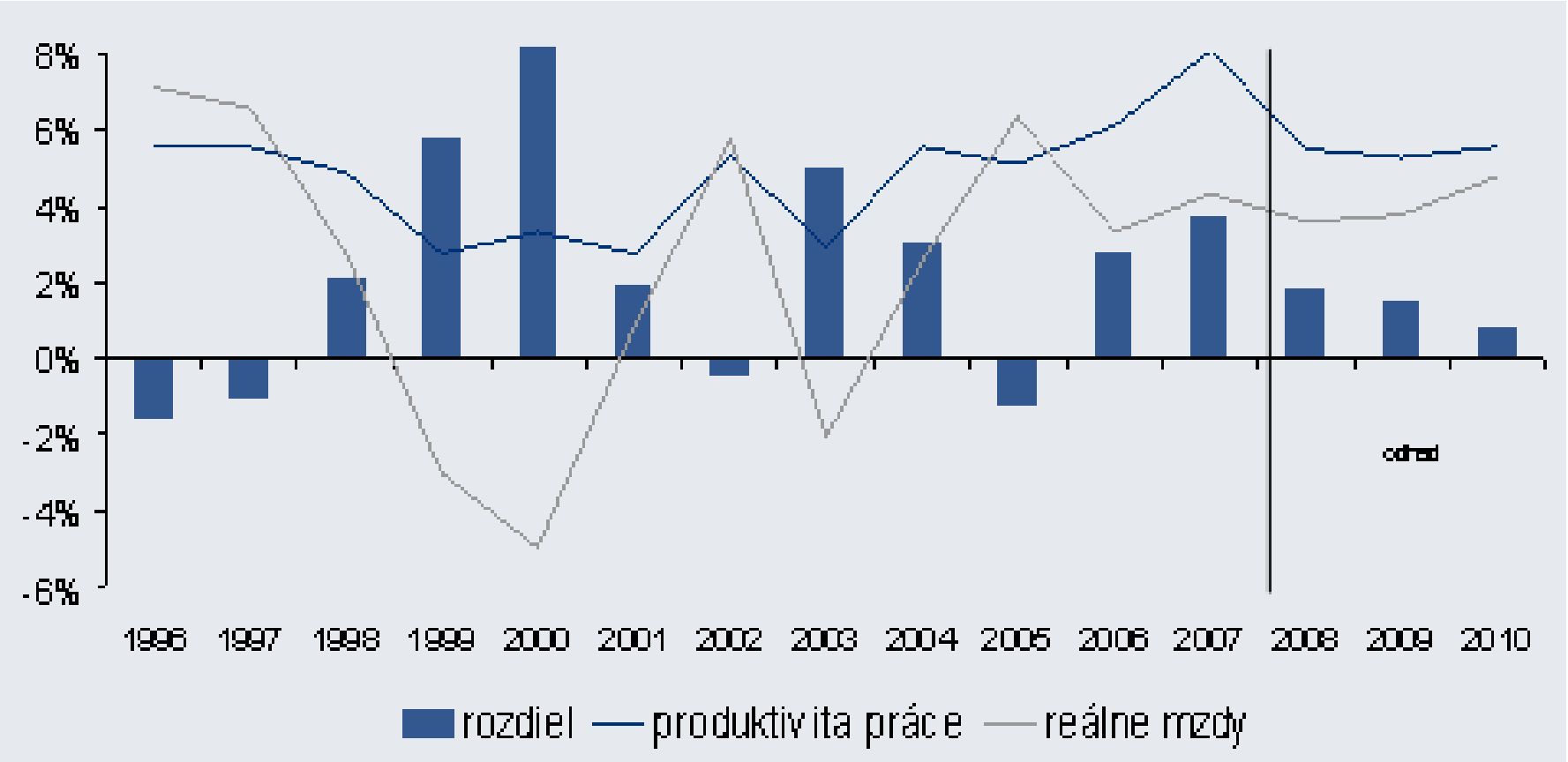
Rast HDP – odhad

	2006	2007	2008p	2009p	2010p	2011p
rast HDP	8.5%	10.4%	7.3%	6.4%	6.3%	5.5%

Zdroj: ŠÚSR, ING Bank

Mzdy vs. produktivita

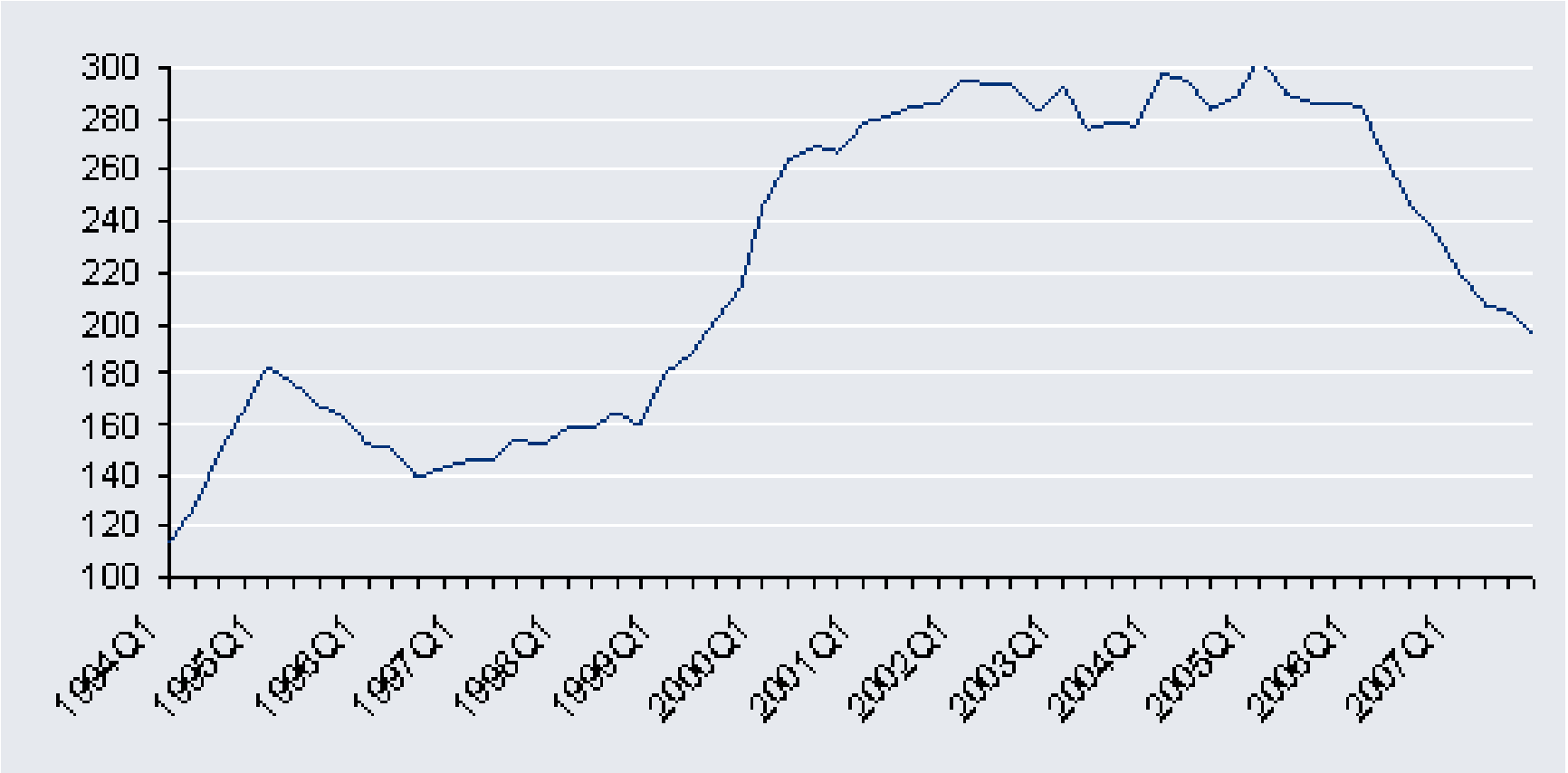
Napriek poklesu nezamestnanosti, vývoj miezd nereflektuje produktivitu

Zdroj: ING Bank

Dlhodobá nezamestnanosť (> 1rok)

Začína prudko klesať od roku 2006

Zdroj: NÚP

Dlhodobá nezamestnanosť – odhad

	2007	2008p	2009p	2010p
Zamestnanosť, v tis.	2,357	2,402	2,431	2,462
medziročný nárast	2.4%	1.9%	1.2%	1.3%
Dlhodobá nezamestnanosť	196	174	158	140

(k 31.12., v tis.)
Zdroj: ING Bank